

ארי קלט (מזרח חדש)

עיתון יומי בלתי מסלגתי בשפה ההעברית
העורכת: ג' מרטון
העורך האחראי: דוד שן
המחיר: מזרח חדש בע"מ, ת"א, רח' הנגב 15.

XLI. EVFOLYAM
Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Felelős szerkesztő: SCHON DEZSO
Kiadó: Mizrách Chádás Ltd. Tel-Aviv,
Hánegey 11. - POB 831.
Telefon: Szerkesztőség: 31476
Kiadóhivatal, hirdetés, nyomda: 31677.

UJ KELET
PARTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
המסד והעורך הראשון: ד"ר א. מרטון

Öttagú UNO-titkárságot
készül javasolni a Szovjetunió

Az oroszok azt akarják, hogy a titkárság vezetője afrikai legyen, de nem Mungi Szlim tuniszi fődelegátus

New-York (UPI). — A Szovjetunió új javaslatot készít elő az UNO titkárságának átszervezésére. A közép-európai külügyi titkárságokból eredő értesülés szerint a Szovjetunió öttagú titkárságot ajánl a következő összetételben: egy

kommunista, egy ázsiai, egy afrikai, egy nyugati és egy délamerikai. Az öt közül az egyiket a titkárság élére választanák meg előre megállapítandó bizonyos időre. Az oroszok azt akarják, hogy a titkárság vezetője afrikai megbízott legyen, de nem Mungi Szlim tuniszi megbízott, aki most a közgyűlés elnöke. A Szovjetunió szívesebben venné, hogy a nigériai delegátus legyen a főtákar és erre mutat az is, hogy Valerian Zorin szovjet kiküldött hosszas megbeszélést folytatott Dzsasza Vuicsko nigériai külügyminiszterrel, aki országát UNO-küldöttségének élén áll.

Adlai Stevenson amerikai UNO-megbízott, aki tegnap tárgyalta Zorinnal, kijelentette, hogy a Szovjetunió álláspontja ebben a kérdésben kétértelmű. Más amerikai körökben kijelentették, hogy még nem közölték velük hivatalosan ezt a szovjet javaslatot, de ez a trojka-rendszer új változatának látszik.

Katonai felkelés Szíriában

A forradalmárok eleinte meg akartak egyezni Kairóval, de Nasser elutasította követeléseiket — Tovább terjed a függetlenségi mozgalom

Szíriában tegnap katonai lázadás tört ki, amely a jelek szerint előbb csak Damaszkuszra szorítkozott, de este 9 óra tájban valószínűleg már az egész ország a lázadó tisztek ellenőrzése alatt áll. A lázadásnak az a célja, hogy visszaszerezze Szíria önállóságát, bár a nap folyamán még folyt a megbeszélés a lázadó vezérek és Abdul Chakim Amr marsall, Nasser szíriai helytartója között bizonyos kiegyezésre, amelynek lényegéről Amr Kairó, sem pedig Damaszkusz nem adott jelentést. Abdul Nasser a nap folyamán kétszer is tartott rádióbeszédet, amelyben az EAK-hoz való hűségére szólította fel Szíria lakosságát. Nasser az izraeli munissal igyekezett ijesztgetni a szíriákat és kijelentette, hogy nem hajlandó lemondani Szíriáról, amelynek Egyiptommal való egyesülése az arab egység megteremtésének első forradalmi lépése volt.

Damaszkusz (UPI, Reuter, AFP, IM). Tegnap reggel 6 óra 20 perckor a damaszkuszi rádió nem a rendes reggeli műsorával nyitotta meg a napot, hanem azt jelentette be, hogy a szíriai hadsereg legfelsőbb forradalmi parancsnoksága" vér nélküli forradalommal átvette az uralmat az Egyesült Arab Köztársaságtól. Ezt a bejelentést a rádió a délelőtti folyamán többször is megismételte, miközben a leadó katonai indulókat sugározta. A jelentés szerint az uralomátvitelnél, amely egyetlen sebesülés nélkül történt, az a célja, hogy elszakítsa Szíriát Egyiptomtól, titkáraként Kairó rossz bánásmódja miatt. A forradalom megszervezői egész nap nem árulták el kilétüket, de hivatalos jelentéseik állományban megismételték, hogy Szíria éléről eltávolították azokat a vezetőket, akik letértek a tiszta arab nacionalizmus és a becsületesség útjáról, végső csapást mérve az arab egységre.

Ezek a jelentések déli fél 1-ig tartottak, amikor vá-

ratlanul a damaszkuszi rádió megváltoztatta hangnemet, újra mint „az Egyesült Arab Köztársaság damaszkuszi rádiója" jelentkezett és közölte, hogy a forradalom vezetői megállapodást kötöttek Chakim Amr marsallal. Ez az állapot azonban csak órákig tartott, mert 4 órakor újra a legfelsőbb forradalmi parancsnokság nevében jelentkezett a bemozdó, aki azt is közölte, hogy Amr marsall Kairóba utazott. A volt szíriai helytartó nem

tartotta meg ígéreteit, amelyeket a puccs vezetőinek tett és ezért a forradalom tovább folyik.
LEZÁRTAK A KIKÖTÖKET ÉS REPÜLŐTEREKET
A forradalmi tanács elrendelte a kikötők és repülőterek lezárását, betiltotta a külföldi táviró és telefonkapcsolatokat olyképpen, hogy a damaszkuszi és aleppói rádió által közölt jelentéseken kívül semmiféle információ nem szivárgott ki külföldre. A svéd repülőársaság egyik gépének Damaszkuszban kellett volna leszállania, de a repülőter zárva volt és ezért kénytelen volt tovább folytatni útját.

A damaszkuszi és aleppói rádió közléseiből a nap folyamán arra következtettek, hogy Szíria két részre szakadt. Az ország déli része, beleértve a Földközi-tengeri partvidék nagyobbik felét és Damaszkuszt, a felkelőkhez tartozott és

Rendkívüli minisztertanács
Beirutban és Ammanban

Az első külföldi vélemények a szíriai felkelésről

Washington (AFP). Az amerikai külügyminisztérium szóvivője tegnap kijelentette, hogy még korai volna a szíriai események okairól nyilatkozni. „Nem lehet világosan tudni, hogy ki áll az események élén és azoknak a céljai is homályosak. Ugy látszik azonban, a felkelésnek teljesen belső okai vannak és Amerika damaszkuszi konzulja azt közölte, hogy az amerikai állampolgárokat nem fenyegeti veszély."
A londoni Evening Standard diplomáciai munkatársa szerint az angol külügyminisztérium aggódással figyeli a szíriai eseményeket, mert ezek hasonló események láncolatát idézhetik elő a szomszéd államokban. Az egyiptomi-szíriai egyesülés felbomlása újabb komplikációkat idézhet elő az amúgy is zavaros közel-keleti térségben.

Londonban főleg azért aggnak, mert az iraki petróleum vezetéke Szírián vezet keresztül és nem lehet tudni, hogy nem rongálták-e meg.
A moszkvai rádió minden kommentár nélkül közölte a szíriai eseményeket, valamint Nasser reggeli beszédét. Beirutban a forradalom megszűnésének korai híre lelkesedést keltett a Nasser-párti lakosság körében és a déli órákban mulatságokat rendeztek ennek öröme, később azonban, amikor a forradalom folytatásáról érkeztek hí-

rek, az örömhullám alább hagyott. A libáni kormány rendkívüli minisztertanácsot tartott. Elrendelték a határok szigorú ellenőrzését és az idegen állampolgárokat is megfigyelés alatt tartják.

Hasonlóképpen rendkívüli minisztertanácsot tartott a transzjordán kormány is. Párizs (STA). A Le Monde tegnapi vezércikke szerint a szíriai lázadás súlyos csapást mért nemcsak Szíria és Egyiptom egyesülésére, hanem az egész arab világ jövőjére is. „Az arab egység megteremtésére irányuló első kísérlet kudarca — írja a befolyásos francia lap — nagy kihatással lesz magának Nassernek a jövőjére is és arra fogja kényszeríteni, hogy Egyiptomra összpontosítsa erőfeszítéseit, azonkívül pedig új politikai orientációt kezdjen Afrika felé." A vezércikk szerint Szaudia, Jordánia, valamint Irák kétségtelenül nagy elégtételt érez Nasser kudarcától.

ezen a területen állomásozó csapatok csatlakoztak a forradalmárokhoz. Ezzel szemben az aleppói rádió este 9-ig Nasser-párti jelentéseket adott le és állandóan az EAK-hoz

NASSZER ELSŐ RÁDIÓBESZÉDE
Abdul Nasser reggel 8 órakor tartotta első rádióbeszédét, mégpedig közvetlenül a kairói rádió épületéből. Nasser, aki rendkívül szomorú hangnemben beszélt, arra hivatkozott, hogy még 1956-ban sem kellett személyesen a rádió

épületébe mennie, amikor az imperialisták és Izrael támadást intéztek az ország ellen. A kairói diktátor azt mondta, hogy Szíriában egy kis tisztcsoport puccsot kísérelt meg, amely azonban csak Damaszkusz-

(Folyt. a 16. oldalon)

Ma délelőtt temelik Hammarskjöldöt

Aba Even elutazott Upsalába — Izraelben az állami hivatalok félárbócra eresztik a zászlót

Aba Even közoktatásügyi miniszter tegnap reggel Upsalába repült, ahol Izrael kormányát fogja képviselni Dag Hammarskjöld, a szerencsétlenül járt UNO főtákar temetésén. A temetés után Aba Even rövid magánlátogatást tesz Londonban. A minisztertől dr. Chánoch Rimot közoktatásügyi államtitkár, a külügyminisztérium, valamint a Weizmann intézet képviselői búcsúztak a repülőterén.

Sapira belügyminiszter a sajtó és a rádió útján utasította a kormányhivatalokat, hogy Hammarskjöld temetésének ideje alatt, ma délelőtt 10 és 1 óra között a gyász jelül engedjék félárbócra a nemzeti zászlót.

Stockholm (Reuter) Tegnap megérkezett Stockholmba az a repülőgép, amely Dag Hammarskjöld volt UNO főtákar és a vele együtt elpusztult 16 kísérőnek koporsóját hozta. Amikor a gép leszállt, a gázai UNO-haderő szolgálataiban álló svéd egységek katonái tisztelegtek. A repülőgépen érkezett meg Pierre Spinelly, az UNO európai irodájának igazgatója, dr. Sture Limer, az UNO kongói megbízottja, valamint Knut Hammarskjöld, a tragikus halált halt főtákar unokaöccse és felesége.

Két órával ezután megtartották a gyászszertartást, aminek keretében koszorút helyeztek el a koporsóra Gusztáv Adolf svéd király, a svéd kormány, valamint a Hammarskjöld-család nevében.

Az Upsalában vasárnap tartandó főgyászszertartáson az UNO 100 tagállamának nagy többsége fogja magát képviseltetni. Jelen lesz Lyndon Johnson amerikai alelnök, Adlai Stevenson, az Egyesült Államok UNO-küldöttségének vezetője, Nehru huga, Lakshmi Pandit asszony és lord Kilmore angol lord-kancellár.

New York (UPI). — India, az EAK, Gána és Venezuela az UNO közgyűlésén vizsgálatot követeltek Dag Hammarskjöld főtákar halála körülményeinek felderítésére. Mind a négy állam felszólította a közgyűlést, hogy kérésüket fontosnak és sürgősnek tekintés. Egyben annak a megállapítását is kérték, hogy milyen okok vezették

a főtákar, amikor éjszakai órában indult repülőgépén Leopoldvilleből Ndolába repülőútságra és minden más biztonsági intézkedés foganatosítása nélkül.

Egyébként az UNO-t 19 tagú küldöttség fogja képviselni Hammarskjöld temetésén Upsalában. A küldöttségben Mungi Szlim, a közgyűlés elnöke, dr. Ralph Bunche és André Cordier helyettes főtákarok, valamint a főtákarásg több magasrangú tisztviselője is részt vesz. Ugyancsak jelen lesz a temetésen Giani tábornok, az UNO közlekedési karhatalmi csapatainak parancsnoka, Karl von Horn tábornok, a palesztinai UNO megfigyelői kar parancsnoka, valamint Pierre Spinelly, az UNO európai irodájának igazgatója.

Eskol még egy hétig folytatja a kormányalakítási tárgyalásokat

A Mápaj központja jóváhagyta a titkárság megújított határozatait

A Mápaj titkársága tegnap reggel ülést tartott Tel Avivban, ahol megerősített egy hónappal ezelőtti határozatát, amely szerint csak a következő három feltétel mellett hajlandó részvenni a koalíciós kormányban: előre lefektetett irányelvek, kollektív felelőség és abszolút többség a kormányban.

A kormányalakítási tárgyalásokat vezető Lévi Eskol beszámolt eddigi megbeszéléseiről és azt hangoztatta, még legalább egy hétre van szükség ahhoz, hogy kiderüljön, vajon sikeresekek, vagy sikertelenek lesznek-e a tárgyalások. Az ülésen Ben Gurion miniszterelnök is szót kért és arra intette az érdekelteket, hogy tartsák távol magukat a hadsereg és a biztonsági szervek elpolitizálásától. Ben Gurion óvatosságot tanácsolt a pártjának tagjait két koalíció létrejöttétől, amelyek közül az egyik a kormányban, a másik pedig a Kneszetben foglal helyet.

A Mápaj központjának délutáni ülésén Lévi Eskol ismertette a titkárságon hozott határozatokat, ame-

lyeket a központ egyhangúlag jóváhagyott. A Mápaj titkársága tegnap nap ülésén jóváhagyta előző határozatát, amely szerint a párt csak egy széleskörű koalícióhoz hajlandó csatlakozni, amelyben a Mápaj kisebbségben van.

AROMATIC
CIKORIA
tejjel
a legegészségesebb
gyermeknek, felnőttek

AMCOR
12
KORON
TEL-AVIV JEHUDA HALEVI 48

AS
A LEGKITÜNBŐBB
KÖSER FELVAGÓ
AZ ORSZAGBAN

Felhívás olvasóinkhoz

Eredetileg úgy terveztük, hogy e hó 28-án tartjuk meg nyerempályázatunk sorsolását. A sorsolás iránt mutatkozó hatalmas érdeklődés, valamint a közbeeső ünnepek késleltették a teljes anyag feldolgozását és ezért egy későbbi időpontra kell halasztanunk a sorsolás megtartását. Folyamatosan közöljük a nyerempályázatban résztvevők neveit és a sorszámot. A listák közzétételét után közölni fogjuk a sorsolás megtartásának pontos helyét és időpontját.

Megboldogult családőrök
Pilis Lipót 571
AZKARAJA a slosim letelével kedden, október 3-án, a. u. 4 30-kor lesz a naharai temetőben. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik családőrök elvételénél részt vettek, és mindenkinek, akik enyhíteni igyekeztek a gyászoló család

ROTH AHARON
éjn-ájálai megbízottunk
70-ik SZÜLETÉSNAPIJARA
szívesen gratulál és minden jót kíván az

MINDENT
amit
tudni akar
kinyomozza a
„HA-AYIN"
detektíviroda
T. A. Sheinkin 2
szoba: 4.

Férjem és két gyermekem...
vigyáznak egészségükre és csakis az „Ec-Házajit" „Extra" C. D. olajával készített ételeket eszik. — mondja az askáloni Sosaná Rabin.
Igaz van! Ez a legízletesebb, legfinomabb és legtáplálóbb olaj.

Barátsági és együttműködési szerződés Izrael és Dahomey között

Jeruzsálemben utca néveznek el Dahomeyról — Hubert Maga államelnök és kísérete ma utazik el az országból

Jeruzsálem. (Az Uj Kelet tudósítójától). — Izrael és Dahomey között tegnap barátsági egyezmény és kölcsönös együttműködési szerződés jött létre. A szerződéseket a két állam megkötött Jeruzsálemben Jicchák Ben Cvi államelnök rezidenciáján a két elnök jelenlétében aláírták. Izrael részéről dr. Pinchász Rosen igazságügyi miniszter alá a New-Yorkban lévő Golda Meir külügyminiszter helyett, míg a dahomeyi köztársaságot Osogba Oke külügyminiszter.

A barátsági egyezmény lezárja a két állam közötti jóviszony szűrését és azt, hogy minden esetleg felmerülő viszályt békés úton fognak elintézni, míg a második egyezmény, amely a technikai együttműködést szabályozza, a két ország közötti kapcsolatok gyakorlati részével foglalkozik. Ez az egyezmény országfejlesztési kérdésekről szól és Izrael részéről támogatást ígér Dahomeynek mezőgazdasági, légi közlekedési, művelődési és nevelési kérdésekben, valamint a dahomeyi fiatalok oktatására és kiképzésére. Külön szakasz intézkedik a dahomeyi közlekedés fejlesztéséről, a természeti kincsek kiaknázásáról, valamint a halászat fejlesztéséről. Mindezekben a vonatkozásokban Izrael szakértőket bocsát Dahomey rendelkezésére, valamint ösztönözték a biztonságos fiataloknak, akik Izraelben nyernek majd kiképzést.

Az egyezmények aláírása után Hubert Maga elnök és Ben Gurion miniszterelnök a látogatást lezáró közös közleményt hoztak nyilvánosságra, amelyben a két államférfi felhívással fordul a világ népeire a nemzetközi viszállyal kapcsolatban, mint az az egyezményben is, mint azok a korábbiak, amelyeket Izrael más afrikai országokkal kötött, elítéli a kolonializmust, a faji megkülönböztetést és a népek elnyomását.

Dahomey elnöke egyébként a reggeli órákban érkezett a fővárosba és délelőtt résztvett azon a fogadáson, amelyet a polgármesteri hivatalban adtak tiszteletére. Mordechaj Is-Salom polgármester és az alkalommal közölte Maga elnökkel, hogy Jeruzsálemben utcát neveznek el Dahomeyról.

Dávid Ben Gurion miniszterelnök, aki tegnap Jeruzsálemben ebédet adott a dahomeyi elnök tiszteletére, felszólalásában a szukot ünnepét ismertette az afrikai vendégekkel. „Abban a világban, amelyben most élünk — mondotta ezután a miniszterelnök — sajnos a gyűlölet és az ellenségeskedés választják

el egymástól a népeket. Éppen ezért különös jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy békés kapcsolatunkat egy további nemzetközi kötéssel erősíthetjük ki.

Tegnap este Jicchák Ben Cvi államelnök és hitvese díszvacsorát adtak a dahomeyi elnök tiszteletére. A vacsorán a többi között jelen volt Kádís Luz házelnök, dr. Olsán, a felső bíróság elnöke, több miniszter, a főváros polgármestere és a külügyminisztérium magasrangú tisztviselői.

A jeruzsálemi Dávid királyi szállóban megtartott koktél-partin Maga elnök a dahomeyi köztársasági rend felső fokozataival tüntette ki Kádís Luz házelnököt, Slomo Hilléit, Izrael dahomeyi nagykövétét és A. Mockeyit, Dahomey iz-

raeli nagykövétét, továbbá Mordechaj Is-Salom jeruzsálemi, Mordechaj Námir telavivi és Aba Chusi haifai polgármestereket.

Mint jelentették, a dahomeyi elnök előzőleg már érdemrendekkel tüntette ki Jicchák Ben Cvi államelnököt és Ben Gurion miniszterelnököt, aki felköszöntőjében sajnálatát fejezte ki afélett, hogy Izrael nem viszonzhatja ezeket a megtiszteléseket, mert nincsenek érdemrendjei és hasonló kitüntetései.

Hubert Maga elnök és kísérete ma délelőtt még különböző látogatásokat tesz Jeruzsálemben, majd a hir-lapírókat fogadja és ez követően a diplomáciai protokoll előírásainak megfelelő kísérettel a luddi légitámaszpontba utaznak, hogy onnan Párizson keresztül hazajárjanak.

Ultimátum két natanjai gyémántgyárnak

Natanjai tudósítónk jelenti: A gyémántgyárosok és a gyémántmunkások között kitört bérviszály ügyelteszik, elérte a krízisét. Ma délelőtt a natanjai gyémántmunkások érdekvédelmi bizottsága levelet intézett a gyémántmunkások központja által kiválasztott két üzem, mégpedig a Lusztig Fiverek és a Barik gyémántgyárak igazgatóságá-

hoz, amelyben tudomására hozta, hogy amennyiben kedd reggelig nem fizetik ki a hat százalékos drágasági pótlékokat, valamint a július 15-től járó öt százalékos, a gyár munkásai, valamint a bedolgozó munkások is sztrájkba lépnek. A két gyár figyelmeztető sztrájkra, amennyiben sor kerül rá, 300 munkásra terjed ki.

Nkruma lemondatta kormányának 6 tagját

A gánai minisztereket „sokoldalú üzleti tevékenységük” miatt menesztették

Accra. (Reuter). Dr. Nkruma gánai elnök tegnap közölte, hogy lemondásra szólította fel kormányának hat tagját, köztük két legközelebbi munkatársát, „sokoldalú üzleti tevékenységük miatt”. A lemondott miniszterek között van C. A. Dzsebedemah közegészségügyi miniszter, aki a múltban a pénzügyi tárcát is betöltötte, valamint Kodzi Butsio földművelésügyi miniszter. Az elnök azt is közölte, hogy kormányának hat tagja, akik közül négy tölt be

miniszteri tárcát, hozzájárult, hogy fölösleges magánvagyonát, amely házakból, autókából és földelkből áll, az államnak adományozza.

Butsio, a 45 éves földművelésügyi miniszter, dr. Nkruma egyik legközelebbi barátja volt. Az angolok egyszerre tartóztatták le őket és Gána függetlenségének kikiáltásakor ő volt Nkruma pártjának titkára. Dzsebedemah is jó barátja Nkrumának és segítségére volt a gánai ifjúság megszervezésében.

NYOLC PÁLYAZATOT NYUJTOTTAK BE az új nemzetközi repülőtér építésére

Husz hónapon belül megszünik a Szde Dov repülőtér és forgalmát áthelyezik Luddra

Az új nemzetközi repülőtér tervének kiválasztásával foglalkozó bírálóbizottság, amelynek élén Joél Pálgí, a polgári repülési ügyosztály igazgatója áll, tegnap tartotta első nyilvános ülését az Avia nagy-szállóban, amelynek közelében fogják a nemzetközi repülőtér felépíteni. Ezzel kapcsolatban Joél Pálgí közölte, hogy eddig nyolc izraeli mérnök és tervező nyújtott be pályázatot a nemzetközi repülőtér építésére. Bár a bizottság a közeljövőben befejezi munkásságát, a megfelelő terv kiválasztása után előreláthatólag még évek telnek el, amíg az építkezéseket el fogják kezdeni.

Az illetékesek azzal a tervvel foglalkoznak, hogy modern autószerződést építsenek Tel-Avivból az új nemzetközi repülőtérig, még mielőtt az felépül. Az autószerződésnek összeköttetése lesz a mostani repülőtérrel, valamint az Arkijá repülőtársaság új végállomásával, amely a nemzetközi repülőtér mellett épül fel.

A közlekedésügyi minisztérium szakértőinek javaslatára Ben Aharon miniszter végleges határozatot hozott arra, hogy 20 hónapon belül megszüntetik a Tel-Aviv melletti Szde Dov repülőtér, amelyet most az Arkijá használ. Ugyanakkor megvizsgálták annak a lehetőségét, hogy a már alkalmatlanná vált Szde Dov repülőtér helyett egy másikat építsenek Tel Aviv

ban, illetve a környékén. De szakértői megállapítások szerint nem lehet megfelelő területet találni, mert Tel Aviv környékén már nincs olyan föld amely lenne megművelve. Legjobb esetben olyan távolra lehetne megfelelő terület találni, mint amilyen messzszíre Ludd van és így egyszerűbb a luddi repülőtérre lebonolyítani a Szde Dov repülőtér forgalmát is.

Egy régi terv szerint a Luddhoz vezető országutat úgy építik át, hogy 5-6 kilométerrel megrövidüljön a távolság Tel Aviv és Ludd között. Új épületeket is emelnek a luddi repülőtérre és egyéb elrendezéseket hajtanak végre, amelyek fél millió fontot igényelnek. Ha megfelelő területet találnának, egy új tel-avivi repülőtér létesítése 3 millió fontba kerülne.

— Ismeretlen holttest a központi autóbusszállomás mellett. Tudósítónk jelenti: Ismeretlen férfi holttestét hozták szerdán a késő esti órákban a tel-avivi Magén Dávid Ádom állomására. A holttest, amelyet járőrelők a központi autóbusszállomás környékén találtak, mintegy 60 éves emberé volt és az orvosi vizsgálat nem találta erőszak nyomait. A holttestet az abu-kabiri bonctani intézetbe szállították. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

HIREK

AZ UJ KELET ELŐFIZETESI DJJA HAVONTA 5.80 FONT Cím: Tel-Aviv, POB 831.

5722. tiszti 19. 1961. szept. 29. Péntek.	Gyertyagyújtás ideje	4.51
Jeruzsálem	Tel-Aviv	5.09
Haifa		5.04
5722. tiszti 20. 1961. szept. 30. Szombat.	Szombat, félhét nap.	
Szombat, félhét nap.	Szombat, félhét nap.	
Jeruzsálem	Tel-Aviv	6.02
Haifa		6.02

— Külföldre utazott Peresz hadügyi miniszter. Simon Peresz hadügyi miniszter tegnap rövid látogatásra Európába utazott. Európai tartózkodása során Peresz, minisztériumának ügyeivel fog foglalkozni.

* Tanulmány 90 nap alatt angolul Dr. Szenczy nyelv-könyvből. — Szakkönyvek legelőszobában, legmodernebb szépirodalom.

Allenby könyvtárban, Tel-Aviv, Allenby-út 11. sz. — A tokiói női egyetem tanára érkezett Izraelbe. Fujiko Isono, a tokiói női egyetem szociológiai katedrának előadó professzora tegnap Izraelbe érkezett. A japán professzornő 12 napig lesz az országban és ezalatt meglátogatja a jeruzsálemi egyetemet, a haifai Techniont, valamint a tudományos intézeteket.

— Új hűtőhajtót vett át az El-Jám társaság. Haifai tudósítónk jelenti: Az El-Jám hajóstársaság Hamburgban átvette legnagyobb hűtőhajtóját, amely most készült el a Deutsche Werft hajógyárban. A hajó, amelynek neve Hár Rámon, 5600 tonna vízkiszorítású, sebessége 19 csomó és 42 főnyi legénységgel rendelkezik. Testvérhajóját, a Hár Gileádot, amely most épül a Deutsche Werft hajógyárban, október végén veszi át a társaság. Ezenkívül még két teherhajó van épülőben az El-Jám részére, amelyekkel a társaság hajójának térfogata összesen 200 ezer tonnát fog kitenni.

* Vásároljon részletre, kamatmentesen, cipőfűzőtől szobabútorig, mindent. Korlátlan hitel, részletfizetés a vevő lehetősége szerint. — „Tám Chajím”, igazgató Titinschneider, T. A., Allenby 27., az udvarban.

— Bónuszok gyermekek az Exodus-film előadásán. A tel-avivi Cafon mozi vezetősége és a rechovoti Weizmann-intézet tegnap 500 polios gyereket láttak vendégül a moziban, ahol levetítették előttük az Exodus filmet. A beteg gyerekeknek a Tempo cég hűsítő italt, az Artic vállalat pedig jégrakétákat ajándékozott. Előadás után a Dan autóbusszársaság díjmentesen szállította haza a gyerekeket.

כשר לכהדרין
MARGOA penzió Naharia
Elsőrangú magyar konyha. A szobák hideg-meleg zuhanyval. Telefon: 920108. Rosenfeldné-Knapfner Klara. Önnepről mielőbbi rendeléseket kérünk.

— Náchál Oz tízéves fennállását ünnepli. A gázai határsáv mentén fekvő Náchál Oz kibucban tegnap este ünnepségsorozat nyílt meg a Náchál első ideiglenes letelepedésének tízéves jubileuma alkalmából. Náchál Oz tagjai, akik javarészt az ország szülőttei, ma 12 ezer dunám földön gazdálkodnak. Alapításának első éveiben Náchál Oz sokat szenvedett az egyptomi beszállásoktól, de a Szináj hadjárat óta annyira megjavult a település helyzete, hogy az idén már külföldi utazásra küldte tagjait.

— Új parkot létesítenek

Naharián. A nahariái város háza előtt új közkert létesítését kezdték el tegnap. Az új park, amely az Irija tér nevet viseli, a Rassco által mexikói zsidó tőkével épített új kereskedelmi központ három szárnya között foglial helyet.

* Efrogim bílti murkávím a megbízható Ungár Majse-nál, tel-avivi nagytemplomnál, az Allenbytól második stand.

— Megbuntették a tanut. Tegnap a tel-avivi járásbírószágon Salomon Jozsef 32 éves natanjai lakos büntütyét tárgyalták, aki váltócsalást követett el. Az egyik tanut, Abrahám Gábajt rendőr állította elő a tárgyalásra, miután a tanu miatt már kétszer kellett elhalasztani a tárgyalást. A bíró 20 font pénzbírságra ítélte Gábajt és kötelezte 200 font övadék letételére annak biztosítékául, hogy a kijelölt időpontban megtartandó további tárgyalások meg fog jelenni.

* M. Lerner, Tel-Aviv, Levinsky 77., tel. 66059, ezúton köszöni meg barátainak és ismerőseinek újví jókívánásait.

PAPRIKA étterem
(voit Vén Diófa)
ujjonnan átalakítva!
Remek magyar konyha!

Rözsza—Gál cigányudó.
T.-A., Kikár Dizengoff 14-16

— Helyreigazítás. Szeptember 22-iki, pénteki számban „Egy baráti könyv csepp Sauber Sándor sirjára” címmel közöltük dr. Bányász István megemlékezését. Sajnálatos nyomdai hiba miatt tévesen szerepelt a cikkirő keresztneve. Ugyanabban a cikkben egy értelmezavaró hiba is becsuszott. A helyes szöveg: „Ica elvesztése után...”

— Az „Aranykor Klub” október 4-én este 8 órai kezdettel műsoros családi összejövetelt rendez Tel-Avivban, a Zamenhoff u. 3 sz. alatt lévő helyiségében. Belépő díj nincs.

* Legújabb, legjobb könyveket olvashatja, higiénikusan nyolcórán borítva, Gabos Mira kölcsonkőnyvtárából, Rámát-Gán, Bialik utca 30. — Sok ezer könyv. — Sikksasztással valódják az akkói óváros postafőnökét. A rendőrség tegnap lefoglaltatta az akkói óváros postahivatalának vezetőjét, akit azzal vádolnak, hogy különböző hamisítványokkal és hamis könyvelés-sel 5500 fontot sikksasztott a fiókpostá pénztrárából. A 35 éves gyanúsított csak 4 és fél hónagra vezet az óváros postahivatalát. A posta zavartalanul folytatja működését, miután az akkói központi postáról az egyik főtisztviselő vette át a kirendeltség ügyeinek irányítását.

*Kereskedő feleségül venne orth. nőt 50-ig. Tel Aviv, POB 1989, „Paróka” jelígre.

— Tel Avivba jóm át a nemzetközi cselőverseny. A Pablo Casals nevé viselő nemzetközi cselőverseny második fordulóját vasárnap, október elsején tartják meg a tel-avivi Habima termében. A második fordulóban 17, a fiatalok és idősek csoportjába tartozó cselista vesz részt, miután a Jeruzsálemben megtartott első forduló során 6 versenyzőt kiselejtettek. A tel-avivi második fordulóban további cselistákat fognak kiselejtetni mindkét csoportból. Pablo Casals személyesen meghallgatja a Habima termében sorra kerülő elődöntőt és résztvesz a döntő hangversenyben is.

KORALL
kávéház-étterem
T.A., Jehuda Hálév 143.
Speciális, izletes köser magyar konyha.
KÜLÖNTEREM
összejövetelek céljára.
Jöjjen hozzánk, barátságos, intim légkörrel talál Szombaton zárva.

— Felberült vele a jeep. A Plugot-kasztniai országút, Kedma kibuc közelében tegnap délután felborult egy jeep, amelyet Aziz Száádon 26 éves jeruzsálemi lakos vezetett. Száádon súlyos állapotban vitték a rechovoti Kaplan kórházba, ahol tegnap este jelentették, hogy túl van az életveszélyen.

* Zimroni férfitestvérem és női sportklubok szaküzlete, készen és mérték után, Tel-Aviv, Sheinkin-utca 29. Tel. 62114. Férfitestvéreket.

— Megszünik a jeruzsálemi nyári expresszvonat. Az államvasutak szövíője közölte munkatársainkkal, hogy szerdától, október 4-ikétől kezdve megszünik a Jeruzsálemből este 5.48-kor induló expresszvonat. Ezt a járatot mintegy két hónappal ezelőtt állították be a turistaidény megnövekedett forgalmával kapcsolatosan.

* Legszebb női táskaik Évatól, Tel-Aviv, Allenby-út 90. — Készítők árak.

— Nagy meztőlüz Kfár Szirkinnél. Hatalmas meztőlüz tört ki tegnap dében a Petách Tikvától keletre fekvő Kfár Szirkinnél, a vasúti sínek mentén. A villámgyorsan terjedő lángnyelvek hamarosan körülvették a közelben lévő Gur kartonyárat és még mielőtt a tűzoltók kiérkeztek volna, nagymennyiségű nyerspapirt emésztettek meg. A petách-tikvai tűzoltók három kocsival vonultak ki és több mint öt órán át fáradoztak, hogy lokalizálják a tüzet, amely már a papirizemet fenyegette. Tegnap este a gyár munkásai még vízzel öntözték a parázsló bozótot, hogy elejét vegyék a tűz újabb felángolásának.

— Helyreigazítás. Szeptember 22-iki, pénteki számban „Egy baráti könyv csepp Sauber Sándor sirjára” címmel közöltük dr. Bányász István megemlékezését. Sajnálatos nyomdai hiba miatt tévesen szerepelt a cikkirő keresztneve. Ugyanabban a cikkben egy értelmezavaró hiba is becsuszott. A helyes szöveg: „Ica elvesztése után...”

KÖLCSÖNT
5.— fonttól 500.— fontig
AZONNAL FOLYOSIT
aranyékszerre, vagy más értékű tárgyakra. 8-1, 4-7.
LOMBARD TIFERET
TEL-AVIV, ROTNSCHILD 31.

— Boeing-gépeket állít be a TWA izraeli járataiban. Az amerikai TWA légi forgalmi vállalat elhatározta, hogy október 28-tól kezdve Boeing 707 típusú lökhajtásos repülőgépeket állít be valamennyi izraeli járatában. Az amerikai légi forgalmi vállalat eddig Super-Constellation gépeket tartott üzemben az Egyesült Államok és Izrael közötti vonalain. A vállalat határozata nyomán a jövőben jóformán valamennyi transzkontinentális járatot lökhajtásos gépeken fognak lebonyolítani.

— További letartóztatások az akkói kilengések miatt. A rendőrség szerdán este további letartóztatásokat végzett Akkón és környékén a múlt pénteken történt Izrael-ellenes tüntetésekkel és kilengésekkel kapcsolatban. Ugyanakkor szabaddalra helyezték több tüntetőt, akiket előző napon tartóztattak le, miután a rendőrség befejezte kihallgatásukat.

* A Szovjetunió és Gána között létrejött szerződés értelmében, az oroszok vállalták a gánai hadiflotta megszervezését és megfigyelők véleménye szerint ez a megállapodás megintgatja a gánai kormány szövíő gánai álló izraeli tehergőzkiképzők helyzetét, akiknek a szerződésnek nemrég hosszabbították meg egyéni alapján.

Veszünk
fényképezőgépeket és kelleket, mindent, ami a fényképezőgéphez tartozik és jó árat fizetünk. Örökítse meg az ünnepek képeket. Aki fényképez, gazdagabbá teszi életét.

Az Öreg nem ünnepe

Írta: Arad Gideon

Sohasem szerettem, ha őt ünnepezték. Mindig azt mondta, hogy nem neki szólnak az üdvözlések, a gratulációk, hanem Izrael miniszterelnökének. Nem Ben Guriont ünneplik, hanem az ifjú zsidó országot. Ő maga sem Ben Gurion Dávidot tartja fontosnak, hanem Izraelt. Voltaképpen nem is nagy a különbség, a kettő annyira egybeforr, a fogalmak összeolvannak. Izraeltől elkülönítve nem létezik Ben Gurion. Csak ebben és ennek él. Aljijának most van az 55-ik évfordulója. Hosszú idő. Már azelőtt is, mint fiatal legény, iszionista-szocialista mozgalmat szervezett. Amióta az ország földjére lépett, csak annak él. Olyan hosszú ideje, hogy egyénisége egybeolvadt az országgal.

Külföldön zsidók és nem-zsidók egy lélegzetben említik Izraelt és Ben Guriont. Csak Izraelnek adott meg az a kiváltság, hogy hivatásos politikusi éppen ezekben a napokban a két fogalom különválasztása fáradoznak. Nevetéses kísérlet. A világtörténelemben egyvonással kanyarították belé a kettőt. Az sem tesz különbséget, hogy Szdó Bokérben ül és nem a jeruzsálemi bársonyszékben.

Nem ünnepe az Öreg, haragszik. Joggal. Szibériában és Nevadában atombombák robbannak. Az ENSZ főtitkárát meggyilkolják, az emberiség egyetlen nemzetközi szervezetét az összeomlás, vagy megbénulás veszélye fenyegeti. Közép-Keleten haragban gyülekeznek a hadak. A náci utódai atomfegyvereket kapnak. Afrikában az Izrael által elvetett barátság természetét a nasszeri gyűlölet lángjai perzselik fel. A szomszédos Szíria lázong, az izraeli arabokat az állam megsemmisítésére uszítja a Moszkva-kairói tengely.

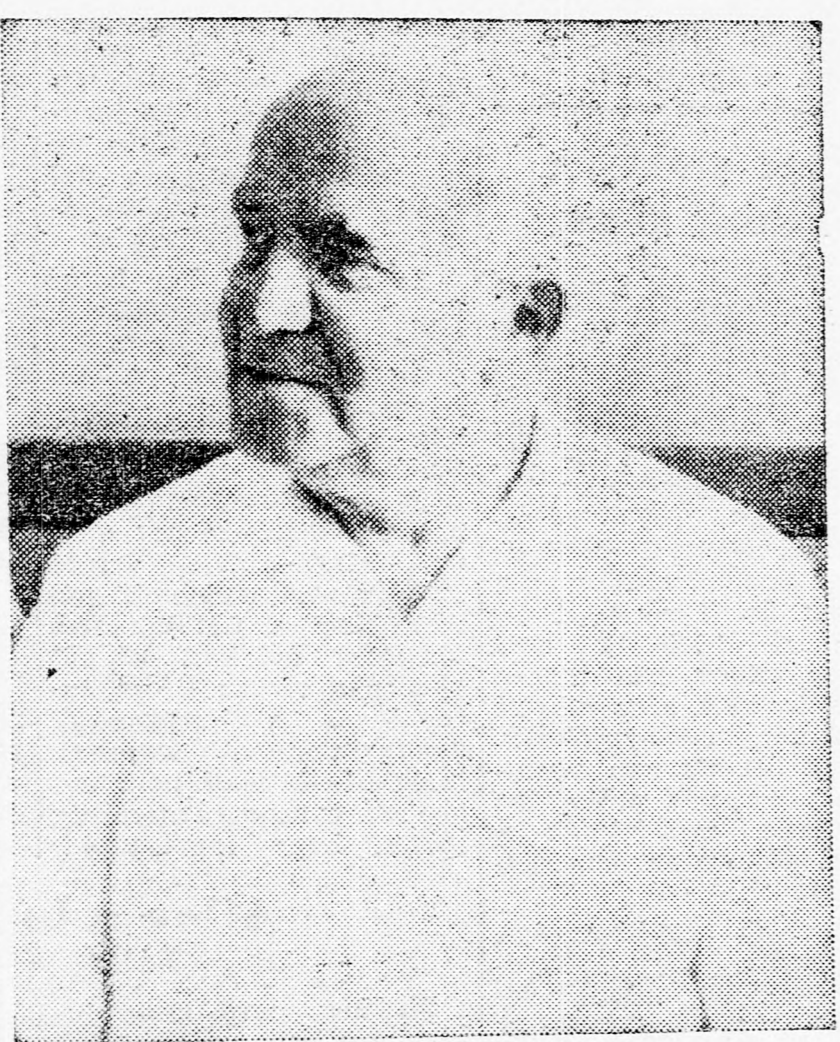
Mintha Izrael más planétán lenne. Féltve óta csak azzal játszadoznak, mennyi legyen a miniszteri bársonyszék és ki üljön benne? Hogyan nyíráljuk meg az Öreg hatalmát a honvédelmi hálozat felett? Hány tagja legyen az ellenőrző bizottságnak, hány elnöke és alelnöke, hogyan szavazzon a kormány úgy, hogy képtelen legyen a határozatra? Még az Eichmann-pert is elfelejtették nagy igyekezetünkben, hogy megzabolázzuk „az öreg diktátort”.

Milyen jó, hogy haragszik az Öreg a „rossz fiúkra”, hogy nem vonul vissza csendes, mélabus meditációra a világ hátlatlanságába felett. Nem, ő ma is, 75 éves korában, ugyanaz a harc, dinamikus, keménynyakú, tettekrész cháluc, aki 55 évvel ezelőtt azzal a tudattal jött ide, hogy a zsidó állam felújítása ennek a nemzedéknek a feladata. Csak annyiban változott, amióta a Nagy Célhoz vezető út elején Szedzsera és Petáchtikva földjét túrta, hogy elmélyedt a bölcészetbe, a zsidó hagyományokba, Plátó írásai és Buddha tanáiba, kimélyítve történelmi meglátását, amellyel a múlt és a jövő végtelenségének arányaiba illeszti be a jelen eseményeit. Ebben a perspektívában pedig mikroszkópikus, máról-holnapra elfelejtett epizód lesz az izraeli politikai élet 1961 évi csúfos fejezete.

Pedig az öregnek is szent védője a pártpolitika. Abban nőtt fel, a harcok munkaszínházában, amely vezetése alatt túlszárnyalta a polgári irányzatot képviselő, egykori átfogó általános cionista pártot. A cionizmus ellenségei és asszimilánsok, a munkáspárti szakadárak és a jüduvot domináló klacionis-

ták elleni küzdelem évtizedekig ugyanúgy mindennapi kenyere volt, mint a mandátumi hatalom elleni harc. Ma is ugyanazokkal a régi pártvezetőkkel áll szemben és az 5722-es esztendő problémái háttérben még mindig kirajzolódnak az évtizedes viták és összecsapások.

Azokkal, akik hetvenötödik születésnapján felkeresték, nem Ben Gurionról beszélt. Az ő személye nem fontos. Hagyományos chákiruhájában, ugyanúgy ott-hon érzi magát Szdó Bokérben a chávérok és a bárányok között, mint a jeruzsálemi miniszterelnöki hivatalban, a politikai élet

farkasai között, a munkaruhának nevezett elegáns öltönyben. Csak egy témája van: Izrael... Hol tartunk, mit értünk el — erre nagyon büszke — és mit kell még tennünk, hiszen olyan hosszú az út...

— A legfontosabb esemény Szináj óta? Szináj! Csodá van a határon. Hajóink az Éjláti-öböljárják, Afrikába, Burmába, egészen Tokióig. Mi fontos? Barátokat szereztünk, Afrikában, Ázsiában. Most már Afrika a fontosabb, ahol Nasser nem segítékel, hanem pénzzel, megbízottakkal küzd ellenünk. Ázsiában India a vezető és Nehrunak megvannak az okai, hogy ne ismerjen el minket. De ott is vannak barátaink. Nehru hűgának nagyon tetszett az országunk. Persze, mindez Burmában kezdődött, Dávid Háköhannel, aki szokatlan eszközökkel dolgozik, de sikert ér el. Aztán ott van Koirala Nepálban, aki a barátunk, még akkor is, ha most börtönben ül. És azok a diákok, Ceylonból, Cambódiából, Japánból jöttek ide. De mindez kevés és nem tudom, meddig tudunk még újabb problémákat magunkra vállalni. Nem szabad többet elváltalnunk, mint amennyit végre tudunk hajtani.

— Végrehajtani... most ezzel támadnak minket. Feltalálták a „bicuizmus” (végrehajtó-izmus) jelszavát. Micsoda számárság! Mi hiba van abban, ha végrehajtjuk a terveket? Hát csak beszéljünk? Válasszunk egy „etatizmus”-t is, hogy azt jelenti, hogy Izraelt tesszük első helyre. Olyan ez, mint annakidején a „marshallizálás” jelszava. Kominform nyelvezet. Manapság minden jó Ben Gurion befekettetésére...

— Mi a legfontosabb? Az alijja. Az olék kezdőnek felnőni. A marokkóiak

építették Dimonát. Nézzék a láchisi körzetet! Az Achdut Háavodá lapja 1954-ben azt írta, hogy a terv csak az ottani kibucok ellen irányul, elveszik tőlük a vizet, s aztán semmi sem lesz az egészből. Most nézzék meg...

Az Öreg tüzbe jön. De aztán elérzékenyedik, amikor a legeslegfontosabbról van szó. Saját nevelt gyermekéről, az izraeli hadseregről, a katonaságról, a hősi halottakról, az ifjú nemzedékről.

— Elolvastam minden egyes szót, amit a szinaji hadjáratban eslettek írtak, a leveleket, a feljegyzéseket. Nem voltak címek. És a levelek öszinték voltak, hiszen nem tudták, hogy meg fognak halni. A Mápám és az Ach-

dut Háavodá ifjúsága sincsen olyan nagyon elpolitizálva. Kifülnő fiatal nemzedék, nem is kell ennél jobbat kívánni. Félnek az álszenteskédéstől, amit ök „cionizmus”-nak neveznek, de valójában egyáltalán nem cionisták. Persze, hogy mások, mint szülei. Az ő világuk más, Izrael nem csoda az ő számukra.

— Ezek a fiatalok sohasem ismerték az üldözést és az elnyomást, tehát nem ismerik a felszabadulásból eredő mentalitást. Nem történnek azzal, hogy mit mond a gój, de nem is tudják felértékelni a külföldi zsidóság nagyságát és erejét, hanem csak a hibáit látják. Nem tudják, milyen nehéz volt az élet a galutban és emlékeztetni kell őket arra, hogy ma sem könnyű. De a mai fiatalok legjobbjai többet érnek, mint a mult legjobbjai.

Az ifjúságról, a jövő nemzedékéről órák hosszat tud beszélni Ben Gurion, az örökifjú és örökforradalmár. Szívvel a 75-ik születésnapján is ott van az ifjak között, hiszen az ő számkra épül az ország, nekik szólnak a tervek, rájuk kell gondolni minden döntésnél. Olyan nehéz és végzetes döntéseknél, mint a függetlenség kiküzdése és azzal járó küzdelem vállalása, a Szináj hadjárat, az alijja, a Gálil és a Negev kipitése, nagy fegyverkezési teher vállalása, a nehéz, célhoz vezető út felé fordulás, amikor kényelmesen lehetne egyhelyben topongni.

Igaza van Ben Gurionnak, hogy nem tulajdonít ha jelentőséget a 75-ösnék. Szívvel-lélekkel az új nemzedékhez tartozik, a jövő Izraeléhez, amely hosszú-hosszú ideig magán fogja viselni Ben Gurion bélyegét.

De ezen a napon az egyszerű izraeli polgárok, öre-

Izraeli hétköznapok

Írta: Barzilai István

Vérvád születik

Öt arab fiatalember vére ömlött a gázai határon. Előbb három, a következő éjszakán pedig két arab fiú próbált átszökni Gázába, de öök maguk már nem tudták elmondani hatóságainknak, hogy mit akartak ott. Mind az öten a határőrség lőtávolságába kerültek és csak holttestük jutott vissza, a szülők nagy fájdalomra.

Az öt fiatalember halála körül váratlanul nagy vihar keletkezett az izraeli arab utcában. Kiderült, hogy az ország arab lakosságának egyrésze, talán a zöme — igazságos és helyes dolognak tartja, ha fiatal arabok az éjleple alatt átszöknek a határon s Abdul Nasser birodalmában, vagy talán kémhálózatának szolgálatában találnak foglalkoztatást. Nyilván ezért a „jogért” rendeztek viharos tüntetéseket Názáratban, Haifán és Akkón.

Holott van a határátlépésnek törvényes lehetősége is. Így például a családok egyesítése keretében bármely szomszéd arab országba kivándorolhat minden izraeli arab. Ha pedig külföldre akar utazni, csak az utlevélét kell kiváltania és végig kell menni a bürokratikus formaszágon. De kiutazhat az országból. Senki ebben meg nem gátolja; fiatal arabok tanulhatnak külföldön. E sorok frója együtt utazott egy ilyen fiatal arab egyetemistával négy évvel ezelőtt New Yorktól Londonig. Utazhatnak tehát anélkül, hogy kitennek magukat a résen álló határmenti őrzárak tüzének.

Nem tudjuk, nem tudhatjuk, mi volt ennek az öt fiatalembernek célja túl a határon. Azt azonban tudjuk, hogy az utóbbi hónapokban gyors egymásutánban 4 hasonlókorú arab fiatalember elfogtak ugyanilyen körülmények között. Nem voltak olyan meggondolatlanok, mint a mostani szerencsétlenség passzív hősei, hanem az őrség felszólására megadták magukat. Olyanok is voltak, akiket utólagosan lelepleztek, amikor már visszatértek a gázai küldetésből. Kiderült, hogy ezek a fiatalemberek, akik most az izraeli bíróság előtt felelnek tettükért, a gázai kémközpont szolgálatában állottak. Valószínűleg meg lehetett állapítani, hogy Egyiptomban átszervezték az izraeli kémhálózatot, amelyet héberül tökéletesen tudó arab fiatalemberekre építettek. Izraeli középiskolákat végző arab fiúk, akik ismerik az ország minden zugát, arabul és héberül egyaránt beszélnek, külsejükben semmi sem különbözteti meg őket a tel-avivi szábrektől, — ilyen elemekre van szükség a gázai kémközpontnak. Az egyik ilyen visszatért fiúnál sok bizonyítékot találtak, készpénzt is, éspedig 300 fontot, amelyvel szolgálatait jutalmazták.

gek és fiatalok, nem a párt politikusok konklavéját figyelik, hanem Szdó Bokér felé fordulnak azzal az őszinte kívánsággal, hogy az Öreg cháluc még sokáig ugyanolyan bölcsen hozza meg a nagy döntéseket Izrael életében, mint a mult-

Még azt sem bánjuk, ha itt-ott holmi esetpáttal fűszerezi elaggott politikusi kortársainak életét. A bárnicvas államhoz jobban illelnek olyan 75 éves ifjak, akik időnként csintalan-bonni szoktak. Ad meá v'cszrim!

Ezek az esetek tették szükségessé, hogy a gázai határsáv átszivárgó-pontjain fokozzák a felügyeletet. S úgy látszik a határőrségeink éberek; ezért következett be az öt arab fiatalember tragédiája.

Ezeket a tényeket nyilvánvalóan nem egy arab vezetőember tudja Izraelben. A határszélien eldördülő lövésekről nálunk hivatalos jelentéseket adnak ki. Minden olyan esetben, amikor arabot államellenes, vagy politikai perbe foglalkoztatás, védelmet kap a vádlott, mégpedig arab ügyvéd védelmét. A kis izraeli arab közösségben nem marad soha semmi titok, amál kevésbé, mert kis kivétellel az összes ilyen ügyek a teljes nyilvánosság előtt folynak.

Most azonban az arab utca tiltakozni akart.

Voltak érdekeltek körök, amelyek az UNO közgyűlés tárgyalása idején, amikor a Palesztina-kérdés, a menekültek problémájának megvitatása keretében napirendre került, szükségesnek tartották, hogy Izrael nevével vérváddal is meghurcolják. Így született meg hivatásos propagandisták részéről az a vád, hogy az az öt arab fiatalember holttestét megcsontolták, nemiszervüket levágták, testükön utálatos sebeket ejtettek. Azt a rémhirt is terjesztették, hogy a fiatalembereket nem hátulról, hanem előlről lötték le, a golyók a mellükbe fúródtak, tehát nem szökés közben érte őket a golyó.

S az arab utca forrófejű lakossága hitelt adott a vérvádnak. Színes keleti fantáziáról szeretnek nálunk beszélni, s hogy e történetek a színes fantázia szüleményei.

Pedig ez nem áll. Ennek a vádnak reális alapjai vannak — de az ellenkező előjellel.

Nem is olyan régen, még a függetlenségi háborút megelőző arab zavargásokban mindennapos eset volt a holttestek megcsontítása. Halottaikban meggyalázott fiatal zsidók holttesteit temették. Az arab terroristák primitív módszerei voltak ezek. Megbecstelenítették a kezeikbe került fiatal zsidókat, nőket és férfiakat egyaránt. Ha élve került a kezükbe, akkor az élve ha holtan, akkor a holttesten kivették el a merényleteket. S aztán levágták nemiszerveiket, kiszúrták szemüket, lemetstették füllüket. Kegyetlen, de keleti valóság ez. Szaudiában ma is úgy büntetik a tolvajt, hogy levágják a kezét.

Most, amikor öt fiatal arab holttestét hantolták el, a „keleti fantázia” visszafel fordította a halottgyalázás vádját, ellenünk, zsidók ellen, akiknél a halott szentsége évezredek hagyományja. Ellenünk, akiknek körében még a huszadik században is vannak vallásos csoportok, amelyek tiltakoznak a holttest felboncolása ellen. Csak hogy ez a „keleti fantázia” nemcsak kávéházi szóbeszédben és suttogó propagandában nyilatkozott meg. Politikai pártok hivatalos röpcéduláin is szerepel ez a vád, a kommunista párt és sajnos, a Mápám názáreti csoportja is ezt állította. S e röpcédulák következménye zsidó rendőrök megtámadása, féktelen államellenes propaganda és Izrael nevének meghurcolása volt. Akkón az arab tüntetők Abdul

Nasszert éltették és „szab Palesztinát” követelték.

Vajon, hogyan reagált volna hasonló esetben Nasser kormánya?

Képzeliük el azt a fantasztikus esetet, hogy Kairóban vagy Alexandriában párszáz zsidó összeverődött az utcán és Ben Guriont élteti? Vagy hogyan fogadták Kievdn, ha az ottani zsidók kék-fehér zászlóval felvonulnak és szabhad alijját követelnek. Nem nehéz kitalálni, hogy mindkét országban sortűz lett volna a válasz. A mi názáreti kommunistáink biztossra mentek, tudták, hogy Izraelben nem a hadsereg, hanem legfeljebb gumibotos rendőrség vonul fel a tüntetők ellen és a sebesültek között több lesz a rendőr, mint a tüntető.

Szerencsénkre, mérsékelte józan arab vezetők is élnek a körültek, akik hisznek az elébük tett bizonyítékoknak. A kórhonctani intézet felvételeinek, amelyeken a fiatal testek épen láthatók. A sebekről felvett fényképeknek is kellett hinni, amelyek azt mutatják, hogy nem előlről lötték le a fiatalokat, hanem nagy távolságról és minden irányból érték őket a lövések. Akik életük utolsó másodperceiben visszafordultak az üldözők felé, mellükbe kapták a végzetes golyót. Ezek a józan arabok csillapították le végül a tömeget.

A számos tanulság közül, amely az arab fiatalemberek esetéből levonható, sajnálattal emeljük ki azt, hogy bizony az izraeli arab lakosság még mindig nem nőtt ki a keleti primitív-ség állapotából. Izrael 14 éve, a kötelező elemi iskolai oktatás és az arab lakosságnak biztosított életmód — amely messze túlhaladja az összes arab államok lakosságának színvonalát — nem volt elegendő ahhoz, hogy az ország arab lakosságát kultúremberi gondolkodásra szoktassa.

Nyilvánvaló, hogy magasabb kultúrkörben hiába is terjesztenek a holttestek megcsontításának vérvádját, annak nem lenne semmi. De a názáreti, haifai, akkói arabok még mindig hisznek benne, ami gondolkodásra kell, hogy késztesse az arabok kózköztetésért felelős tényezőket.

A másik kiemelkedő tanulság a Mápám názáreti csoportjának körlevele. Senki sem vonja kétségbe a Mápám államhűségét és hazafiságát és azt is őszinte törekvésnek tartjuk ennél a pártnál, hogy az arab lakosság körében a lelkek közeledése érdekében tevékenykedjék. Ugy látszik azonban, hogy cionista pártunk nagyon óvatossáknak kell lennie arab partnereitől és pártvezetői kiválogatásánál. Elképesztő, hogy a Somér Hácair kibucainak pártja nevében a holttestek megcsontításának vádját szórják a zsidókra.

Az ország népe elvárja a Mápám központjától, hogy szigorú vizsgálatot vezessen názáreti fiókiszervezetéről: ki adta ki, kinek a rendeltére ezt a szégyenletes röpcédulát. Ha a Mápám nem teszi ezt, nekem fogja lemosni magárd. Ezért pedig a zsidó utcában fog nehéz árat fizetni.

Mert aki gyűlöletet vet az arab utcában, ne számítsen arra, hogy szeretettel arat a zsidó utcában.

1961. IX. 29. Uj-Ezeret 3

Kik törnek az élre a bajnokságban?

A második fordulóra kerül sor az NB-ben szombaton. Talán sokan úgy vélik, hogy korai még arról beszélni, hogy mely csapatok foglalkoznak el a vezető pozíciókat a bajnoki táblán. Viszont nem mindegy a csapatok szempontjából, miként helyezkednek már a bajnoki év kezdetén a sorban. Amelyik már most lemarad, annak olyan gondjait lesznek a továbbiakban, amelyek csak gátolón hatnak a játékosokra és idegileg károsan befolyásolják játékukat. A jól vezetett együttesek a bajnokság első fázisában már szabadulnak az ilyen terhektől és teljes intenzitással igyekeznek helyüket biztosítani a nap alatt.

Holnap is a Makkábi csapatai egymásközt, a Hápoélé ugyanacsak egymás között küzdenek a pontokért. A Hápoél Haifa az első mérkőzését elvesztette, de legyőzője az utolsó évek többszörös bajnoksapata volt. Szombaton a sorsolás a tavalyi második helyezettel, a Hápoél Tel Avival állítja szembe. A haifai csapat javára szól, hogy otthon játszik saját pályán, viszont a Hápoél Tel Avivot ez a körülmény serkeníti, hogy a múlt héten is „idegen” pályán szerezte meg a győzelmet és a két bajnoki pontot. Mindkét team tréningjeit a szükséges szorgalommal folytatta az elmúlt hetekben és így remény van arra, hogy élénk küzdelemben és már nem szezoneleji formában, hanem jól játékosan szolgálnak rá a közönség nagy érdeklődésére.

A Hápoél Petach Tikva ellen a Hápoél Tibériás lép pályára holnap. Ez a mérkőzés hivatott igazolni az újonc NB csapat mulhethi gólzáporos győzelmének realitását. Tibériás öt góllal terhelte meg a Simson kapuját. A Hápoél Petach Tikva védelme kétségtelesen erősebb mint a Simsoné, de a lényeges különbség a két csapat csatársorában, a játékosok mutatókban, még pedig a Petach Tikva javára. Két bajnok csapat össze ezen a meccsen: az NB bajnoka és az I. osztály bajnoka. Üres hely nem lesz a Hápoél Petach Tikva nézőterén.

A Makkábi Tel Aviv—Bné Jehuda mérkőzésen két olyan együttes játékát láthatja a közönség, amelyik a múlt héten nem kielégítő játékkal mutatkozott be. A Bné Jehudának nehezebb feladat jutott, idegenben játszott és szerzett egy pontot, a Makkábi Tel Aviv saját otthonában volt kénytelen beérni ugyancsak egy ponttal. Nehez volna rámutatni, hogy melyik csapat lesz a győzelem dicsősége az egymás elleni mérkőzésükön.

Két mulhethi veszteséget látunk szombaton a Simson—Hápoél Jeruzsálem meccsen. A fővárosi csapat mezőnyjátéka némi tervszerűséget mutatott már, csak a góllövés volt hadilábon. A Simsonnak csupán félórára telet az első fordulóban, azután a csapat összeroppant. Ha sikerült a hét folyamán kondíciójukat javítani, akkor van esélyük arra, hogy legalább 1 pontot biztosítsanak maguknak.

Az első bajnoki pont birtokában áll ki a pályára mind a Makkábi Jafa, mind pedig ellenfele, a Makkábi Haifa. A két csapat a múlt héten keveset árult el a labdarúgás magasiskolájából, azonban kétségtelesen, hogy játékosanyaguk sokkal értékesebb teljesítményekre predestinálja mind-

kettőjükét. A mérkőzés a jaffai pályán kerül megrendezésre, ami egészen kevés előnyt jelent a házigazda szerepét betöltő csapatnak.

Két tipikus középcsapat találkozik a Makkábi Natana—Makkábi Petach Tikva holnap meccse. A múlt évi bajnokságban mindketten könnyelműen indultak neki a bajnoki évek, de ennek a tanulságait valószínűleg levonták erre az évre és már kezdetben is legjobb tudásukkal igye-

Nem vált be Sztelmácz fedezet játékosként

Hétköznap délután másfélezer néző figyelte a válogatott keret gyakorló-mérkőzését a givátáji „gödörben”, a helyi Hápoél ellen. A válogatott játékosok legtöbbje még nincs formája tetőpontján és egy egy tetszetős akció után, több olyan következett játékokban, amely nem nyerte meg a nézők tetszését. A válogatott ellenfele, a Hápoél, nagy igyekezettel küzdött és a játék számos fázisában egyenlő partnernek bizonyult. — Mándinak az a terve, hogy Sztelmáchoz tegye Amar megüritült helyére, nem vált be. A támadószellemű Sztelmácz állandóan elől tanyázott és helye üres maradt. — A válogatott csapatban a legnívósabb játékot Jang mutatta, akinek minden megmozdulása gólvészelyt jelentett. — Robbanékony, rendkívül gyors és céltudatos mozgású ez a fiatal játékos. Csalódást keltett Mensesel, aki nem tud a labdától megválni és addig dajkálja, amíg az ellenfél védelme elveszi tőle. Sztelmácz csatárjátékában azt az elemi hibát láttuk, hogy a pálya szélességében játszik gyakran. Vezet a labdát az egyik oldalvonalától a középig, anélkül, hogy akár egy méternyire is előbbre jutna. Jól érvényesült Racabi lendülete és harcoss kedve. A válogatott

szemek megnyugtató helyezésre.

A holnapi — második — NB forduló sorsolása a következő (elől a pályaválasztó): H. Haifa—H. Tel Aviv, M. Tel Aviv—Bné Jehuda, H. Petach Tikva—H. Tibériás, Simson Tel Aviv—H. Jeruzsálem, M. Jaffa—M. Haifa, M. Natana—M. Petach Tikva.

Az I. osztályú bajnokságban a következő mérkőzéseket sorsolták ki holnapra: H. Rechovot—H. Beér Séva, H. Máchane Jehuda—H. Kfar Szábá, M. Rámle—H. Rámát Gán, Béta Jeruzsálem—B. Natana, B. Tel Aviv—M. Säärájm, Hákoách Tel Aviv—M. Chedera, H. Kir-ját Chájim—H. Rámle.

védelme még eléggé laza. Szürkében játszott Lefkowitz a nála megszokottnál, ellenben nagyvonalúan és hasznosan Tis, akinek mintaszere passzait a csatárok igen jól értékesíthették. A kapusok jól látták el feladatukat, a gólokat nem védehették. — A válogatott keret 6 alkalommal juttatta be a labdát a Hápoél hálójába, míg a fúrge Hápoél csatárok 2 góllal zárták le a mérkőzést. — A keddi és csütörtöki iskolázás jó hatással volt a válogatott játékosaira, de az együttes tréning, a gyakorló-mérkőzés világít rá a csapat gyengéire és mutatja meg, hogy hol a javítani való.

A KOSÁRLABDA BAJNOKSÁG OKTOBER KEZDŐDIK

A kosárlabda szövetség megtette a szükséges bevezető lépéseket a jövő évi bajnokság megindulásához. Az első forduló sorsolását már elvégezték. Az újonc M. Haifa a M. Tel Avival játszik, a M. Hádárom a M. Motzkinnal, a H. Mismal a H. Givát Chájimmal, a H. Givát Brenner a H. Jeruzsálemmel, a M. Jeruzsálem a H. Tel Avivval és a H. Cholon a H. Haifával. Az egyesületek közül több trénereser előtt áll és a játékosok közül is néhányan klubot cserélnek.

Joszke századik gyereke

Joszke Salamon, az ásdodi Mágén Dávid Adom egyetlen ambulanzkocsijának sofőre tegnap a kirendeltség udvarán felállított színpadra lépett és elmondotta az ünneplő tömegnek, hogy 43 riu és 52 lány született a kocsijában. Ezt a ritka alkalmat ünnepelekedt Ásdodban és köszöntötték Joszke Salamon sofőrt, aki száz gyerek születésénél segítkezett. A száz gyerek között néhány beduin csemete is volt. A beduinok egyébként Joszket a „bajzosos doktor”-nak szólítják. Ásdod lakosága pedig Joszke papának nevezi és nagy tisztelettel viseltetik iránta. Három éve dolgozik Joszke az ásdodi ambulanzkocsin és érdekes „szülősei” sorába tartozik az, amikor a helyi orvos felességének segített a gyermekét világra hozni.

Ilyen probléma nálunk nincs

A csikágói rabbiszervezetek gyűlése foglalkozott azzal a törvénnyel, amelyet Illinois állam képviselőháza hozott s amely megtiltja üzletek nyitvatartását az állam területén vasárnap. A törvény súlyosan sérti a szombattartó zsidó kereskedők érdekeit. Gyakorlatilag az autókerekedők szenvednek üzleti sérlemet elsősorban, közöttük nem csupán zsidók, hanem más hívők is, akik a szombatot tekintik ünneppnapjuknak. Így „a hetedik nap adventistái” és egyéb, protestáns csoportok, amelyeknek a tagjai szombaton nem dolgoznak.

A rabbik egy bizottsága elhatározta, hogy „alapsabb tanulmányozásnak vetik alá a törvényt, mielőtt azzal szemben állást foglalnának”. Egy szélesebb körű rabbitestület viszont elvi okokból ellenzését jelentette ki, mert a törvényben a vallásszabadság sérelmét látják.

HETI FILMLEVÉL

Romanoff és Julia

Peter Ustinov írta, rendezte és a főszerejét játszza ennek az érdekes és mulatságos politikai szatírának, mely éppen a két vezető nagyhatalmat, az Egyesült Államokat és a Szovjetuniót állítja görbe-tükörbe és szembeütközteti a józan ész és a természetes emberi érzés mindennél egyértelműbb parancsaival.

Az UNO egyik taggyűlésén derül ki, hogy létezik egy Concordia nevű ország, melyről ugyan nem tudják, hogy merre van, milyennek a lakói, mekkora a kiterjedése, de máris ajánlatokkal árasztják el a vezető hatalmak, hogy a maguk érdekkörébe vonzzák. Ámde mit is csináljon a parányi ország a neki ígért szovjet búzával, nincs annyi raktára, ahová elhelyezze és mihez kezdjen az amerikaiak által felajánlott repülőgépekkel, amikor az egyetlen meglévő is bőségesen elegendő a forgalom lebonyolítására?

És amikor a két hatalom vetélkedik egymással, hogy ki hálózza be a kicsiny országocskát, valami szörnyűséges dolog történik, a szovjet nagykövet fia beleszeret az amerikai nagykövet lányába. Magának az államügyeket anyárával bílcselességgel vezető köztársasági elnöknek kell megvédeni a fiatalok természetes érdekeit a két hatalmas rivállal az európai és a tengerentúli nagyhatalommal szemben, mely hivatalosan nem engedheti e szörnyű szentség törést, hogy reprezentán-

sainak gyermekei egybe keljenek és — horribile dictu — kapitalista, vagy szocialista életformát folytassanak.

Régóta tudjuk Ustinovról, hogy igen invenciózus és sokoldalú művész. Ezzel a nagyigényű munkájával ismételen beigazolalta tehetségét és színvonalas szórakozásban részesítette a nézőt. Persze, óhatatlan minden politikai szatíránál, hogy az eseményeket ne a legteljesebb tudatossággal, a példázatok szándékával bonolyítsák. Ez pedig olykor a komédiázás egyfajta visszatarthatóságát eredményezi és elvonítja, spekulatívva teszi a mondanivalót, leszűkíti a cselekménybonolyítást.

A szatira egyébként igen előkelő műfaj, csak egy kicsit kényesebb a kelleténél. Igen jó fegyverzet kell jelentkezni a szatira műfajában, el kell sodorni a nézőt, pörölycsapásokkal kell mérni rá, nem szabad, hogy magának keljen kitalálnia a következtetéseket, harsányan és egyértelműen kell jőzan eszébe, igazságosságához, emberi érzéseivel apellálni. A film ezt megteszi, csak olykor Ustinov nem bírja elég erővel, szatíráló kedvvel és rakabázó ötletekkel. Kitiűnő alakítást nyújt Ustinov, aki bílcselességgel, humorával, emberségével fonákra teszi az életnek azokat a jelenségeit, melyek már megszokottságukkal természetesnek tűnnek a szemlünkben. Sandra Dee és John Gabin a töltök várt teljesítményt nyújtják.

Alice a la Marine

Majdnem szabályos operett Alkíról, a görög admirális tündéri lánykájáról, aki furfanggal felszökik édesapja csatahajórára és ott rengeteg bonyodalmat okoz. Nő megjelenése a csatahajón régi kedvenc bohózat, operett és vígjáték téma és hogy menyőnyire, az arra mi sem inkább jellemző, hogy jelenleg Tel-Avivban két mozi műsorán is ennek a témának a variációját láthatjuk. (A másik a Maxim mozi műsora: — Girls at Sea.)

A görög film nagyon kedves limonádé, amíg az ember benn van a mozi-

Doctor in love

Szintén szertelen komédia, mely egyetlen rendeltetésének tartja, hogy megmozgassa a rekeszizmokat. Ez sikerül is. A film hőse fiatal orvosok, akik egy kicsit könnyelműek, egy kicsit bohózati helyzetekbe kerülnek, de időnkint a labukra állnak, megemberelek magukat és olyankor igazri orvoshoz méltó tetteket hajtanak végre.

Műfaji kóktól felé, modern rendezők elvetik azokat az elveket, hogy nem lehet őszsze-vissza kavarni a műfajokat s egy masszívá gyúrják a bohózati helyzeteket a megrendülést követelő jelenetekkel. Sok forradalmat megérünk, sok ellen tiltakozunk és a végén megszokjuk, még hevülünk is érte... Talán ismét egy műfaji forradalommal állunk szemben?

Zoltán Desző

megnyitjuk kártyos-és bútorüzemünket a legmodernebb és legjobb skandináv modellekkel. HERSKOVITS FIVÉREK (Temesvár—Sziget) HAIFA, Balfour-u. 13.

Európai tanulmányutamról visszatérve, a legmodernebb felszereléssel és a legújabb hajápolószerekkel állók kedves vendégeim rendelkezésére Egyben ezúton kívánok vendégeimnek, rokonaimnak és barátainak BOLDG UJESZTENDŐT. JOLI HÖLGYFODRASZ SZALON, T.-A., JEHUDA HALÉVY 56. TELEFON: 61741.

Sátorépítés és „betakarítás” a kibucban

Nem tartozunk a „vallásos” kibucok soraiba, de a történelmi és népi ünnepek megünneplése nálunk is egyre nagyobb teret hódít. A chanuka, purim, pészách jellegzetességei, kedves szokásai mélyen bevésoedtek a kibucsi gyermekek lelkiéletébe is, a szukoti sátor építése és díszítése pedig már jóelőre foglalkoztatja fantáziájukat.

Már jom kipur kimeneteleken estéjén hangzanak el általában a sátorépítés első kalapácsütései, a kibucban azonban csak az ünnep beköszöntése előtt egy-két nappal kerül erre a sor, de ekkor, az egyes kvucákhoz tartozó gyermekek szüleinek hiánytalanul részt kell venni a munkában, legalább is ez a gyermekek kívánsága és öröme. Jaj annak a szülőnek, aki nem érkezik pontosan, vagy indokolatlanul távoli marad. Hosszú időn át hallgatja gyermeke szemrehányásait. „Késtél, ábá, a többiek már mind itt vannak!” — síró hangon így fogadta kis unokánk néhány perccel később apját, de a sátor, a szorgos kezek munkája nyomán, így is idő előtt elkészült.

Az ideai szukoti ünnepek kibucunkban nagyon kedves programponntal bővültek. Néhány évvel ezelőtt telepített szőlőnkben, — noha a múlt évben is termett már, — ezidén tartottuk az első szüretet, ez volt a betakarítási ünnep fénypontja.

Az alsó osztályok mintegy 120 növendéke, az ünnep előtti napon, kocsikon,

Irta: Dr. Sugár Gyula

traktorokon, vidám nótá sztorálva kivonult a szőlőbe, ahol egy-kettőre csatlakoztak az ott dolgozó chavérok munkájához. Metszőollókkal kezükben, csakhamar eltűntek a sorok között. s csak vidám felkiáltásaik hallatszottak, amikor valami szép nagy fűrtér bukkantak. Szorgalmas munkájuknak csakhamar mutatkozott az eredménye, szépen sorakoztak egymás mellé a teli ládák.

Am filmpoperatőrünk sem volt tétlen, színes filmre vette a gyermekek munkájának minden kedves mozzanatát, megérkezésüket, munkába állásukat, majd a sorok között sétálgatva, észrevétlenül kapott el kisebb jeleneteket, amikor a gyermekek megtalálták, levágták, majd örömtől sugárzó arccal ládába rakták a szép fűrtöket.

A nagy munkában csakhamar megéhezett a társaság. Gyorsan előkerítették a hazulról hozott sok finom ennivalót, élvezet volt nézni, az üres ládákban körbe letelepedett, vidáman falatozó sokaságot. Evés után egy táncosport, kezükben szőlőfűrtökkel, ünnepi táncot lejtett, melynek csaknem minden mozzanatát megörökítette a filmfelvételencsége.

Egy kis pihenő után megkezdődtek a bevonulás előkészületei. Az egyik csoport a szedés közben e célra félretett legnagyobb fűrtöket kötözte hosszú

rudra, a többiek a kocsikat díszítették zöld gallyakkal és magukkal hozott kis zászlókkal, majd megindult a menet hazafelé.

Az öt órára kitűzött ünnepléses fogadásra résztvett a kibuc apraja-nagyja. Gyermekével, unokájával vagy testvérével mindenki érdekelve volt a bevonulók kedves csoportjában.

Amikor az első kocsik a bejárat közelébe érkeztek, a „fűrt-vívók” leszálltak, vállukra vették a földigérszőlő-fűrtökkel teleaggatott rudat és úgy vonultak be vele, — a várakozók színi nem akaró tapsa közepette, — mint valamikor Józsuá Kanaánból visszaérkezett követői. De itt vannak már a többi járművek is, a bordalokat éneklő vidám fiatalokkal s a szülőik boldogan ölegetik örömtől sugárzó arcu gyermekeiket.

A viszontlátás örömeinek csillapultával, az egyik chavér megkérdezte 10 éves kislányát, tulajdonképpen mit csináltak odakint a szőlőben? „Majd meglátjátok a filmen!” — hangzott a modern időkre jellemző frappáns válasz.

Ünnepi vacsorájukat a fel-díszített sátrakban fogyasztották el, ezt követően, késő esti órákig tervezett szórakozásra került a sor, amde, — mit sem törődve a gyermekek jó hangulatával, — egy hirtelen támadt zápor egyszerűen véget vetett a vidám szórakozásnak.

Nagyon kedves, jól sikerült nap volt...

A tájék velünk van, nem kell magunkkal hurcolnunk

Megkérdezték egyszer az egykori canterbury érseket, hogy hisz-e a csodákban.

— Természetesen, — felelte az agg egyházi.

— De miért nincsenek ma csodák? — szegezték vele szembe az új kérdést, — miért voltak csodák csak a Biblia idején.

— Ki mondta, hogy ma nincsenek csodák? — kérte most az angol főpap. — Vannak? Akkor mondjon a nagytiszteletű úr leg alább egyetlen egy mai csodát.

— Egyetlen egyet akar? Nos, a zsidó nép fennmaradása.

Még a modern embert is, aki szigorúan természet tudományi alapon gondolkodik, meglepi a tény, hogy a zsidó nép ide-oda hányta, kétezer esztendőn keresztül, országról-országra járva, hidegből-melegbe, melegből-hidegbe, mindenféle nyelvek, szokások és vallások között kóborolva, fenntartotta nemzeti jellegét. Példa nélkül való dolog. Aki nem tartja csodának, legalábbis csodálatos dolognak véli. Olyasminek, amire nehéz természetes magyarázatot találni.

Heine, akinek költői zsenialitásánál, csak szerencsétlensége volt nagyobb, keresett és talált is egy-fajta magyarázatot.

Heine ugyan kitért, de élete végéig megmaradt forrószívű zsidónak. Ott hagyta ősei vallását, mert darabka kenyert remélt attól, hogy hitet cserél. Csak versekből, már abban az időben is, nehezen lehetett megélni. Ugy gondolta, hogy mint újdonsült keresztény csak kap egy referendáriusi állást valamelyik német hercegség kancelláriájában.

Am ennek ellenére talán senki se irt nálnál szebben, nálnál emelkedettebben, meghatottabban zsidókról és zsidó dolgokról.

— Milyen kicsi a Szináj, — írta —, ha Mózes áll rajta!...
— A zsidók — írta Heine — feltalálták a hordozható államot. Amerre jártak, cipők talpán magukkal vitték elpusztult államuk porát. Magukkal vitték egykori államuk alkotmányát, alapörvényeit: a törvényt és a törvények végrehajtási utasításait: a talmodot.

Féllinnepek napjai vannak most. Ahogy kihajolok az ablakon, hallom és látom hogy a zsidóknak sátrai vannak és sátrak körül a síkuk gyerekei. Nekik a sátor sokkal előbb, sokkal természetesebb valami, mint valaha is volt a gálutban.

Hogy ezeket a sátrakat látom, tovább fűzőm Heine gondolatait. Hiszen a zsidók kétezer esztendő vándorútjukra nemcsak egykori alkotmányukat vitték magukkal, hanem egykori ruházatukat is. Persze nem őrizhették meg tisztán sem az alapörvényeket, sem a ruházatot. Idegen környezetben nem maradhattak fenn nemzeti jellegük vegytiszta állapotban. Igaz, a tált — a tált-kátán és tált-gádol — voltaképpen ugyanaz az öltözet, amit Mózes ruházatul Izráel fiainak előírt, csak nem úgy hordták a gálutban a zsidók, mint egykori beudin őseik, hanem lengyel, török kaftánra, vagy angol frakkra húzták rá. Azért, ha elnyomorodott állapotban is, ám mégis az ősi ruhát szimbolizálja az imaköpeny.

De túl ezen nem csak az alkotmányt és nem csak a ruhát hurcolták magukkal a zsidók amerre jártak, hanem az ország tájképét, az ország illatát

Irta: Jámbor Ferenc

is. A zsidók feltalálták nemcsak a hordozható államot, hanem a hordozható tájat is. Hiszen valahol északon, Skandináviában, sűrű sötét fenyőerdők szélén, ahol semmilyen délszaki növény nem termett, szukot idején kezükbe vették a zsidók Izráel négy-féle fáinak és bokrainak ágait. Ahogy a „lulávot” előre, hátra s oldalra meghajoltatták, szemük előtt talán felémlett a Sárón és ahogy az aranysárga etrogot szagolgatták, mintha valamilyen szellő elhóztat volna az izráeli földek illatát...

Es mennyi áhitattal könyörögtek a zsidók mindenféle országok zsinagógáiban harmatért, esőért, akkor is, ha az illető országban olyan bő volt az eső, hogy árvíz lett belőle, de az izráeli földek szomszjasak voltak.

Ezek azok a tényezők, amelyek fenntartották a zsidó népet kétezer esztendőn át.

Nem csodálatos dolog ez? Itt van például a szukot. Mint a zsidó nép minden ünnepének, a szukotnak is két ábrázata van.

Eleinte paraszt-ünnep volt. A földműveseknek szerencsés napja, a betakarításnak az ünnepe. Ekkor fejeződött be az aratás, a szüret, a gyümölcszedés. A föld minden termékének begyűjtése.

Ha bőséges volt a termés, hajnal hasadtól — napnyugtáig dolgozott a paraszt. Jobb volt neki kalyibát összetakolni a mező szélén, hogy ott lakják a begyűjtés egész ideje alatt, mert így nem kellett időt vesztegetnie a háztól a mezőig való bandukolással. Ez a kalyiba volt a „szuká”, amit tévesen fordítanak le magyarrá: sátorok. A sátor, az „ohel”. Azért is lakott kalyibában az izráeli paraszt, mert a házból kiszorította a bő termés. Ott minden talpalatnyi hely tele volt kenyérmagvakkal, szőlővel, olajbogyóval és a földnek minden egyéb jó termékével.

Lehetetlen lett volna, hogy ez a kalyibában való lakás ne emlékeztette volna a zsidókat arra, hogy ilyesforma tákolmányokban laktak őseik a pusztában való négyévtizedes vándorlásuk alatt. Az erre való emlékezés volt a szukot ünnep második ábrázata...

Mikor kezdődik az új esztendő?
Amikor a régi év véget ér.

Öseinknél az új év nem egyetlen nap volt, hanem majdnem kéthetes ciklus. Csak szukot után, ha már minden termés be volt takarítva, tudott a gazda számvetést csinálni. Hogy mi van? És hogyan ossza fel az áldást? Ennyi a templomnak, ennyi a papoknak, ennyi életre, ennyi csűr építésére, a régi istálló kitarozására, ennyi gyermeknevelésre, ennyi a rossz időre való tartalékolásra. Ez volt az igazi új esztendő, nem úgy, ahogy a mai polgári évben a január elseje, amikor semmi sem ér véget és semmi sem kezdődik.

Hiszen mind a mai napig szerte a világon, olyankor kezdődik az iskolaév, amikor a zsidó újesztendő van. Szeptember-októbertáron szent váltó zseblámpa, majdnem jó patkó, strucc-toll.

Az ültetbe olykor mentem be, ha valamely pom-

megvált a betakarítás és tudni lehetett, hogy körülbelül mi van az országban.

De hol volt a zsidóknak földjük a gáluti országokban?

Csak nagyon ritka időkben és csak nagyon keveseknek volt a talpuk alatt föld.

A többiek kénytelen-kelletlen főképpen kereskedtek. Ezért a gáluti szukot csak halvány mása az egykori, errec jiszráeli ünnepnek. Kis elmosódott tájkép, gyöngye illatok, inkább célzás, mint sem valóság az egykori országból.

Biztos, hogy miképpen minden, az ünnep is fejlődni fog és valamiképpen, majd meg fogja találni mai errec-jiszráeli színét és ízét. Hiszen ma a tájék velünk van, benne élünk. Nem kell magunkkal hurcolnunk az ország képét, színét és illatát.

Falun, főleg kibucokban, ma is vannak kezdetleges kisérletek az ünnepek izráeli megformálására. Ez a kisérlet persze még nem az igazi. Nem egy év, talán száz év kell ahhoz, hogy az ünnep úgy nőjön ki a földből, mint a fa, fü, vagy a virág természetesen és magától értetődően.

Am valószínű, hogy az igazi errec-jiszráeli ünnep, az izráeli szukot, a falvakból fog elindulni, mint ahogy egykor is a falvakból indult el. Hiszen szukot a földműveseknek az ünnepe.

Azonfelül meg minden kultúrának, réginek és újnak, alapja egyformán az agrikultúra...

Koraósi jegyzetek

H á n d l é

A negyedben, ahol lakom, nemrég egy handlé jelent meg. Valószínű, hogy azelőtt is járt már itt, talán nemcsak ő, hanem számos más szaktárs is, de ez volt az első ócskás, akit hosszú idő óta láttam.

Jóideig csak hangját hallottam, amint magaszeretelt furcsa melódiaira énekelte: Alte Sachen, alte Sachen, alte Saaacennun.

A handlé nem gyalogszert jelent meg ablakom előtt, poros cipőkkel a lábán és kicsiny batyúval a hátán, mint megannyi őse, hanem hatalmas társzekeré bakján ülve. Erős, jómegtermett ember volt a handlé, lassan poroskoltatta lovát, s elnyújtott éneke közben kezével, lábával valamilyen egészen más, oda nem illő modern ritmust vert ki. S ének és dobolás közben az ablakokat firkázták, míg leszegezett fejű lova, a megszakást árasztó végtelen türellemmel húzta a még üres szekeret.

Pillanat alatt bukkant fel emlékezetemben Struhl úr, gyermekkorom ócskásának képe. Struhl úrnak szolid kereskedése volt, igazi üzlethelyiséggel, amelynek kirakata előtt képtelen voltam úgy elmenni, hogy legalább egy negyedóra meg ne álltam volna. A világ minden társzékára látható volt az: fél rézkilincs és foltozott bakancs, fonográf a nozzával, lö hengerek nélkül és list (??), törött számovár, kalandorregény, zsakettmadrag, madárkalitka nagyságú réz egérfogó, virágseprő alja, Vatermörder, három színt váltó zseblámpa, majdnem jó patkó, strucc-toll.

Az ültetbe olykor mentem be, ha valamely pom-

Az olasz reneszánsz kezdetén, mikor egy asztalnál az első görög szobrok felszínre kerültek, s megindult a törkevés az antik kultúrák és művészetek feltámasztására, a héber nyelv irodalom és tudomány iránt is megindult az érdeklődés. A festők figyelme ó-testamentumbeli alakok felé fordult, s előbb Donatello, majd Michelangelo mintázta meg a parittyavető fiatal Dávidot. Ez adhatta az inspirációt Mózes megalkotására is, aki a véső nyomán olyan lenyűgözően elevenen kelt életre, mintha egyenesen Szináj hegyéről szállt volna alá, a két kőtablettával.

Egy fiatal firenzei nemes, Pico della Mirandola, aki később a dominikánus rend fehér kámszáját öltötte magára, megtanul héberül, elmerült a héber tudományok tanulmányozásában, s a zsidó és keresztény vallás szintézisével álmodik. Az angol Pater Walter híres művében, a „Renesszánsz”-ban felejthetetlen emléket állít ennek a rajongónak, akinek lelkesedése és példája másokra is átragadt. Manuella, a héber költő, Petrarca kortársa, beviszi az édes szonettet a héber lírába, szerepet visz az olasz szemléletbe, olaszul is versel és részt vesz egy költői versenyen. A kor atmoszféráját tekintve, fel kell tételeznünk, hogy olaszok is olvasták héber verseit.

Olaszországban a héber nyelv feltámasztása mint reneszánsz gondolat a századok folyamán annyira beívódott az olasz szellemi életbe, hogy az olaszok zsidók és nemzsidók ilyen

értelemben fogadták a Gio-nizmust. Mikor a második világháború előtt Firenzében jártam s meghívást kaptam egy ottani zsidó klubtól, ezen az alapon lekedeskedtek az esetleges zsidó államért; elsősorban a zsidó szellem, kultúra, s a héber nyelv ujjaéledését várták tőle.

Renan, aki a bibliai zsidóságról a legtisztább lapokat írta, tudott héberül. Amit népünkéről és a héber nyelvről feljegyzett, olyan mint a salaktól a tűzben megtisztított szénarany. Goethe a „Dichtung und Wahrheit”-ben hosszú oldalakat szentel a bibliai zsidóságnak. Melegség és csodálat fűti át a hangját, míg felelveníti történetüket, a pásztorokat és vándorokat, akik egykor voltak, akik a Teremtés könyvét adtuk a népek kezébe. Elragadta a költészet és távlat, amit mi nyitottunk meg, a gondolatritmus, mely a Teremtés könyvének már az első mondatában benne zeng. Mindez olyan mély hatást tesz rá, hogy már egészen fiatalon héberül kezd el tanulni. Ismerni akarja a nyelvet, melyen már évezredekkel előbb zoltárokat zengett egy pásztorból lett király, s amelyen az énekek-éneke szárnyalt fel. Az első héber leckéről szinte pontosan beszámol híres önéletrajzi művében. Apróra elmondja, mint kiűződött a dikdukka, a bilnekudottal, mint kellett utólag a saját héber írását valósággal megfejtenie. Ugyanazokról a hőkentő akadályokról beszél, mint ma nálunk az új olé ulpanisták. De mindezek az akadályok túljutott és eredetiben olvasta utóbb az Ótestamentumot. Az énekek-éneke, ez a drámaiassággal bővelkedő lírai mű mélyrehatóan foglalkoztatta mint színpadra átirtható mű is, akárcsak Herdert, aki szintén hebraista volt.

Egy, a hitlerizmus elő Svédországba emigrált német irodalomtörténész, Walter Berendsohn, Strindberg születésének százéves évfordulójára könyvet írt, amely rendkívül érdekes

Aztán jött a háború és Struhl úr és üzlete eltűntek. Hová? — nem tudom, talán a semmibe.

Hosszu ideig nem találkoztam handléval.

Amikor egy-két évvel ezelőtt Bécsben jártam, sétálgatás közben rábukkantam a Judengasser. Ott kanyarog a város kellős közepén, egy ugrásra a Ringtől, ódi házakkal, macskakövesen, szűken. Az üzlethelyiségek, amelyekben egykor jóformán csak ócskások kereskedtek, most mind zárva voltak.

Nem kell az ócskaholmi, nem kell az ócskás-üzlet.

A társzekeres handlé félóra elteltével még mindig üresen hajtott ide-oda fertegjét. Énekelte dalát, verte ritmusát, de a türelmetlenség legkisebb jele sem mutatkozott rajta.

Figyeltem és hallottam, hogy több ajánlatot is kapott erre, arra, de még al-kuba se bocsátkozott. Vizszoautasítón legyintett, mint amikor valami számba se jöhet. Nem vásárol ó akármít. Csak büttört veszek — mondta — és csak európai büttört, habibi!

Üres kocsival hajtott el a végén, de üzleti elveit akkor sem adta fel.

Holnap is van egy nap..
Dán György

A héber nyelv rajongói a világirodalomban

Irta: Szemes Erzsé

adatokat tartalmaz a nagy svéd író héber nyelv iránti rajongásáról. A fiatal Strindberg éveken át a stockholmi királyi könyvtárban dolgozott. Tudományozója szinte csillá-píthatatlan volt és itt ezer és ezer forrásmunka állt rendelkezésére. Mialatt vizsgálatán, gyötör, a maga dőzsinde meztelenségében döbbenetes életrajzát a „Cseléd fia”-t írta, talán mintegy feledésül, menekülésszerűen összehasonlító nyelvészettel foglalkozott. Korántsem dilettáns módon: a szanszkrit, a kínai és a héber nyelv köti le érdeklődését. Neve csakhamar ismert lesz a tudományos világban, a párisi akadémián felolvassák egy értekezését, az orosz akadémia éremmel tünteti ki. A héber nyelvnek valószínű szerelmese, ilyen áradó lelkesedéssel ír róla:

„Minden nyelvek legszebbike és legtökéletesebbike, egyszerűségében olyan zengő, mint egyetlen másik sem. Minden szó egy-egy zenei kép, melyben hang és fény egymásra talál. Látsz, hogyha halod!”

Lingua Sancta Hebraica-nak nevezte a hódolattal beszélt mindig a héber nyelvről, melyen „Isten megnyilatkozott”.

Berendsohn felkutatja Strindberg élete folyamán levetelt is. A nagy svéd dráma- és regényíró övrjében nagy szerepet játszik levelezése; fényt vet önmarcangoló művében, nögyűlöletére, arra az atmoszférára, melyben művel megszülettek. A hagyatékban Berendsohn több héber nyelvű levelet fedezett fel.

A legkülönösebb az, hogy Strindberg élete folyamán csak egyetlenegyszer került közeli kapcsolatba zsidókkal. Egy ideig házitánítóként működött egy stockholmi zsidó orvos, Axel Lamm házában. A „Cseléd fia” című regényében emléket állít ennek az orvosnak és családjának. Ezek a „házatlanok”, ahogy a zsidók nevezték őket, megértéssel és szeretettel vették körül. Sivár, gyötrelmes, örömtelen ifjúságának fénypontja volt az a rövid idő, amelyet a zsidó orvos házában töltött, s még hosszú évek múltán megmelegítette a szívét.

A kutatók már régen kimutatták az ember és az emberszabású majom vér-rokoni hasonlóságát. Nem nyújtottak azonban részletes adatokat az egyes plazmafehérjék (proteinok) rokonságáról. Az ezzel kapcsolatos kutatásokat most új, korszerű immunbiológiai módszerekkel végzik.

Paluska és Korin, a prágai Hematológiai és Vérátömlesztési Kutatóintézet tudósai az úgynevezett Aargel dupladiffúziós tesztet és immunoelektrofízissel számos összehasonlító vizsgálatot végeztek emberen, csimpánzon, rhesus-

majmon és más majomfajtákon. Ennek eredményeképpen megállapították, — hogy a csimpánz és az ember véreinek albuminja és gammaglobulina a megkülönböztethetetlenül hasonló — mondhatni azonos. A rhesusmajmok, a pávián és theropithecus véreinek albuminja és gammaglobulina egymástól nem különböztethető meg, és nagyon emlékeztet az emberéhez — ámbar attól eltérő jellegű. Más majomfajták véreinek albuminja és gammaglobulina bizonyos mértékig hasonlít csak az emberéhez.

Hasonlóság az ember és az emberszabású majom fehérjei között

BERLITZ kurzusok
T.-A., Nachlat Benjámin 2. - Pet.-Tikva, Montefiore 4.
IVRIT ★ ANGOL
FRANCIA ★ NÉMET
SPANYOL ● PORTUGAL
OROSZ ● ARAB ● OLASZ
dél-élelt is.
Elemi- és középszintű diákok korrepetálása.
Különleges délelőtti, délutáni és esti kurzusok.

Egymás között...

MAGYAR-ZSIDÓ KURIR

Eliezer Bár Jehuda második verskötetete sajtó alatt van és a közeli hetekben megjelenik. A költő, első kötetéhez hasonlóan, ebben is Izraelt helyezi mondanivalójának központjába hazafias verseiben. A könyv előszavát Barzilay István írta.

A Moszad Bialik, a hivatalosan támogatott nemzeti könyvkiadó vállalat közölte programját az új zsidó évről. A Moszad Bialik többek között kiadja Avigdor Hámmeiri válogatott költeményeit is egy kötetben. Hámmeirinek ez lesz a második vers-gyűjteménye, amelyet a Moszad Bialik kiad. Az első a harmadik éveket jelent meg és a költő e könyvéért elnyerte Tel-Aviv város Bialik díját.

Párdes Katz és kerületének főrabijja, Blau Mose, a vallásügyi minisztériumtól egy törvényt szerzett temploma részére. A helységben felváltott és nagy ünneppé rendezték a hívek a Tóra tiszteltetésére, harmadik ifjú lobogó fáklával haladt a menet élén, amelyet a hívek követték a Tórával. A község polgármestere és alpolgármestere is részt vett a felemelő ünnepségen, amelyen a templom vezetősége nevében Moszad Baris köszöntötte a népserű magyarszarmazású Blau Mose rabbit. Az egyik hívő nagyon jellemzően így nyilatkozott: „A mi rabbinak nemcsak terjeszti a Tórát, de meg is tudja szerezni.”

Fehér Iona tehetséges tanítványa, Pinchász Zuckermann, a tel-avivi zeneakadémia több fiatal hegedűsével együtt előjárt Izraélben tartózkodó Isaac Stern világhírű hegedűművésznek és a Budapest kvartett tagjainak. Isaac Stern a legnagyobb elragadtatással fejezte ki Pinchász Zuckermann játékát felett és kijelentette, hogy hajlandó saját költségén Amerikába vitetni és ott tovább képezetni. Noha a legjobb kezében van a 13 éves gyerek — mondotta Isaac Stern — szükség van arra, hogy vetélytársai legyenek és ezért kell Amerikába tovább tanulnia. Isaac Stern a legnagyobb jövőt jósolta a fiatal hegedűsnek.

Szeptember 21-én tartották meg a haifai rabbinatuson az új zsidó év első esküvőjét. A fiatal pár Kugel Jozinka és Stösszel Harry volt. A menyasszony, aki a haifai Autocars gyár mérnöke, Kugel Lászlónak a becsült erdélyi cionistának leánya és unokahúga Barzilay Istvánnak. A vőlegény, aki a népes erdélyi Stösszel család konstancai szárnyának leszármazottja, a Desanim műtrágyagyárban dolgozik, mint technikus. Mindketten új otok.

Az Izraélben élő kitűnő magyar-zsidó zeneipadagógusok sikeres tevékenységét jelzi néhány díj, amelyet fiatal szabre-művészek nyertek el külföldi versenyeken. Vincze Krausz Iónának két tanítványa kapott figyelemreméltó díjakat az ünnepek heteiben. Arje Várdi 22 éves cholond zongoraművész Bukarestben elnyerte a nemzetközi verseny második díját. A zsüri nem osztott ki első díjat. Arje Várdi apró gyerekkorában Vincze Ióna egyik tanítványánál kezdett, 12 éves korában pedig ő maga vette át a tehetséges fiú tanítását. A fiatal zongoraművész Izraélben Chopin díjat nyert és a filharmonikusokkal is hengversenyzett. — Ugyancsak Vincze Ióna tanítványa a 16 éves Idit Cvi, gívátáji zongoraművész, aki Bolzanóban diplomát kapott a Busoni nevével viselő nemzetközi versenyen. A tehetséges fiatal lányt alig engedték a versenyen szerepelni fiatal kora miatt. — Pártos Odón tehetséges tanítványa, Jozsef Cívoni hegedűművész Münchenben nyerte el a nemzetközi hegedűverseny második díját. Mindhárom díjnyertes művész a tel-avivi zeneakadémia végzettje.

Dán Sosáná fiatal csellista Dán Erzsébet zongoratanárnő lánya, aki négy éve alijázott Budapestre, fellépett a Milo-klubban, a Max Targ tiszteletére rendezett hangversenyen. A tehetséges, fiatal csellista, aki mindössze 15 éves, nagy sikert aratott izraeli szerzők műveinek interpretálásával.

Örvendtes családi eseménye van Kfár Glückson kibucnak. Megszületett a kibuc titkárnak Biedermann Oszkárnak második fia; Jehuda.

Kardos Jozsefet, az Új Kelet cikkíróját a jeruzsálemi állatkerthez nevezték ki, szövívi minőségben. Kardos, már el is foglalta új hivatalát.

Két kedves olvasónk családi ünnepén vettünk részt a legutóbbi napokban: Erdős Lajosné, az ismert Bét-Jám-i gyógytorna és jogitanárnő Jiszraél fia bár micváján, Jazurban pedig a Chábád-chászidok iparskolájának főoktatójának, Lefkowitz Imrénének Mirjam lánya bár micváján.

Szántó György, a nagy magyar-zsidó író 64 éves korában Budapesten elhunyt. Szántó György az első világháborúig festőművész volt, de miután a háború során elvesztette szemvilágát irással igyekezett művészi mondanivalóit tolmácsolni. Leghíresebb regényei: a „Stradivari”, amelyben a hegedűkészítés nagy misztériumát mondja el és a „Fekete éveim”, amelyben megvakulásának történetét írja le. Szántó György nagy melegséggel gondolt Izraél függetlenségére.

ge óta az országra és Izraélben élő barátainak erről több ízben írásbeli valómást tett.

Dr. Bodonyi Aladár fogorvos és neje Rózsika, a volt magyar cionista társadalom közismert és tevékeny tagjai, vendégül látták e hó 22-én, Givat-Rámbam-i lakásukon rokonait és barátait dr. Bodonyi édesanyjának, Bettelheim Mórénak kilencvenedik születésnapja alkalmából. Az ünnepelt öreg hölgy, akit már dédunokák vesznek körül és aki csodálatos módon, előrehaladott kora ellenére még ellátja a dolgozó családot, magas korát meghazudoló fiatalos fizikai és szellemi készüléggel forgott a vendégek között és szívet melegítő derívet fogadta a szerencsevándorok áradatát.

Hetvenegy éves korában Budapesten meghalt Gombaszögi Frida, a magyar színésznő nagy alakja. A zsidószarmazású Gombaszögi Frida hosszú évtizedeken át a Vigaszínház nagy megbecsülésnek és közszereplésnek örvendő vezető színésznője volt, majd férje, Miklós Andor, az Est-lapok tulajdonos főszerkesztőjének halála után visszavonult a színpadtól. A felesége halála után néhány évvel anyagi helyzetbe került, hogy ismét színpadi szereplést vállaljon. Először Szegeden szerepelt, majd életének utóbbi éveiben a Nemzeti Színháshoz kapott szerződést, ahol kisebb epizódszerepekben lépett fel.

Tegnap az országba érkezett Max Glaser és felesége New Yorkból. A máramarosszigeti származású Max Glaser egyike a New Yorkban működő Máramarosi Federáció alapítóinak. Az ismert közéleti férfi egy hónapot tölt az országban, melynek során az Izraélben működő Máramarosi Gmilit Chesed Pénztár ügyeivel is behatóan foglalkozni kíván.

Hat éve halt meg Schulz Ignác a Magyar Zsidó Világszövetség egyik megalapítója. Halálának évfordulóján a HOH vezetősége meglátogatta a kirját sauli temetőben lévő sírhelyét, hogy hálóját és kegyeletét lerója iránta. Schulz Ignác egyike volt a legtevékenyebb magyar-zsidó közéleti férfiaknak és az ő nevéhez fűződik a HOH Social Centernek kiépítése. Róla nevezték el a tel-avivi HOH kultúrtermet, az Ohel Jicchák Social Centert.

Alséch rabbi győzelme nem volt kétséges

Igy zajlott le a szerdai országos T'nách-verseny

Írta: Kardos Jozsef

A 4000 főre tehető közönség, amely szerdán este az utolsó helyig megtöltötte a tel-avivi Héchal Hátárbut termét, a korosztályok és társadalmi rendfokozatok legszélesebb skáláját foglalta magában. Volt ott kibucnyik és dizengoffi sznob, asztalos és főmérnök, éjjeliőr és miniszter. Serdületlen gyerekek, 80-as csokornyakkendős öregurak mellett ültek és — már 24 órával a verseny kezdete előtt nem lehetett még állóléhelyt sem kapni. Példás pontossággal, 8 óra 40 perckor nyitja meg egy elegáns szemüveges,

A külföldi résztvevők a pódiumra lépnek

A fényképezek magnéziumlámpái és az erős reflektorok egyaránt vakítják a résztvevőket és a közönséget, amikor a zsüri élén dr. Saul Levinnek, a tel-avivi városháza közoktatási osztályának igazgatójával, Zálmán Sázár, Amosz Cháchám és a többi tanácsadó, valamint a stopperórával felszerelt titkárnő elfoglalják helyüket az emelvényen.

Most udvariassági gesztus következik: A kedden megrendezésre kerülő nemzetközi verseny 15. eddigi Izraélbe érkezett külföldi résztvevőjét szólítják az emelvényre. Különösen a barátságosan integrált, sálom-ot kiáltó olasz Aldo Bonomenit, valamint a talpig feketébe öltözött svájci Johannes von Martinesen üdvözlő lelkesen a közönség. Utóbbi magas, fiatal férfi, öltözéke talpig fekete, testéhez álló, 19-ik századbeü

A zsüri jóindulatú

Jonatán feszülten gondolkodik, belekezd a válaszába, megakad, majd megismétli a kérdést. Végül bizonytalan hangon válaszol és a jóllelt zsüri neki is megadja a két pontot.

Mose Jiccháki nyugodtan, azonnal felel. Két pont. Revuén Szoméch mezőgazda következik, 2 pont. Fedida Micháel, egy 18-20 éves fiatalember is világosan válaszol, majd a haifai bajnokot, Schwartz Mordecháj kérdezi.

Melyik könyvben áll, hogy semmi sem édesebb a méznél és hol áll, hogy van valami, ami mégis édesebb a méznél?

Schwartz azonnal magabiztosan felel. Választ fergeteges taps követi. Utána Gedálja Stein következik.

témáni kiejtéssel beszélő fiatalember a versenyét ABC sorrendben szólítja a résztvevőket, 11 férfit és egy nőt, akik a mintegy két héttel ezelőtt megtartott 4 körzeti versenyen bizonyultak a legjobbaknak. A résztvevők Alef-Bét sorrendben foglalják el helyüket az emelvényen. A majdnem teljesen vak Zsakot El-Al egyenruhába öltözött, csinos stewardess vezető helyére.

lovaglónadrág, fekete mel-lény, sötét szemüveg és „hortobágyi” bajusz.

Rövid szertartás után, Binjámin Bárláj rendőrfőhadnagy, a tel-avivi rendőrség szóvivője átnyújtja dr. Levinnek a kérdéseket tartalmazó lepecsételt borítékot és megkezdődik a második forduló. Az első fordulót még a délelőtti órákban tartották meg, de egyelőre nem közlik, ki mennyi pontot szerzett ott. A stewardess újra megjelenik és egy aranyserlegből Jákóv Chomri nevét húzza ki. Chomrinál kezdődik tehát a kör, tőle kérdezik az első kérdést. A gondolkodási idő egy perc.

A témoni Chomri bizonytalan hangon válaszol, de helyesen és 2 pontot kap. Lelkes taps. A következő jelölt a szimpatikus Simeon Jehonatan. — Hol említik a szukat, mint állatlakhelyt?

Nehézkés, idősebb úr benyomását kelti, két pont.

Jicchák Sálév habozás nélkül válaszol a meglehetősen nehéz, a hadifoglókra vonatkozó kérdésre és a közönség tapsal jutalmazza. A sinen mozgó mikrofon az asztal másik végére kerül és Alséch rabbi pillanatnyi gondolkodás nélkül válaszol erre a kérdésre: — Jeremijáhu proféta hogyan fejezi ki abbéli véleményét, hogy inkább egyenesen, mint bíróság útján kell a célt elérni.

Ráchel Graziáni, rechovti tanítónő az első, aki nem kap pontot. Arcát kezébe temetve, feszülten gondolkodik, míg a közönség egyre hangosabban suttog és köhög. A másodpercek múlnak, de Ráchel Graziáni

ni néma marad. Csengetés, ... elmúlt a perc. Nulla pont. Az erdélyi Winkler Simon a következő. Négy-szeresen kell bizonyítani azt a felfogást, hogy az öregek tanácsát kell kikérni. Hosszabb gondolkodás után Winkler csak két idézetet mond és egy pontot kap.

A sort Tel Aviv bajnoka, Zsak Jákóv zárja, akinek azonos betűvel kezdődő, együtt említett növénypárokat kell felhozni.

Új kör kezdődik: 9 résztvevő két pontot, Fedida és Stein egyet-egyet, Schwartz pedig 0-át kapott. Ezután kihirdetik az eddigi összetett eredményeket, amely szerint Alséch rabbi és Chomri 19—19, Sálév és Winkler 18—18, Szomech 17 és Zsak 16 ponttal jutnak tovább, míg a többi résztvevő kiesik.

Apa a két kisfiával

Negyedóra után folytatódik a verseny. Újabb két kör és Sálév kivételével mindenki megszerzi a maximális négy pontot, míg az író 18 pontját mindössze huszra gyarapítja. A légkör egyre feszültebb, mikor a zsüri közli határozatát, amelynek értelmében Alséch rabbi és Chomri 23—23 Winkler pedig 22 ponttal jut tovább, míg további 3 résztvevő a közönség sorában foglal helyet. A három, döntőbe jutott versenyző a pódiumra áll. Középen Winkler, jobbján Alséch, míg balján Chomri. A közönség újra hangos hahótában tör ki. Winkler majdnem 190 cm. magas, míg a két másik versenyző alig ér a válláig. Mint atya a két kisfiával. Akkor meg nem tudtuk, hogy a „kisfiúk” lesznek az elsősek...

Alséch rabbi a pódiumon marad, míg a másik kettőt külön szobába vezetik. Ez a végső stádium és a három jelölt 3—3 azonos kérdést intéznek. Személyenként mintegy 20 percig tart ez a kör. Alséch rabbi feszülten gondolkodik és mormogva kiejtett szavait tisztán adja vissza az előtte álló mikrofon. A feszültség villamos szikrák módjára, szinte pattog a hatalmas teremben. Végül Alséch 7, majd 5 és még 6 pontot szerz. Összesített pontszáma tehát 41 és a közönség körében már akadnak, akik „mérget vesznek rá”.

A taps után Winkler mérnök következik, akinek fel-lépése lényegesen meghaladja válaszi minőségét. Nehézkésen válaszol, a zsüri kissé „segít”, de csak háromszor 4, tehát összesen 34 pontot sikerül szereznie.

Most a szimpatikus groteszk Chomrit szólítják, aki — az est folyamán harmadikban — nem találja helyét és ide-oda szaladgál az emelvényen. Első kérdés — 5 pont. Eddig 28. Vajon szere-e 13 pontot a következő két kérdésnél? Lehetetlen. A feszültség mégsem csökken. Második kérdésre újra öt pontot, a harmadikra csak háromat kap. Összesen 36 pont. Chomri láthatóan boldog és meglegedett második helyezéssel...

Újra szertartás, rövid beszéd, az összes versenyzők ismét az emelvényre vonulnak, ahol mindenki diplomát, a három első helyezett pedig csekket tartalmazó borítékot is kap. Kézfogások, barátságos mosolyok, magnéziumfények...

A parkolótéren a luxusautók százai „gyujtanak be”...

Jozsef Buloff bemutatója:

Beér-Seva
„KEREN”
okt. 6., péntek, 8.30

Ramat-Gan
„RAMA”
okt. 7., szombat, 6.45 és 9.30

Herzlia
„TIFERET”
október 10., kedd, 8.30

BÚBÁNATÁNAK DALNOKA

Írta: OSIP DIMOV

Korográfia: JAKOV KALUSKI
Zene: JOSZEF KAMINSKI
Diszletek: LIDIA PINKUS

A társulat (alef-bét sorrendben):
JOSZEF OXENBERG,
JOSZEF BULOFF,
DAVID BEN-NATAN, BINA
GODIS, SZARA GRÜNHAUS,
LEIB LERNER, ANGI LUBINECKI, LEIB LENSZKI,
JANETT LAX, ESZTER PERLMANN, JAKOV KORLENDER, HADASSZA KESZTIN, LEA SCHLANGER,
SZONJA SCHECHTL.

HERS HART, MICHAEL WEINEPEL, JOLKOVER LIA,
LEIB LERNER, ANGI LUBINECKI, LEIB LENSZKI,
JANETT LAX, ESZTER PERLMANN, JAKOV KORLENDER, HADASSZA KESZTIN, LEA SCHLANGER,
SZONJA SCHECHTL.

J E G Y E K : TEL- AVIVBAN: „Mászách”, „Kánáf”, „Rokoko”, „Hákártisz”, „Bámá”; RAMAT- GANBAN: Rechnitz, Bialik 57 és Geva; BEER-SEVAN: „Merkur” jegyiroda, Rasseo-passzázs.

Tel-Aviv

„Ohel-Sém”

HÁROM GALA-BEMUTATÓ

Oktober 11., szerda, 8.30

Oktober 12., csütörtök, 8.30

Oktober 14., szombat 2 előadás, 6.45 és 9.30

ZENEÉLET

Visszapillantás a nagy zeneünnepekre

A valóban jelentős művészeti események és élmények gyorsasággal torlódtak egymásba, hogy beszámolóinkban olykor fel kellett adoznunk egy-egy figyelemreméltó hangversenyt a világsztárok kedvéért. A zeneünnepek ugyan már szeptember 18-án véget ért, de „utóregészei”-ben még egy ideig lehet részünk: Isaac Stern adott utólag hangversenyt a Filharmóniával, és Pablo Casals is vezényel fentiek közreműködésével ezen a szombaton még egy zenekari koncertet. Kimaradt ebből az „utóregészei” Eugen Istomin, a kitűnő fiatal (félzsídó) amerikai zongoraművész, aki ingyulladása miatt mondta le a hétfői zenekari feladatot és a csütörtöki is Eijn Gevben. Ittléte alatt részben sérült újjal, részben jó kézzel játszott, míg trió-partnere, Leonard Rose csellistának nyakszirt fájdalmaival kellett fellépnie. Közönségünket azonban nem igen éri károsodás, mert Istomin a Filharmónia leszerződött a következő évről. Ebben a szombaton — ha keze meggyógyul — 120 koncertet kellene adnia, de le kell csökkenjen 80-ra számukat... A két „sérült” művész egy második trió-estét is adott Tel Avivban Isaac Stern (hegedű) közreműködésével, a mindenképpen nagy sikerrel hangzott úgy Beethoven „Szelleme” triója, mint Schubert B-durja. — Istomin felléptét ezenkívül egykori mesterével, Rudolf Serkinnel a Filharmónia Mozart-estjén, az Esz-dur kétzongorás versenyben, melynek egyik érdekessége az volt, hogy a két igen különböző temperamentumu művész rendkívül előkezenen mindig az előtte belépők stílusát igyekezett követni, hogy így a kivétel eseményekbe tűnjék... Serkinet őszintén megcsodálhattuk Casals partnereként is, — megható gyöngédséggel és lovagiassággal szinte tenyerén nyújtotta át neki a — remekbeütött — zongoraszólamot és igyekezett összeolvasni a törékeny és finoman tartózkodó csellósólammal. De feledhetetlen marad Serkin zongorajátéka Beethoven „Kórusfantáziája”-ban, melyet ily költői gazdagságban még soha előtte nem hallhattunk előadni! — Felbecsülhetetlen értékkel bír, hogy a tel-avivi közönség a kitűnő „Budapest kvartett”-től Beethoven összes vonóségyeseit hallhatta.

Az egyébként valóban eseménygazdag és változatos zeneünnepek egyetlen erősen kifogásolható — és a helyi sajtóban erősen kifogásolt — szépséghibája az izraeli zeneszerzők és művészek holtvágányra toléása volt. Igen rossznéven vették a rendezőstől, hogy az egyetlen koncertet, melyen két izraeli zeneművet mutattak be, péntek délután és a Habimában, s nem este a Héchal Hátárbutban tartották meg, ami kétségtelenül rendkívül hátrányos volt a hazai komponisták és művészek számára... Természetesen kisszámú, főképp akadémiai növendékekből és zeneértőkből álló közönség jelent meg a Ha-

bimában délután, melyen az Új Izrael-Négyes (Tál-Juvál-Steinberg-Menze) kitűnő összjátékban és nagy megértéssel tolmácsolta az ujdonságokat. Menáchem Avidom és Pártos Ödön 2-ik vonóségyesét.

A Habima kedvezőtlen akusztikáját és hangulatát ellensúlyozandó, a két kvartett néhány nappal később a Miló-művészklubban ismételt előadta, éspedig Max Targ chicagói mecénás és felesége tiszteletére, akik a két zeneszerzőnek az elmúlt évben a megbízást adták ezen műveik megírására. Itt aztán kitűnő közönség gyűlt össze a bemutatókra, melyeken kívül többek között a nagyon fiatal és tehetséges csellista, Sosana Dan izraeli szerzőktől játszott, Ruth Menze zongorakíséretével.

Avidom kitűnően megirt és kidolgozott 2-ik vonóségyese nagy tudást és folyamatos töremsétes írás-készséget árul el — és erős rokonságot Max Reger stílusával. Nem „üttörő” zene, de jól és igen kellemesen hangzik és bizonyára szívesen hallgatják meg majd külföldön is. — Pártos Ödön 2-ik vonóségyese — (az elsőt Berlinben írta a harmincas évek elején, és a new-yorki Zenekritikusok Körének díját nyerte el vele) — újabb rendkívül nagy fejlődést mutat ama törekvésével, hogy a közel keleti dallamvilágot a legmodernebb zenei stílus és harmónia-rendszerek anyagába ágyazza. A háromteles, rendkívül tömören és erőteljesen kidolgozott kvartett középső tétele egy jemenita népdalra épített szol-tár, — elmélyüléssel, nyelvezetének kifejező erejével magaslak ki az ujdonságból, mely nagy sikert aratott.

A Habima koncertjén Brácha Cifra, jemenita népdalénekesnő, a közelkeleti folklór egykori apostola és zsenialis terjesztője képviselte a „dicsőséges multat”.

Összefoglalva a nagyszabású zeneesztivál eredményeit: mintegy 50.000 ember vett részt benne, ami a lakosság számához viszonyítva világrekordot jelent.

Kimagasló eseménynek számít a régi római császári (készáriai) amfiteátrumban tartott szabadtéri hangverseny, melyen Pablo Casals és Serkin léptek fel, s mely — művészi élményétől eltekintve, festői látványt is nyújtott. — A legmélyebb hálával és elismeréssel kell adoznunk a fesztivál értelmi szerzőjének és főszervezőjének, a páratlanul lelkes és fáradhatatlan Alexander Schneider hegedűművésznél, aki mint szerző, mint karmester és hegedűs egyaránt az élen állt.

De nem kisebb elismerést érdemel az Állami Turisták és kintnő vezetője, A. Z. Propes, aki az ország-szerte megtartott hangversenyeket, a külföldi művészek és a helyi sajtó adminisztrációját a legnagyobb sikerrel vezette. Két év múlva új zeneünnepek rendezését tervezik, de akkor — a hazai művészetnek és művészeknek lényegesen a gyobbfoká bevonásával.

A zeneünnepek egyik vendége, Isaac Stern néhány héttel megtoldva itt-tartózkodását, hétfőn este a Filharmónikus Zenekar rendkívüli estjén. Georg Singer nagyon lendületes kísérete mellett Beethoven és Mendelssohn hegedűversenyét adta elő. Hangja oly megvesztegetően édes, helyzélő, érzékeny meleg, előadása annyira telve van emóciókkal — s egyben állandóan hullámzó szabaddal — hogy ez Beethoven-nál kissé idegenszerűen hatott, de felülmúlhatatlan szépségében érvényesült Mendelssohn-nál. Az a finom érzelmesség, romantikus ellágyulás, szabaddal szárnyaló fantázia, amely ennek a remek művésznél és pompás hegedűsnek előadását annyira jellemzi, nagyon szubjektíven, de annál közvetlenebbül érezte ebben a műben ellenállhatatlan hatását. — Ugyan, ki meri majd egyhamar eljársani Isaac Stern után ismét a Mendelssohn-koncertet, — s ki fogja meghallgatni? Isaac Stern a Filharmónia 1. bérleti sorozatában az 1. Bartók-versenyt fogja játszani. Pataki László

FILHARMÓNIA
Okt. 4. szerda, Tel-Aviv, szonnyitás I. 1.
Okt. 5. csütörtök, Jeruzsálem.
Okt. 7. szombat, Tel-Aviv I. 2.

Premier a „Setách Hágádol”-on Négy paraguayi művész Jaffán

Az idők változását sokféle módon mérhetjük. Jaffa kétes romantikájú negyede, a hírhedt Setách Hágádol emberemlékezet óta csak a rendőri krónikákban szerepel az újságok hasábjain. S íme, most a művészeti rovatban kapott helyet.

A legutóbbi egy-két év gyökeresen átalakította a Setách Hágádol képét. Hangulatos szórakozóhelyek vonzzák ide a közönséget, valósággal „divatba jött” a város eme hamisíthatatlanul „közelkeleti” jellegű negyede, ahol kitűnően mutatnak hazánk fiai és a turisták, akik nem egyszerűen szórakozni, hanem feljegyezve hozzák egyik-másik jaffai szórakozóhely címet: a nemrég ittjárt jó barát diktálta fel...

Nos az egyik mulató, a Kalif, olyan nemzetközi attrakcióval kezdte őszi szezonját, mely alkalmas öregbíteni a Setach Hágádol újdonsult jóhírére.

Négy fiatal paraguayi művész áll a lokál színpadának rivalda-fényében. Sajátmagukat így nevezik: „Los Guaiernos, — 4 voces del Paraguay”. A szórakoztatóipar nemzetközi közönségén kitűnően jegyzik

ezt a kedves, tehetséges együttest, mely délamerikai varottas-népviselőben, nemzeti pengetős hangszerekkel és népszerű hanganyaggal felvértezve valóságos belopja magát a publikum szívébe.

Műsorukban egymást váltják a hamisíthatatlan népdalok és a jólismert délamerikai eredetű sláger-számok, sőt felcsendül a Schuberter szerenád is — dél-amerikai felfogásban.

Az izraeli közönség — hányszor irtuk az utóbbi időben? — nagyon el van kényeztetve az impresszió-riók által. A külföldi együtt-tetek szinte egymásnak adják a kilincset és „az éjszaka császára” legyen a talpán aki csak kísérletet is tesz valamennyi élvonalbeli szórakozóhely egymást váltó nemzetközi műsorait végigtapsolni.

Azt hisszük, ez a négy fiatal ember kivételes sikerre számíthat. Felegyetes taps, három ráadás szám követte bemutatkozásukat. Fellépésük minden bizonynyal a siker jegyében folytatódik és újabb rétegeket vonz majd a jaffai Setach Hágádol törzsvendégeinek táborába.

...SZÍNHÁZ...

Habima: GIGI

Régen láttunk ilyen szimpatikus, kellemes, probléma mentes vígjátékot, mint a Habima szonnyító darabja, a Gigi.

Colette, a néhány év előtti 81 éves korában elhunyt, híres francia író nő novellája, Anita Loos színpadi átdolgozásában került a Habima bemutatód előadására.

Ritkán történik meg, hogy könyvből átirrt színdarab ne hagyja valami könyv-izt maga után, vagy ne lenne kissé lapos, fád. Colette novellája azon kevesek közé tartozik, amelyek nyerne a színpadi átdolgozással. Mintha a darab még könnye débb, csipkészerűbb volna,

DINA DORON — Gigi szerepében

mint ha a jellegzetes francia szellemesség és finom pikantéria jobban érvényesülne a színpadon, mint a novellában. Az az érzésünk, hogy olvasva egy csomó finom érték sikkadt el és mindez jobban kidomborodik az élő szóban, a színpadi környezetben.

Colette, aki maga is mint music-hall énekesnő és táncosnő kezdte pályafutását, csak később tért át az írásra — közelről ismerte a sikertelen színésznő, kokottok, kitarított nők társadalmát, amely a század elején oly elterjedt volt Franciaországban — Gigi-ben ezt a társadalmat festi le.

Gigi, a 16 éves szelburdi, de eszes és egészséges lelkű leány beleszületik egy kokottok és ex-színésznők környezetébe. Anyja, a félig együgyű Adrienne, tizedrangú színésznő, állandóan szerepeinek tanulásával küzd. A nagymama, aki színésznő lányát és unokáját tartja el, bár az egyetlen reális lény a környezetben, szintén a színpad világból való.

A fénypont a családban azonban még ma is a nagymama nővére, Alicia, a kiváló, híres kokott, aki még mindig nagystílű kokott-multjának emlékéből és az ékszeréből él, amiket királyok és hercegek ajándékoztak neki.

Sohol egy férfi a családban, mert a felfogás ebben a környezetben az, hogy csak a „polgárlányok” mennek férjhez és stüllyednek el a kispolgári élet gondter-

hes és sokgyermekes világában. Ők, a félvilági hölgyek, kizárólag a hódolókat keresik.

Erre az életre — amelynek megvannak a maga szabályai — akarják előkészíteni a kis Gigit. A kislány naponta jár „privát-órára” Alicia nőnéhez, aki illemszabályokra tanítja őt s bevezeti többek között az ékszeres ismeretbe is, amely fontos „tudomány” a jövő szempontjából. A család minden reményét, sőt anyagi fellendülését is az ő jövőjébe helyezi, hogy a bájos Gigi leendő csodálójának nagylelkűsége majd kifizérli a hozzájárulását.

S íme megjelenik a látványon a Férfi, a gazdag és előkelő Gaston személyében, aki a család régi barátja és családostól szerelmét jön elmesélni, hogy megkönyömbüljön. Közben észreveszi a kis Gigit, aki úgyszólván a szeméi előtt csiperedétt felgyönyörű lánnyá, akinek ő eddig játékokat hozott ajánlókba. Villámcsapásként belleszeret Gigi-be — és csak természet, hogy mint „maitresse”-e, kitarított szeretője jön majd számításba. Az öreg hölgyek kapnak az alkalmon és már alkudoznak Gigi bérére.

Ekkor közbeszóli Gigit, a gyermekes és gyermeknek hitt, naiv Gigit, akit minden megkérdezték meg és mindenki megrökönyödésére kijelenti, hogy nem kéri ebből az életből. Nem neki való ez a könnyelmű világ, a sok férfi, drága ajándékok, mert mi marad mindebből: a fájdalom, a tragédia és esetleg a luminal.

S az élvhajász, de szerelmes Gaston ezzel a „há-zasság jármába” hajtja. Gigi bűbajos figuráját kitűnően alakítja Dina Doron. Egyenletes játéka, humorérzéke, remek mozgása, kedves arccskája végig lenyűgözi a nézőt. Ez a leg-hálásabb és legjobb szerep, amelyben Dina Doront láttuk s ez bizonyára határkö lesz a fiatal, tehetséges színésznő karrierjében.

A nagymama szerepét Báb Ami elmélyüléssel és sok reális érzéssel alakítja. Az elegáns, öreg kokott szerepében Sosán Duer igen jó. S Bár-Sávit kedves, kielt és élvhajász Gastonja szimpatikus. De akik látták ugyanezt a szerepet filmen Maurice Chevalier-val, azt állítják, van egy „kis különbség” kettőjük játékában. Kedves, hőbortos és nagyon jóméggelenségű Adriennet alakít Edna Fliedel. Jó Ruboncsik Viktor az inas szerepében. H. Haendler viszont eltöle-ző Sidonie, a szobalány figuráját. A Ninio kitűnő rendezői készségét mutatta be a darabban. A századeleji francia interieur ábrázoló díszletek is kedvesek, illenek a darab hangulatához (Arnon Adár).

„Gigi”-vel emelkedik a Habima sikeres darabjainak a száma.

Dr. Marton Gizella

Kiállítások

CFAT

Leo Kahan, Dizengoff-díjas festő az elmúlt napokban nyitotta meg állandó kiállítását a művészgyed mögött most felépített galériájában.

Olaj, guas és fekete-rajzból összeállított kompozíciói, tájképei, utcarészletei, és csendéletei nagy sikert arattak a megnyitón. A Németországban 25 évvel ezelőtt alijázott festő, ki eddig Ramat-Ganban lakott, több európai, valamint amerikai tárlaton vett részt. Utóljára a velencei biennálén. 1957-ben nyerte el a Dizengoff-díjat.

GILBOA DAVID UJ ALBUMA

A petrosényi származású művész albumában a szörványok egybegyűjtésének nagy csodáját valósította meg. Fedőlapján egy témái tanulmányfejet, míg a belső 10 reprodukcióban askenáz, marokkói, valamint Atlasz-hegyi zsidókat, Cfat utolsó kabbalistáinak egyikét, imádkozó témái s algiri zsidókat, a régi j-suv, valamint az új Cfat hosszú tineses ifjait találjuk.

Gilboa eddigi sikeres albumai tájakat (Cfat, Jeruzsálem, Kineret) ábrázolnak, feltételezhető, hogy új albuma, melynek előszavát Jesurun Keset műkritikus írta, legalább olyan sikert szerez majd alkotójának. G. O.

JERUZSALEM

„Ösi tájak” címen 15 olajképből álló kiállítás nyit meg a modern festészet vonalán haladó Rina-galériában. J. Halevy, a kiállító művész, jemenita származású szábra. Mint tornatanár kezdte, azután rajztanárképzőbe járt. Csakhamar szakított a rajzoktatással és — festő lett. Ezzel a rap-szódikus életútjával emlékeztet Csontváry Tivadarra, a jónévű magyar festőre, aki gyöngyöszerepét a művész J. Halevynek 1956-ban volt az első és 1958-ban a második önálló kiállítása. A tavalyi kollektív kiállításán két képével vett részt. Ezeket a sárga-okker-bar-nárikolordománál. Az idén gyakrabban szerepelt. Így májusban a „Rina” tavaszi tárlatán látott képen már az eredetiség kívül felcsillant a tehetséges igérete is. Párhuzamosan a „Dugit” galériában is kiállított fehér-fekete rajzokat. Legutóbb, júniusban, az izraeli „Modern Művészet 1961” tárlatán szerepelt a „nagynevű” művészeinkkel egyetemben.

Haley nagy előnnyel startolt. Ő nem Európa szülőtte és nem kell „átképeznie” magát az izraeli speciális fény- és színhatásokra. Mostani képein is konzekvensen érvényesíti a sárga-okker-barna domináns hatását és a kellemes oliva-zöldet. Különösen a „Karaván” (1. sz.) és az „Orientális rap-szódia” (8. sz.) vontak magukra a figyelmet. Nelson Glücknek, az itt tartózkodó neves archeológusnak a „Sárga figurák” (6. sz.) színhatása keltette fel az érdeklődését. Haley rajzaiban pedig a Tónach, sőt a kabbalista szent-könyvnek, a Zohárnak a sugallatai is érezhetők. Könyved vonalát, ősi alakzatai megfogják a szemlélő lelkét. Talán éppen ez az ezáltal kabbalisztikus különönség hálózza be a nézőt, mely abban a világban találja magát, melyből jöttek Haley alakjai.

Gábrit Fischer

BALATNI CSISZOLÁS ÉS FÉNYESÍTÉS

a legújabb gépekkel, olasz módszerrel.

A. SCHANI

Közműter szakember, TEL-AVIV, tel. 86244.

Ma megjelent **ALÉ** szimchát-lórai száma
Minden kioszkban kapható.

Alijázni szándékozó aktív amerikai üzletember keres társulási, vagy befektetési lehetőséget
negyed millió font körüli összeggel, rentábilis vállalkozásba.
„Héberül beszélék” jeligére a kiadóba.

Bútor
közzvetlenül a készítőnél
VASAROLJON!
Fervező mérnökünk
díjmentesen áll rendelkezésére
WIE kárpitos és bútorüzlet
T.-A., Dizengoff 157. Tel. 22095

Reflexió az akkói arab tüntetéshez

Hogy Akkóra is eljut a gyűlölet hulláma, arra nem is gondoltunk. Akkón békeben, egyetértésben élt a két nép, mondhatnám: feltűnő barátságban. A város zsidó lakosságának jelentős része szívesen támogatta az óváros arab kereskedőit, piaci árusait, szükségleteinek nagy részét náluk fedezte.

Itt, Akkón egészen különleges módon történt a dolog, elűtött a többitől, a názerititől és a sfár-ámitól. Az utóbbi két helyen, — mondjuk — férfiasan szembeálltak a hatalommal, merészen nekimentek fejükkel a falnak, ami aztán nagyot koppant. Akkón másképpen volt. Itt a gyerekeket küldték, az iskolás gyerekeket, hat évestől, egészen tizenhatig. A szülők a felmőköt otthon maradtak, vagy a kávéházakba vonultak és onnan figyelték kéjesen a fejleményeket, csak akkor csatlakoztak hozzájuk, amikor a zsidók az amulatól megdöbbenve, tétlenül néztek az eseményeket. Ismerik a zsidó mentalitást, tudják, zsidó ember nem szokott gyerekek ellen harcolni, még ha ellenség is. A tanítókra és növendékeikre bízta hát a dolgot. A tanító urak persze előbb napokig alaposan kioktatták őket, hogy mit csináljanak, mit mondjanak, mit ordítanak.

A gyerek mindenre kapható, jóra is, rosszra is, attól függ, hogy a tanító mire tanítja. Az akkói arab tanítók, akik a zsidó államtól kapták a fizetésüket, akárcsak a zsidók, rosszra tanították. Arra tanították, hogy gyalázkodó szavakat kiáltanak a kormányfőre, a zsidó államra, ezzel elmentve a szomszéd állam vezetőit éltessék és annak a nevére emlegessék, a kinek parancsára hatmillió zsidót gyilkoltak meg, gázoltak el, mérszároltak le.

Pénteken délután történt a dolog. Akkó zsidósága a szombatra készülődött és a közeledő ünnepre. Ki a sátorát kalapácsolta, a béke sátorát, szakkát sálom, ki az ünnepi esőt összeállítással foglalatokodott és közben az ünnepre gondolt, a hajdani ünnepre, amidőrválah, 2000 évvel ezelőtt, 70 túlkot áldoztak a világ népeinek a száma szerint, a világ népeinek üdvéért. Az ünnepre vonatkozó szent írás vers is eszébe jutott az örömről, amelyet az ünnepi parancs megkövetel és amelyben az idegent is feltétlenül részesíteni kell.

A tanító urak közben, előre pontosan előkészített program szerint a különböző iskolák gyerekeit az óváros tereire terelték, szépen felsorakoztatták őket és elindították a zsidó lakta útváros felé. A menet, amely körülbelül 300 főből állott, a rendőrség épületéig jutott.

Ejzen Nasszer, veszen Ben Gurion, pfuj a Zsidó Állam, Hitler emléke legyen áldott! — halaltaszott hirtelen.

A néhány száz rendőr, aki a szombat beköszöntése előtt a rendőrségi épületben még tartózkodott, nem tudta a dolgot mire vélni, kiránduló csoportnak gondolta őket, akik kirúgták a hámból s csak lassan ébredt a helyzet komolyságának tudatára.

A gyerekekhez azonban, vérszemét kapva, most már felnöttek is csatlakoztak, akik beálltak a gúnyos szavakat kiabáló kórusába.

Az utcán sétáló vagy a doiga után járó zsidók megdöbbenve hallották az államtól gyalázó szavakat, de különösen a légereket megjárta hallgatók felháborodva a zsidó nép legnagyobb ellensége emlé-

kének magasztalását, feltartóztatták hát, majd meg hósi tusa után megütötték a sokszorosan felszarporodott tüntető tömeget. Fokozta a feszültséget az is, hogy az arab falvakba induló autobuszkok utasai szintén csatlakoztak a tüntetőkhöz és becsmérlő szavakat kiáltottak a zsidó lakosság felé. Az Egged állomáson tartózkodó zsidók maguk szegtek kedvét a demonstráló utasokkal.

Hadd álljon itt a helyszínen felvett néhány érdekes feljegyzés:

A tüntetők az akkói lelkibetegek kórháza előtt haladtak el. A nagy zajra a betegek a kapu elé tördultak és amit a becsmérlő szavakat hallották, rá akarták magukat vetni a tüntetőkre. Az ápolók kisériete hiába való volt a betegek lecsillapítására. Hirtelen az egyik józanabb beteg elibük állt és a következőket mondta:

— Testvérek, ne ontastok vért, ne mondják majd azt, hogy a bolondok torolták meg az Akkó zsidó lakosságán esett sérelmet. A kedélyek erre megnyugodtak.

Az útvárosban egy rokkant zsidó gyümölcsárú a mankójával akart rárontani a tömegre. A feleségének csak nagynehezen sikerült a nyomorék embert visszatartani.

Az Ámidár egyik tisztviselője beszéli:

— Az óvárosban jártam a piacon az araboknál egyet-mást bevásárolni. — Gyantulan megyek az utcán, hirtelen a sikátorokból ömlik az arab ifjúság, majd csoportokba verődve, gúnyos szavakat kiáltanak az államhatalom ellen. Megdöbbenem, nem tudtam kifeogni, hogy ilyesmi egy kisebbség részéről egy országban, ahol a kisebbséggel kesztűs kézzel bánunk, előfordulhasson. Egy arab férfi jött velem szembe. Hozzá fordultam, magyarázza meg, mit jelentesen ez?

— Hogy mit jelent? Egy órában belül majd megtudod, de akkor már talán nem leszel — mondta az arab az ámuló tisztviselőnek.

Egy hivatalnok meséli: — Péntek délután volt, a konyhában tartózkodtam, a szombatra való készítem. Egy nagy fakanál éppen a tortát kavartam. Hirtelen furcsa zaj üt meg a fülemet, csak egyes szavakat tudtam kivenni: Nasszer, Hitler. Te jó Isten, hát ez meg micsoda?! Szaladok ki, úgy, ahogy vagyok, konyhai ruhában, a kezembem egy fakanál. Szörnyű látvány tárul előm. Izrael országában Nasszer életik és Hitler emléket idézik! Elöntötte a vér az agyamat. Nem emlékszem semmire, csak annyit tudok, hogy

amint egy idő múlva a konyhába visszatértem, a kanálnak már csak a maradványát tartottam a kezembem.

Akkón tudommal egyetlen televízió van, az is az egyik arab kávéházban. Itt tanyáztak a felforgatók naphosszat és itt szöttek vérmes álmukat. Ebben a kávéházban, vagy egy másikon pattant-e ki a tüntetés örülete, még nem bizonyos. Az egyik kávéházban kő-kövön nem maradt. Hogy a televízió is áldozatul esett-e, még nem sikerült kiderítenem.

Az akkói zsidó rendőrség dicséretére szolgál, hogy minden gondja az volt, hogy ebben a kritikus helyzetben az arab gyerekek életét megmentse és ezt a feladatát példásan teljesítette is.

A szomorú események lezajlása után Gádís polgármester jó szóval üdvözölte az óváros vezető személyiségeire hatni és a felkorbácsoló szövegeket lecsillapítani, ami sikerrel is járt.

Este a városban és a síkunokban a szombat szentése honolt. Az ifjúság és a sétáló közönség ellepte a főutakat. Az ablakokon keresztül kiragyogott a szombati gyertyák fénye.

Izrael gyermekei nyugodtan, önbizalommal, és felemelt fővel ünnepeket... (L. K.)

Rózsahegyi Kálmán halálára

Pajkosan mosolygó szemével, homlokába hulló ősz tincseivel, pipájával szája szegletében nem szól többé „a vén gazember”, az ezerfeji publikumhoz. Rózsahegyi Kálmán, Kálmán bácsi, az élet színpadáról a mennyi riválára szólította a Mindenható Úgyelő.

Több mint félszázados színészi pályafutás végére tett pontot a halál. A magyar népszínművek legendás figuráit életrekelő nagy színész, a magyar színjátszás klasszikus hatalmasainak, Jászai Mari, Pethes Imre partnere volt. S most, hogy jelenése a földön véget ért, tengemnyi emlék, anekdóta szállt vele sírba.

Művészi pályafutását a politika sokszor zavarta meg. Bár a Nemzeti Színház örökös tagja volt és főrendiházi tagok, mágán sok állandó vadásztársasághoz tartozott. zsidó származása miatt nem kaphatott szerepet dr. Németh Antal igazgatása alatt. Még hallani lehetett Budán az agyudörgést; amikor a 72 éves színész gyalog indult el Tarcsay Vilmos-utcai villájából Pestre, az ő igazi otthonába, a „Nemzeti”-be. Bement, leült a romos nótázterre. Di-deregve, éhesen, a megszólított kábulatával bámulta a tépett függönyt. Pályatársai találtak rá a színpad zokogó, könnyes szemű szerelmésére és cipelték haza a lakására. Nem sokkal ezután ezek a pályatársak parancsolták le ismét az ország első színpadáról. Most már nem számazása miatt nem jutott neki szerep. A volt uralkodó rezsim szelidebb napjaiban juttatott kedvezményeket következtében némitították el az idős művész.

Evekkel ezelőtt azzal ostromoltuk Kálmán bácsit, mesélje el életét, pályafutásának epizódjait. — Nem akart kötélnék állni. Mindössze néhány kis történetet, kedvenc anekdotáit sikerült kicsalni belőle.

Alljon itt emlékeztető néhány ezekből.

Három szenvedélye — a pipa, vadászpuska és a bor — közül, nem tudni melyik volt nagyobb. Ha lehet különbséget tenni, talán a bort helyezte minden fölé.

Azokban az időkben történt, amikor a szőlőből — bor ritkaság volt a fővárosban. Kálmán bácsi karosszékeben pipázgatót és közben lassan kortyolgatta a „szupple” (ahogyan a bort az idő tájt kukoricaszár eredetével való utalással nevezték) napi penzumát.

— Mester — kérdeztem — hogyan tudja meginni ezt a lórét?

— Kedves öcsém! — szólt — jegyezd meg nincs a földön rossz bor. Csak jó bor és még jobb bor létezik.

Pethes Imréről mesélte: Még kezdő színészcseke voltam a Nemzetiben, amikor Pethes Lear királyt alakította... Előadás után, büszke, királyi tartással a kocsiúton indult hazafelé a néptelen Rákóczi-úton. Meg kérdeztem, miért nem megy a gyalogjárdán. Csak nem képeled Kálmán fiam, — felelte, — hogy egy király elvegyül a nép között?!

A színészeknek valamikor nagyon küzdelmes életük volt — mondotta. Fiatal színész voltam, amikor nyáron társulatba verődünk néhányan. A trupp Herkules-fürdőre utazott, hogy ott a nyaralók számára előadásokat rendezzen. A balszerencse üldözött bennünket. A tervbevetett előadásokat rendre elmosta a zápor. Kvártélyos asszonyunk már nem hitellezett. Így bizony napos-

szat koptattunk. Egy ilyen átéhezett nap után, este sétára indultunk legjobb barátommal, a társulat sőt-gójával a fürdőtelep parkjában. Egyszerre az ébterem teraszáról valaki le-

szót: — Jóestet kis-Rózsahegyi Jőjjön csak ide.

Valami févszázados volt, a színházról ismert. Barátomat fáképné hagyta meg és bementem a kerthelyiségbe.

— No, üljön le! Vacsorázott már? — kérdezte.

En csak szemérmesen pislogtam, mire rögtön vacsorát rendelt. Közben sőt-gó barátom letelepedett egy padra a terasz korlája mellett, közvetlenül asztalunk alatt. Filatoni kezdtem, de furdult a lelkismeret, hogy barátom nem ehet velem. Pár peremultán vendégátóm bossanatot kért és egyik szomszédos asztalhoz ment át üdvözölni egy társaságot.

En, hirtelen mozdulattal egy szelet húst és kenyeret papírszalvétába csomagoltam s lecsiszoltam barátomnak. Hazafelé menet egy szót sem szólt hozzám. Napokig elkerült és nem beszélt velem. Bántott a dolog, nem bírtam elviselni. Végül nekiszegyeztem a kérdést:

— Mondd, miért haragszol rám? Hiszen megosztottam veled a vacsorát!

— Még kérdezed? — for tyant fel. — Hát volt po-fád leadni olyan zsíros húst egy falat ecetesuboka nélkül?

Leányfakun villája volt Rózsahegyinek. Volt ott egy öreg mindenes, Mari néni. Erről mesélte egyszer:

A falusi ember szemében akkortájt nem volt különbség a színes és a vándorcirkusz bohóca között. Így történt egy nyári felhőszakadás után, amikor a hegycsúcsról lezúduló áradat nagy lyukat mosott a nyári konyha fala tövében, az öreg szolgáló összecsapta kezét s így kiáltott fel:

Hej! Édes Istenem, de sok bukfencet kell a művész úrnak hányni, hogy kikeresse ennek az árát!

A nyaraló szomszédságában — mondotta — lakott egy nagyothalló, öreg kertész, a János bácsi. Tétlen ő vigyázott a házra és gondozta a kertet. Soha semmi sem hiányzott. Becsülettel végezte dolgát. A világ legbecsületesebb embere volt. Nyáron naponta friss virággal kedveskedett Dráginak. Egy alkalommal nagy szakajtó gyönyörű almát hozott részemre.

— Aztán mondja, János bácsi, magának termelt? — kérdeztem.

— Háá?... — bökte ki, jelezve, — nem hallja még mondtam.

— Magának termelt? — ismételttem, most már hangosabban, gondosan megformálva minden betűt.

— Nem! — válaszolta. — Magának loptam!

Most már mindez csak emlék... Elment a nagy komédia. Nyugodjék békeben!

Forrás: László

SÓHEGY

A szovjetunióbeli Kulabban (Dél-Tadzsikisztán) a Hoja Mumin nevű hegy a tudósok szerint a föld jelenlegi népességének szükségletét beláthatatlan ideig fedezné. A tiszta kősót a szélől odahordott vékony homok- és porréteg borítja. A hegy magassága 780 méter, átmérője nyolc kilométer. A kő a föld felszíne alá lenyúlik, több mint négy kilométer mélyre. (UNESCO Courier)

HAIFAI JEGYZETEK...

Jicchák Subinszky, az Autocars RT. vezérigazgatója, (amely gyár a Sussita teherautót és a Sabra sportkocsit állítja elő) a múlt héten rendezett sajtókonferencia során kemény szavakkal illette az illetékes hatóságokat, amelyek, szerinte, nem hisznek az izraeli autógyártás jövőjében és kedvezőbb bánásmódban részesítik azokat a vállalatokat, amelyek nem önálló gyártásra törekednek, hanem megelégednek a külfölről behozott alkatrészek összeszerelésével.

Subinszky szerint az Autocars az egyetlen izraeli autógyár, amely valóban termelő és nemcsupán „szerelej” üzemnek nevezhető. A Sussita és a Sabra alkatrészeinek 60 százalékát Izraelben gyártják, míg a Kaiser-Ilin mindössze 20 százalék izraeli alkatrészt használ fel gyártmányaihoz (a festéket, a gumibroncsot és talán a kárpitosmunkát) — mondotta az Autocars vezérigazgatója.

Ezzel szemben és noha az alig két és fél éves Autocars gépkocsijaiban a sássi, a karosszéria, a rádió, az akkumulátor, az ablaküveg, a gumibroncs mind izraeli gyártmány, a hatóságok egészen az utóbbi időig magasabb illetékekkel sújtották a Sussitát, mint a Kaiser-Ilin gyártmányait és a vállalat csak nemrég érte el azt a státuszt, amit a Kaiser-Ilin már évek óta élvez.

Subinszky szerint az Autocars gyártmányainak „plusz-értéke” máris eléri a 60 százalékot és az agilis vezérigazgató reméli, hogy még az év folyamán elsőnek hozza majd ki a várva várt izraeli népi-kocsit. Subinszky nem tartja kizártnak, hogy megfelelő támogatással két éven belül az Autocars abban a helyzetben lesz, hogy előállíthatja a jöminőségű, százszázalékosan Izraelben gyártott gépkocsit.

Erre azonban csak akkor kerülhet sor ha a gyár minimumán 3000 kocsi tud elhelyezni a belső piacon. Viszont, ha a kormány engedélyt ad márkás külföldi kocsik helyi előállítására (a Leyland, Triumph Gogo-

mobil és a német DKW folytat tárgyalásokat ez irányban a kormányjal) az izraeli autógyártásnak terét le kell venni a napi-rendről — mondotta Subinszky.

A 250 munkással dolgozó Autocars havonként mintegy 80 gépkocsit állít elő. A Sussita iránt komoly érdeklődés mutatkozik Törökországban, míg a Sabra — havonta mintegy 50-et —

A CIM TEHERHAJÓJÁRATA AMERIKA ÉS JAPAN KÖZÖTT

A CIM társaság a napokban egy rendszeres teherhajójáratot nyit meg a Távolkelet és az Egyesült Államok keleti tengerparti kikötői között — közölte itt a CIM sajtófőnöke. A vonalon mindkét irányban havonta több teherhajót állítanak be.

A járatot az Ampal motorgyőzős nyitja meg, amely Norfólkból indul ki és különböző északamerikai kikötők érintésével a Panama csatornán keresztül Japánba, illetve a Fülöp szigetekre és Hong Kongba jut el. Az Ampalon kívül a Negbát és két másik 10.000 tonnás teherhajót állítanak szolgálatba a vonalon,

A SZOLEL BONE „KISZALL” GÁNÁBOL

A gánai kormány felszólította a Szolel Bonét, hogy a gánai nemzeti építkezési vállalatban lévő 40 százalékos érdekeltségét adja el gánai partnereinek.

Ugyanakkor azonban felkérték az izraeli vezetőséget a vállalat igazgatására és előreláthatólag a Szolel Boné továbbra is vállala a gánai vállalat vezetését, pontosan úgy, mint ahogy a CIM is tovább vezeti a Black Star gánai hajóstársaságot, amelynek részvényeit két évvel ezelőtt a gánai kormány visszavásárolta tőle.

A Szolel Boné tengerentúli és kikötőépítő osztá-

Amerika vesz fel. Mexikó — társas alapon — a gyártási szabadság megvételéről tárgyal. Subinszky közölte, hogy a jövő év áprilisától kezdve — és feltéve, ha addig sikerül megfelelő számú szakmunkást kapni, vagy kiképezni — a napi produkció elérheti a 12 gépkocsit és az első Izraelben gyártott motor ugyan-csak a megvalósítás stádiumába kerül.

amelynek megnyitása fontos mérföldkő a CIM nemzetközi hálózatának kiépítésében.

Az idegen kikötők közötti járatok fenntartása általában a legkifizetőbb vállalatokozás, amelyet a flotta örvendetes gyarapodása tesz most lehetővé. Kihasználását azonban a megfelelő izraeli, főleg tisztai személyzet hiánya korlátozza.

A CIM rövidesen egy új járatot — Japán közötti teherhajójáratot — tervez három 10.000 tonnás teherhajóval, amelyek már a jövő évben mintegy 40.000 tonna kálitót szállítanak majd Japánba.

1958-ban társult a gánaiakkal és a szerződés csak 1963-ban jár le. A társasviszony megszakítása újabb jele Gána elhideglésének, bár az izraeli külügyminisztérium közleménye szerint ez a fejlemény normálisnak mondható, miután az ázsiai és afrikai vállalatokban Izrael csak a tanácsadó és utmutató szerepét játssza.

Ez idő szerint a Szolel Boné még öt külföldi, államilag támogatott építkezési vállalattal áll társasviszonyban: Kelet- és Nyugatnyugáiban, Sierra Leonében, Burmában és Nepálban. (sz. i.)

Hasító márnók cínoz
POLOSKAT, MOLY-ÉS SZUETTE DUTOROKAT.
TEL-AVIV, JIRMIJAHU-U. 41/43 (a Peér mozinál)
Telefon: 2393

De még mindig úgy éreztem, hogy valamit elhallgat előttem és dühösen megfenyegettem, hogy ott a helyszínen agyonlövöm és egyáltalán nem érdekel, mi történik velem utána. A páni félelem remegésében kitalálta az egész történetet. Kiderült, hogy Anita nem bízott meg tökéletesen az „Ezredes”-ben. A szállodából ellopott gyémántoknak csak egy részét adta át neki, a másik felét megtartotta magának. Carton, a szakember válogatta ki részére azt, amit érdemes volt megtartani. Ha ezek a rendkívüli drágakövek valaha is nyilvános forgalomba kerülnek, különleges színük, formájuk és minőségük alapján a De Beer-vállalat szakértői azonnal megállapíthatják, hogy nem azonosak az ellopott gyémántokkal és azok a kezükön soha nem fordultak meg. Mindez az én védekezésemet támasztja alá és, ha kiderül, — meggyalázott nevet tisztára mossa, s a gyanút megfelelő irányba, a valódi tolvajra tereli.

Carton előadásából arra következtettem, hogy szokása ellenére a Beer-féle akcióban az „Ezredes” személyesen is közreműködött és számításába vette a következmények veszélyes kilátásait. Anita biztonosságban érezte magát, mert hatásos fegyvert tartott a kezében az „Ezredes” ellen. Én Cartontól azt a tanácsot kaptam, állapodjak meg Anitával (aki ekkor már Nadinának nevezte magát), hogy megfelelő ellenérték fejében engedje át nekem a saját gyémántjait és árulja el gazdáját. Még azt is megígérte, hogy ő maga azonnal táviratozik Nadinának ilyen értelemben.

Még mindig nem bíztam meg benne teljesen, de tudtam, hogy könnyen megfélemlíthetem. Az a fajta ember, aki pillanatnyi rémületében összehazudik mindent és egyszerűen lehetetlen kihámozni belőle az igazságot. Visszatértem a szállodába és vártam a fejleményeket. Másnap értesültem róla, hogy Nadinának küldött táviratára Carton választ kapott. Elmentem a lakására, ahol azt mondták, hogy Mr. Carton csak másnap érkezik haza. Rögtön gyanút fogtam és sikerült kideríteni az igazságot, Mr. Carton a valóságban Angliába készült a Kilmorden Castle fedélzetén, mely két nap múlva fut ki a Cape-Town-i kikötőből. Még volt annyi időm, hogy utána-menjek és feljussak a hajóra.

De nem szándékoztam jelenléteimet felfedni előtte. Cambridgeben töltött egyetemi éveim alatt sok működő színelőadásban szerepeltem és nem került nagy fáradságomba, hogy komolykölsejű, középkorú, szakállas férfinek maszkirozzam magam. Ennek ellenére gondosan kerültem Mr. Cartont és az idő javarészt betegség ürügye alatt kabinomban töltöttem.

Londonban már gyerekjáték volt nyomkövetnem őt. Egyenesen a szállodába hajtott, szobát vett ki és másnap déli egy óráig el sem hagyta szállítását. Én a nyomában. Carton a Knightsbridge egyik ingatlanközvetítő irodájába ment és ott folyóparton fekvő, bérbeadó ház után érdeklődött.

En egy másik tisztviselővel tárgyaltam a szomszédos asztalnál hasonló ügyben, amikor Anita belépett az irodába. Főlényesen, szemtelenül, hetykén... és majdnem olyan gyönyörű volt, mint valaha... régen. Uristen...! Mennyire gyűlöltem ezt az asszonyt, aki tönkretette az életemet, és elpusztított egy másik, az enyémmel sokkal értékesebbet. Ebben a pillanatban úgy éreztem, képes volnék a torkára szorítani az ujjaimat és kipréselni belőle az életet. Egy-két pillanatra elsötétedett körülöttem a világ, a vér előtörtte az agyamat, egyetlen szót sem hallottam abból, amit a hivatalnok beszélt. Arra eszméltem, hogy felszendül Anita hangja, tisztán, hangosan, valami erőszakolt idegen kiejtéssel. „Azt hiszem, Marlowban ez a Mill-ház, Sir Eustace Pedler háza megfelelő lesz... Mindenesetre kimegyek és megnézem.

A hivatalnok kiállította a gondnokhoz szóló levelet és Anita a maga megszokott módján kísértelt az irodából. Egyetlen szóval, egyetlen jellel nem árulta el, hogy felismerte Cartont, jöllehet biztosra vettem, hogy találkozásuk nem volt a véletlen műve. Lázasan gondolkozni kezdtem. Arról nem tudtam, hogy Sir Eustace a Riviérán üdül, úgy gondoltam, a házvásárlás csak ürügy, hogy a Mill-házban találkozzanak. Visszaemlékeztem, hogy Sir Eustace a gyémántrablás időpontjában éppen Kimberleyben volt, de személyesen nem találkoztam vele és valahogy arra a következtetésre jutottam, hogy ő a titokzatos „Ezredes”, akiről annyit hallottam már...

Elhatároztam, hogy tovább követem őket s meggyorsítva lépteimet, utána siettem. Nadina a Hyde-park-szállodába ment és belépett az étterembe. Nem mertem megköszönni, hogy e pillanatban felis-

merjen, hanem utamat tovább folytattam Carton nyomában, akiről feltételeztem, hogy a gyémántokat magával hozta és azok nála vannak. Ugy terveztem, hogy ha megszólítom, amikor legkevésbé számít rám, bizonyára kiszedem belőle az igazságot. Követtem a Hyde-park sarkán lévő földalatti megállóhoz és felfedeztem a peron végében egyedül. Nem messze tőle egy nő várakozott, de a közelben senki más... Ekkor elhatároztam, hogy odalépek hozzá és megszólítom. A többit tudja. Amikor Carton hirtelen meglátott engem, akiről azt hitte, hogy e pillanatban Délafrikában vagyok, elvesztette a fejét, hátralépett és egyenesen a sinek közé esett. Gyáva fickó volt.

En, azzal az ürüggyel, hogy orvos vagyok, hozzáléptem és sietve átkutattam a zsebeit. Mindössze egy levélárca találtam nála, néhány jegyzetpapírral, egy pár jelentéktelen levelet, egy tkeres filmet, melyet tudtam, hogy az első adandó alkalommal el kell dobnom valahol és egy noteszlapot, mely egy bizonyos időpontot tartalmazott, nyilván egy találkozás idejét, a Kilmorden Castle hajón. Nagy sieségemben, nehogy bárki megszólíthasson, vagy feltartóztasson, menekültem a helyszínről és közben a papírszeletet elvesztettem. Szerencsére azonban az adatokra emlékeztem.

A legközelebbi ruhárai mellékhelyiségbe siettem, eltávolítottam az álszakállt, nehogy a halott ember zsebeinek átkutatása miatt nyakoncsípjenek. Ezután visszatértem a Hyde-parki szállodába. Nadina még ebédelt. Szükségtelen elbeszéltem, hogy utaztam ki vele titkon Marlowba. Ő bement a házba, én bekopogtattam a gondnokhoz, azt a látszatot kelteve, mintha együvé tartoznánk és utána mentem a kiadó házba.

Rayburn elhallgatott, feszült csend következett.

— Anna... ügye, hisz nekem? Esküszöm az élő Istenre, hogy a tisztá igazságot mondom. Bementem utána a házba, gyilkos indulatokkal a szívemben... és ő már halott volt. Ott találtam az egyik elsőemeleti szobában... Uristen...! Szörnyű...! Halott volt, alig három perccel azután, hogy belépett a házba. És sehol egy élőlény... Persze, azonnal felfogtam, milyen szörnyű kelepécébe jutottam. A fenyegetett egyetlen mesteri fordulattal megszabadult zsarolójától, s ugyanakkor, szinte ölébe hullott az áldozati bárány, akire a gyilkosság gyanuját háríthatja. Tisztán láttam az „Ezredes” minden tervét... és már másodszor estem a csapdájába. En, ostoba bolond, milyen könnyedén belesétáltam...

Alig emlékszem rá, mi történt ezután. Valahogy sikerült feltűnés nélkül eltávoznom a házból, de tudtam, hamarosan felfedezik a gyilkosságot és személyleírásomat országszerte közzéteszik.

Néma mozdulatlanágban töltöttem néhány napot, moccanni sem mertem. A végén a véletlen jött segítségemre. Az utcán kihallgattam két középkorú uriember beszélgetését, akik közül az egyikről kiderült, hogy Sir Eustace Pedler. Abban a pillanatban elhatároztam, hogy ajánlkozom nála személyi titkárnak. Az ötletet a kihallgatott beszéd töredékei adták és ennek alapján nem mertem többé olyan határozottsággal hisni, hogy Sir Eustace Pedler azonos a misztikus „Ezredessel”. Talán véletlenül választották a Mill-házat a titkos találkozás színhelyül, vagy valamilyen okból, melynek nem tudtam a mélyére hatolni.

— És van tudomása arról — szakítottam félbe Rayburnt —, hogy Guy Pagett Marlowban tartózkodott a gyilkosság időpontjában?

— Ez mindent megmagyaráz... én ugyan azt hittem, hogy Sir Eustace-szal együtt a Riviérán volt.

— Voltaképpen Firenzében kellett volna lennie ebben az időben, de bizonyára soha nem járt ott. Majdnem teljesen biztos vagyok benne, hogy Marlowban volt, de bizonyítani — sajnos — nem tudom.

— Ha arra gondolok, hogy soha, egyetlen pillanatra sem jutott eszembe Pagettet gyanúsítani addig, amíg magát a tengerbe nem akarta hajítani azon az éjszakán... Ez az ember kiváló színész-tehetség.

— Magam is azt hiszem.

— És ez egyszerűen megmagyarázza azt is, miért a Mill-házat választották a találkozás színhelyül. Pagett bizonyára észrevétlenül ki- és bejárt a házba... S hogy nem tiltakozott Sir Eustace-nál a titkári állásom és az utazásom ellen, annak nyilván az a magyarázata, hogy nem akart azonnal kétvállra fektetni. Nadina minden valószínűség szerint nem hozta magával a találkozóra a drágaköveket, amint azt bizonyos személyek várták. Ugy képzelem, hogy Nadina Carton őrizetére bízta és az elrejtette valahol, talán a Kilmorden Castle fedélzetén s így sodródott a férj is az ügybe. Bizonyára attól is tartottak, hogy valamilyen felfedezhetem a rejtekhelyet. Mindaddig tehát, míg az „Ezredes” meg nem találja a gyémántokat, veszélyben forog,

ezért olyan életbevágóan fontos számára, hogy megszeresse. De csakugyan, hova az ördögbe dughaták... mit csinált velük Carton...? Fogalmam sincs róla...

— Ez már egy másik történet — mondtam Harrynek — az én mesém... És most el fogom mondani.

HUSZONHETEDIK FEJEZET

Harry figyelmesen hallgatta elbeszélésemet az eseményekről, melyeket e lapokon már feljegyeztem. Számára a történetben az volt a legmeglepőbb és legkülönösebb, hogy a drágakövek egész idő alatt az én, vagyis helyesebben Suzanne birtokában voltak. Erre soha nem gondolt volna. Miután végighallgattam Harry történetét, természetesen azonnal megértettem Carton szándékait és a „rendezés” célját. Vagy talán inkább Nadinát, mert pillanatig sem kételkedtem benne, hogy az ő agyában született meg a gondolat ebben a formában. A titkot az ő elméje tartotta bezárva és az „Ezredes” álmában nem gondolhatta, hogy a nevezetes, régóta kutatót gyémántokat egy óceánjáró stewardja őrzi. A drágaköveket illetően, melyeket Nadina aljas fondorlattal kicsalt és elopott, a tulajdonjog kétséget kizáróan Harryt illette, de a másik súlyosabb vád, a gyilkosság vádjá megkérdőjelezte cselekvőképességét, mert hogyan léphetett nyilvánosság elé, hogyan bizonyíthatta volna be ártatlanságát?

És újra, meg újra visszatértünk arra a kérdésre, ki lehet a titokzatos „Ezredes”? Vajon azonos-e Guy Pagettel, vagy sem?

— Egyetlen egy körülménytől eltekintve — jelentette ki Harry — szinte hajlandó volnék azt hinni, hogy ő az. Valószínűnek látszik, hogy Pagett gyilkolta meg Anitát Marlowban és e valószínűségből arra is következtethetünk, hogy ő az „Ezredes”. — minthogy ezt a kérdést alárendelt személlyel nem lehetett volna letárgyalni. E felfedezésnek azonban ellenére szól a Vizesésnél maga ellen elkövetett gyilkossági kísérlet. Mert, ha Pagett Cape Townban maradt, úgy a következő hét szerdája előtt semmiképpen nem érkezhett ide. És valószínűnek látszik az a feltevés is, hogy nem volt a helyszínen megbízottja. Belekalkulálhatjuk még annak a lehetőségét, hogy távirati úton adott utasításokat johannesburgi megbízottjának, aki a rodéziai vonatra Mafekingben felszállhatott. De ennek az utasításnak szövegét kellett volna megegyeznie azzal a levéllel, amit magának a szobájába felküldtek.

Néhány pillanatig némán tűnődtem a kérdésen, majd Harry folytatta fejtegetéseit.

— Maga azt mondja, Anna, Mrs. Blair mélyen aludt, amikor kilépett a szállodából és tisztán halotta, hogy Sir Eustace diktál valamit Mrs. Pettigrewnek... de hol volt Race ezredes?

— Őt nem láttam sehol.

— Feltehető, hogy Race tudomással bír arról, hogy... maga, meg én... barátságban vagyunk egymással?

— Feltehető, — mondtam elgondolkozva és visszaemlékeztem az ezredessel való beszélgetéseimre a Rodez sirjánál tett látogatásunk alkalmával. Ő rendkívüli erőteljes egyéniség — folytattam —, de egyáltalán nem az a fajta, amilyennek az „Ezredes”-t képzelem. És különben is, lehetetlen gondolat... hiszen Race a titkosszolgálat embere.

— Honnan tudja, hogy ez igaz? Nincs könnyebb annál, mint ilyenfajta híresztelést szélnék eresztetni. Megcáfolni senki sem képes, megindul a suttyogás és mindenki azt hiszi, hogy a pletyka szintiszta igazság. Így minden kétséges dolog számára könnyű elfogadható magyarázatot kapni. Anna... szereti maga Race ezredest?

— Igen is, meg nem is... Vonz és taszít egyszerre, de egyet biztosan tudok, hogy mindig félttem tőle egy kicsit.

— A gyémántrablás idején ő is Kimberleyben volt. Ezt tudta? — kérdezte halkan Harry.

— De hiszen ő volt az, aki az „Ezredes”-ről mindent elmondott Suzanne-nak és tudjuk, hogy Párizsban is ő nyomozott Nadina után...

— Kamuflázs... még hozzá nagyon ügyesen létszelt...

— De hogy kerül Racehez Pagett? Gondolja, hogy a szolgálatában áll?

— Talán... de semmi közük egymáshoz.

— Micsoda?

— Anna, gondoljon rá vissza, hallotta-e valaha bárkitől, hogy Pagett arról az éjszakáról, amikor magát a fedélzeten megtámadta, — beszélt-e valakinek?

— Igen, Sir Eustace elmondta, mit beszélt.

És megismételtem az elbeszélést, amint Sir Eustacetől hallottam. Harry feszülten figyelt.

(Folytatása vasárnap)

36 h
uralom
a náció
menetel
börgése
na, a n
rás hul
Németer
már a n
császárs
vetően
jén, a
lanságol
téktelen
len volt
mány g
prosperi
zódott,
és látha
semann
kilenc v
és a ren
esztendő
ka várs
Megszal
pán azé
cepciójú
kezü a
hanem f
rűen j
gazdasá
mely át
a lábado
ge lábó
szágot
te meg-
szaesés,
kalandó
szivszor
bels mi
egyre k
a vészd
ban meg
kon az
helyébe
nuit be
vezetése
ba. Has
a komn
a parla
lét széle
megbén
zetesked
rendelet
mányoz
rátai, m
a dikta
totta a

A mu
üzleti p
bizonyta
pánik é
ez éveib
mus lett
keken,
szemfény
pókusz
lovagjai
annyi j
hipnotiz
tálynéz
alvalató
belátó n
város fő
az időbe
nyérből
nyom, a
diummal
kóklerek
berek, a
fehér eg
sárga, v
kat a
rek sátr
kairól a
költöztek
emelt ta
ságot és
igyekezt
Friedrich
den Lin
damm és
előkelő v
véházai
latot tel
mős és c
nök, gr
roszkópo
órákig a
delkezés
misztikus

De a
nyel rend
anyagol
számára
osztályok
már tiz
hozzá leh
mata-jés
rel lenyo
netárhoz
pfenniget
súlyát m
kiköpött
dalán ot
testi súly
vetkezett
hátsó l
vagy eg
számla

HANUSSEN, A MÁGUS

Szemben a Dómmal

Írta: Benamy Sándor

36 három évvel Hitler uralomrajtja előtt, de már a náciörszágok szervezett menetelése, üvöltése és dübörgése közepette, a babona, a mágia és a csodavárás hullámjára öntötte el Németországot. A dagály már a német vereséget és a császárság összeomlását követően a huszas évek elején, a forradalmi nyugtalanságok és a márká elértéktelenedése idején jelen volt, de a weimari kormány gyógyító és újraépítő prosperitása alatt visszahúzódott, eljelentéktelenedett és láthatatlanná vált. Stresemann halálával, huszonkilenc végfelé, a virágzás és a reményesség alig hat-hét évtizedes periklizi korszaka váratlanul megszakadt. Megszakadt pedig nem csupán azért, mert a nagykonceptiójú, erős és szerencséskezű államférfi meghalt, hanem főként a tornádószerűen jelentkező amerikai gazdasági válság miatt, amely átcsapott Európára és a lábadozó, tehát még gyenge lábán álló ipari Németországot alapjaiban rendítette meg. Beállt a nagy visszaesés, amelyre Hitler és kalandortársai évek óta oly szívszorogva vártak. Göbbels mind vakmerőbben és egyre kiméletlenebbül verte a vészdobot és a harmincban megtartott választásokon az alig tucatnyi náci helyébe 107 képviselőt vonta be a brutális Göring vezetésű alatt a Reichsratba. Hasonló erősségű volt a kommunista párt és így a parlamentáris uralom a két szélsőség között teljesen megbénult. Brüning, a szerzeteskedélyű kancellár, csak rekedtetten újult ki kormányozni, amivel mind barátai, mind ellenfelei szerint a diktatúra malmára hajtotta a vizet.

A munkanélküliség, az üzleti pangás és a politikai bizonytalanság, vagyis a pánik és a kilátástalanság ez éveiben bizonyos fatalizmus lett úrrá a német lelkeken, amely viszont a szemfényvesztés, a hókuszpókusz és az abrakadabra lovagjainak kedvezett. Soha annyi jó, jövődöndő, hipnotizáló, lélekűvítő, kristályzó, horoszkópkészítő, alvató, távolbalató, jövőbelátó nem grasszált világváros fórumain, mint ebben az időben Berlinben. A tenyérből jósoló cigányasszonyok, a bekötött szemű médiummal dolgozó vásári köklerek és a planetás-emberek, akik papagájjal vagy fehér egérrel húzták a kék, sárga, vagy vörös cédulákat a külvárosi vásártérek sátraiból és rejtett sarkairól a város kelő szívébe költöztek, ahol tiszserés emelt tarifákkal a polgárságot és a nagypolgárságot igyekeztek kiszolgálni. A Friedrichstrasse, az Unter den Linden, a Kurfürstendamm és a Tauentzienstrasse előkelő vendéglőiben és kávéházaiban állandó szolgálatot teljesítettek a kosztümös és civilruhás jósök, jósnők, grafológusok és horoszkópokosok. A késő hajnali órákig a jobb közönség rendelkezésére bocsátották misztikus művészetüket.

De a soványabb erszényűvel rendelkező polgárt sem hanyagolhatták el. Az ő számára az áruházak külön osztályokat létesítettek, itt már tíz pennigért felélel a hozzá lehetett jutni az automata-jósa, vagy a tenyérrel lenyomott készülő plánetáihoz és aki csak öt pennigért szánt rá, hogy a súlyát megtudakolja, a kis kiköpött kartonlap első oldalán ott találta pontos testi súlyát, amiből arra következtethetett, hogy a hátsó lapon között lelki vagy egyéni súlyának az **azt mondok, hogy ebben a környezetben tűnt fel, nőtt és egyre emelkedett Erik Jan van Hanussen, a látók látója, vagy ahogy ő**

Írta: Kaczér Illés

Csodálkozással olvashatta a néhány soros leleplezést kedélyéről, jelleméről, gyengeségéről és szenvedélyéről és az ezekből folyó prognózist, amely a közeli vagy távoli jövőbe oly kedvező, vagy megörökösítő eseményeket vetít. De aki odébbment és megállt a Nappal, Holddal, bolygókkal és legfőképpen a zodiákusz rejtélyes csillagképeivel diszitett emelvény alatt, az egy fél-márkaért megkaphatta a bő, hosszú köpenybe burkolódzott, süveges, szakállas káldéustól egy hónapra érvényes horoszkópját, vagy ha még részletesebben akarta megtudni a jövőjét, tízenöt pennigért fizetett a heti jövődöndőért.

Ha otthon gondosan áttanulmányozta a konstellációit, tudta mihez tartsa magát vasárnap, mitől óvakodjon hétfőn, milyen színeket viseljen kedden, hogy valóban össztalálkozók azzal a titokzatos idegenrel, akitől, ha helyesen viselkedik, az eljövendő sorok függ. De ha ez a találkozás valamilyen műhiba következtében elmaradt, kárpótlást találhat a szerdai társas összejövetelben, vagy ha jól megfogja a dolgot, csütörtökön vállalkozó napja lesz, amely bizonyos körülmények között nagy anyagi nyereséggel zárul. A bölcsek káldeus ifjú embereknek és fiatal leányoknak különböző színű prognózist adtak el, amelyeken elmerenghettek, mert gyengéd románcokat és tartós barátságokat helyeztek kilátásba, feltéve persze, hogy születésük pillanatáról pontos információkat adtak. Ha netán a bolygók a helyes sorrendben álltak össze, minden úgy lesz, ahogy írva van, mert mindenki tévedhet, miután a tévedés emberi dolog, de a káldeus és a csillagok nem tévedhetnek.

Idővel ezek az áruházak erős versengést kezdtek egymással, hogy a közönség egyre fokozódó lelki szükségletét kielégíthessék. Korábbi osztályait a nagy keresletnek megfelelően kibővítették és új, vonzó attrakciókat vezettek be. A Wertheim-áruház a Leipzigerstrasse és a Potsdamerplatz sarkán az első emelet egész hátsó részét a kapós árucikkeknek vezette be. Új és misztikus dekorációk alatt ült ódon triposzán a bekötött szemű Pythia, előtte a meghasadt sziklából, miként a delfi jósdában, hideg és fanyargázok emelkedtek, amelytől ha férfitartnere megfogta a kezét és a kuncsaft is úgy kívánta, transzba esett és jóslott. Nem hexaméterekben, vagy más idiomértékes versorokban, mint ékori kollégájáé, de dallamosan és kelő idiomértékekkel. Az időt Pythia férfitartnere mérte órával a kezében. Tíz márkáért két percig tartó egyéni jövődönt kaptak, minden további perc négy márkába került.

És ha Wertheim Pythiával dolgozott, az előkelő nyugaton, a Tauentzienstrassen emelt Kadewe-áruház Sibyllákat alkalmazott, kik a jobb közönség számára elragadtatásukban mondtak jövődönt. Ugyanakkor a neukölmi áruházak arab-perzsa mágusokat, a külvárosi Jónás pedig hamisított cigányasszonyokat szerződtetett, akik tenyérből jósláltak.

Ha azt mondom, hogy ebben a környezetben tűnt fel, nőtt és egyre emelkedett Erik Jan van Hanussen, a látók látója, vagy ahogy ő

maga nevezte el magát, „Berlin mágusa”, még nem is mondtam eleget. Egy egyszerű újságicikk kerete nem bírja el, hogy alapsabban megrajzoljam az akkori Berlin zavaros, kusza, megbabonázott és megfélemlített milióját, amelynek a nem mindennapi kalendornak a tündökléséhez és bukásához vezetett. Irnom kellene a nagy és kiterjedt irodalomról, amely ezt a pánikkorszakot megelőzte és végigkísérte, a fel tudományos és áltudományos könyvekről, amelyek a kiramanciót, a telepáciát, a grafológiát, a clairvoyanceot és egyéb misztikus művészetet és némely rendkívüli egyén emberfeletti kultúrást tárgyalták és bestsellerekké lettek; irnom a gombamódra szaporodó heti lapokról, amelyek a fátyol, A jövő, A te jövődöd, Németország jövődöndje, A látó, Az alvató címe alatt roszakadásig megtöltötték az újságosok állványait, de a közönség egy-két nap alatt elkapták őket és alig várta, hogy az új számok az ő leplezett és leleplezett rejtélyeikkel újra megjelenjenek. És nem szabadna elfeledkeznem a nyilvános prófécia-árverések mellett azokról a szeánszokról sem, amelyeket a felsőbb társaság üzött lakásai és villái intim falai között, csakhogy csilapítsa égő kíváncsiságát és megtudja a legbenszemből szellemektől, mi várható és mi lesz. Forgalomban voltak itt orákulumok, amiket egyenesen Conan Doyle sem leme nyilvánított egy egészen megbízható médium útján és Conan Doylenak hinni lehetett, mert spiritalizta volt és nagy detektív. „A braunau Gefreiter itt maradt s egzecirozott benneket harminchárom évig” — mondta egy megjelenése alatt. Ezzel szemben Nostradamus, vagy Paracelsus, már nem egészen emlékszem, melyiknek a szelleme nyilvánította ki kissé ködös nyelven a próféciát: „A barát a füstölővel megfogja a sántát, meg mielőtt nagyobb kárt tehet benneket.” Ami érthető nyelvre fordított nem jelenthetett mást, mint azt, hogy Brüning az ő szerzetes habitusával előbb-utóbb fölébe kerekedik Hitlernek.

Erik Jan van Hanussen következetesen mindig ugyanazt mondta: „Hitler itt van, Hitler itt lesz, Hitler itt marad. És uralma ezer évre biztosítva van. Mert ő és a németiség képviseli az uralomra termett Herrenrasset.” Mondta ezt a vidéki varieték pódiumán, vagy mondatta a médiummal, amikor még sem Hitler, sem ő nem volt az a nagyjátó, ami később lett. Mondta és írta később berlini netilapjában, a „Seher”-ben (már nem vagyok benne biztos, vajon a „Seher”, vagy a „Helleseher” volt-e az ő márkáért két percig tartó egyéni jövődönt kaptak, minden további perc négy márkába került.) És mondta és írta száz formában és százféléképpen főjóslatban, mellékjóslatban, horoszkópban, prognózisban, mágusi vezércikkekben és a szerkesztő üzeneteiben. Erik Jan van Hanussen, a nagy látó, így látta és ezen nem lehetett változtatni. Nem is az ő véges föld-szemével látta így, hanem az az Erik Jan van Hanussen, aki belülről nézett és átlátott multon és jövőn. Dániel óta és Nostradamus óta nem volt a világnak ilyen nagy jövődöndője. Ezt nem is ő állította magáról, hanem a barátai, akik között olyan előkelő emberek voltak, mint Wolf-Heinrich von Helldorf gróf, Hitler és Göbbels bennfentes, a weimari kormányok

által sokszorosan eltiltott SA-legénység berlini főparancsnoka.

Helldorf gróf, egy régi porosz arisztokrata család elszegényedett sarja, nagy vabankör volt. A hitleri lapra tette fel mindenét, a karrierjét, sőt az életét is Hanussen csak azért kedvelte, vagy talán csak rühelte, mert ő is mindent erre a lapra tett fel. Helldorf a „nordische Rasse” diszpédánya volt: magas, vállas, kékszemű. Hitler és Göbbels irigylhették a megjelenéséért. Mi tagadás, maga Hanussen is irigylte. Hanussen, akár Hitler és Göbbels, alacsony növésű, fekete szemű emberpéldánynak sikerült. Bár a haja és a szemöldöke germánosan szőke volt és a Hanussenek, mint Erik oly büszkén hangoztatta, nemes dán germánok voltak a jánvából. A konkurrenca ugyan azt állította, hogy meglehetősen erős feszítésbe kerül a szőke komplexum fenntartása: bizonyos szemöldöke alól ki-kütközik a fekete. És ahogy ez már lenni szokott embereknél, akik a zenit felé emelkednek, még egyebet is sottogtak Erik Jan van Hanussenről. Hogy nem Erik Jan van Hanussenként látta meg a napvilágot. Ezt a nevet csak akkor vette fel, amikor a vidéki varieték és a vásári standok deszkáiról karrierje érdekében luteránus hitre tért át és készült bevonulni Berlinbe. Eredetileg Herschel Steinschneidernek hívták és egy hatodrangú zsidó színész fiaként Bécsben született a század küszöbén. A család a morvaországi Prossnitzből származott. A dédap, vagy dédnagybácsi Moritz Steinschneider volt, akit 1848-ban mint Kossuth-tal cimborálót forradalmár kiutasították Bécsből. 1852 és 1860 között elkészítette Oxfordban latin nyelven a híres Bodleian könyvtár héber katalógusát és mint világhírű bibliográfus és orientalista halt meg Berlinben 91 éves korában.

Kezdetben Herschel is hasonló becsvágy fűtötte. A háború első éveit még Szófer Akiba pozsonyi jesiváján töltötte. Később összeállt vándor komédiásokkal, akik től a tenyérjósolás és a kártyavetés fogásait tanulta. Az első világháború után kiutasították Bécsből — nem éppen forradalmi viselkedéséért.

A pletykák és a mendemondák ellenére nagy tekintélynek örvendett, ő volt az igazmondók fejedelme, Berlin mágusa. A Lietzenburgerstrasseban volt a háza, amelynek kapuja fellett azt a felirást olvashattuk: Haus des Okkultismus”. A jóstehnika minden raffineriájával volt itt berendezve minden, a fogadósza bordóli drapériájától és misztikus világításától kezdve a folyosók falai épített mikrofonokig, úgyhogy ha ismeretlen látogatója érkezett, a titkárai és a szolgaszemélyzet előtt elpotyogtatott megjegyzésekből már sok mindent tudott. Bankárok, börtönzárak, nagyiparosok és hajóvállalkozók jöttek hozzá, hogy kikérjék a prognózist annak vagy annak az üzletnek, vagy értékpapírnak a lehetőségeiről és ő

Az alábbi cikk írója, akasztott. Még egyet hősvalanikor az Új Kelet első szerkesztőségi gárdájához tartozott. Az Új Kelet régi olvasói bizonyára örömmel fogják viszontlátni a most Budapesten élő Benamy Sándor nevét a lap hátsólapján.

Valamilyen küldöttséggel tartózkodott Nyugat-Németországban.

Már megjárta München, Majna-Frankfurtot, Hamburgot és most éppen Kölnben, a csodálatos Dómmal szemben, egy sörcsarnokban pihente ki, társaival, többnapos utifáradalmait.

Mint a jégszilánkok, röptek látókörébe a székesegyház hideg tú-csúcsai és bár szeme le-lecsukódott — mindig újra felénkült, valahányszor erre az álomszerű köcsipkeköteményre tekintett.

De végül is — későre járt és másnap korán keltek — le kellett feküdni.

Belépett a szállodába.

— Ha kaphatnék egy-egy szobát... — mondta a portásnak. — egyedül szerettem aludni.

— Miért, hát miyot gondolt?

Utítársaival mosolyogva összenézett, azután megkapta kulcsát, elkészönt a többiekét és felment a szobájába.

Igazi „egyágyas” volt, hosszúka, keskeny, szép, nagy ablakkal és azon keresztül ott volt megint előtte a Dóm. Ismét lenyűgözte. Hihetetlen, gondolta, micsoda „környezet” művészet; mintha üvegfülkék lehettek volna. Kedve támadt, hogy megszámolja mind a kiszögellőjét. Milliókra rúghattott.

Eközben már vetkezett is, a széken rendbe rakta holmijait; amit lehetett, fel-

dátumra ígerte nekik Fortuna asszony mosolyát. Feltevé ha... Virágzó praksza volt, ezeket keresett és szinte naponta. De sokat is költött. A meglehetősen könnyelmű Helldorfnak az Isten pénze is kevés volt. Azonkívül bőkezűen kellett adakoznia a náci párt javára. Az SA-legények eltartása Hitler uralomrajtja előtt vagyontokat emésztett.

Egyszer a Romanisches Cafében közrefogtuk irós újságíróbarátainkkal. — Vizsgáztattuk okkultizmusból, démonológiából és hasonlókiból. Valaki megkérdezte tőle, mit tud a kabballáról. „Ó, sokat” — felelte. „Sie müssen das wissen, Herr Steinschneider” — mondta igen komoly képpel Henry Collet, egy katolikus francia újságíró. Ránézett és nyugodtan felelte: „Ich heisse Hanussen.” Lorys Ernő megjegyezte: „Nem kell szégyenkeznie a nagypapával, Herr Hanussen. Világra szóló tudós volt.” Hanussen alig láthatóan elpirult. Felállt és faképnél hagyta a társaságot.

Harminckettő telen Hanussen ezer csizmadománnyozott az SA-fiúk javára. Nyilvános köszönetet kapott érte Göbbelstől az Angriiffban.

ÜNNEPEKRE
ÖRVENDEZTESSE MEG BARATAIT ÉS ROKONAIT
BARZILAY ISTVÁN:
„CSILLAG A TABOR FÖLÖTT”
című regényével
és nem csak irodalmi élvezetben lesz részük,
de megismerik a régi Palesztina mindennapi életét.
Ára kötve: IL 6.50, füzve: IL 5.25.

akasztott. Még egyet hősvalanikor az Új Kelet első szerkesztőségi gárdájához tartozott. Az Új Kelet régi olvasói bizonyára örömmel fogják viszontlátni a most Budapesten élő Benamy Sándor nevét a lap hátsólapján.

Szokása szerint sokáig fészkelődött, míg csak be nem rázta magát középre; kivájtja maga alatt a teknot, amelyben reggelig pihent.

Karját szétvetette, lábának-karjának kellett mindig a legtöbb hely, nyújtogatta, utazgatott velük most is, a falon, az ágydeszkán, a fejtlán... ahol tér adódott.

Keze ekkor egyszerűen a matrac szélén valami lyukat tapogatott ki, ügylatszük, kifosztott ott és kőca is kitéremlett...
Még mindig a Dóma gondolt... Mit tudtak azok a kömvészek! Milyen vékony vonalak, hajszálfinom körezeretek...
... De itt, a matracból, az ujjai között, ez — nem hajszál...? A löször érdeksebb. Ez puha, seiyemen.

Urstent!
Kiugrott az ágyból, a villanyt felgyújtotta, a paplant lerántotta, a matracoat élére fordította... ott a lyuk... kihúzott belőle egy csomonyit... félve ráhajolt: gesztenyebarna emberberhaj... női haj!

Egész testében megremegett. A képzeletében már lángoló matracoat gyorsan visszadobta, rá a paplant és dermedten az ablakig hátrált. A hűg!... Nem, nem akar megörülni, de a hűg... a hűgának is... gesztenyebarna haja volt...
Emberi hajon fektőt! Tíz ezerszámra töltöttek velük matracoat, ki tudja, hány szállodában van... és ott honokban... nyugodtan alszanak rajtuk... és hány izletben árulnak ilyet még ma is!...
Te Dóm! Krisztus! Nézetek!!!

Amikor a következő év január 30-ikán Hitler a kezébe ragadta a hatalmat, rosszul éreztük magunkat, már csak Hanussen miatt is. Lorys, aki a bosszújától félt, vette a kofferjét és elutazott Párisba. Henry Collet nem utazott el, de sokáig nem mutatkozott. Hitlerék jövődöndő heroldja, aki-ke a mozgalom oly sokat köszönhetett, nagy fű lett, hallottam, hogy komoly államügyekbe avatják be. Később azután megtudtam, hogy bele volt keverve a Reichstag felgyújtásába, amelynek tervét vele beszéltek meg Göringék.

És okozta vesztét. Március vége felé, vagy talán április elején megjelentek nála Helldorf legényei, a tőba tuszkolták és kivitték a Spreewaldba. Keveset tekerőriáztak vele. Mert azon kívül, hogy sokat tudott, még volt olyan tapintatlan, hogy figyelmeztette a végre konszolidált Helldorf grófot a nála lévő adósságaira. Helldorf úgy stornozta a tartozását, hogy ehhallgatatta a hitelezőt. Az SA-legények azokkal csizmákkal taposták szét a fejét, amelyeket ő ajándékozott nekik.
Nekem a bírót juttatta eszembe, aki még a weimari napokban elmarasztalta őt a költségekkel, miután egy újságíró rágalmazásért beperelt.
— Ha ön igazi jó, — mondta neki a bíró — azt is előreláthatja volna, hogy elveszti a pert.
Vajon tudta-e, hogy ezt a pert is elveszti végül?
Azt hiszem, sejtette, de már nem volt visszaútja.

Amikor a következő év január 30-ikán Hitler a kezébe ragadta a hatalmat, rosszul éreztük magunkat, már csak Hanussen miatt is. Lorys, aki a bosszújától félt, vette a kofferjét és elutazott Párisba. Henry Collet nem utazott el, de sokáig nem mutatkozott. Hitlerék jövődöndő heroldja, aki-ke a mozgalom oly sokat köszönhetett, nagy fű lett, hallottam, hogy komoly államügyekbe avatják be. Később azután megtudtam, hogy bele volt keverve a Reichstag felgyújtásába, amelynek tervét vele beszéltek meg Göringék.

És okozta vesztét. Március vége felé, vagy talán április elején megjelentek nála Helldorf legényei, a tőba tuszkolták és kivitték a Spreewaldba. Keveset tekerőriáztak vele. Mert azon kívül, hogy sokat tudott, még volt olyan tapintatlan, hogy figyelmeztette a végre konszolidált Helldorf grófot a nála lévő adósságaira. Helldorf úgy stornozta a tartozását, hogy ehhallgatatta a hitelezőt. Az SA-legények azokkal csizmákkal taposták szét a fejét, amelyeket ő ajándékozott nekik.
Nekem a bírót juttatta eszembe, aki még a weimari napokban elmarasztalta őt a költségekkel, miután egy újságíró rágalmazásért beperelt.
— Ha ön igazi jó, — mondta neki a bíró — azt is előreláthatja volna, hogy elveszti a pert.
Vajon tudta-e, hogy ezt a pert is elveszti végül?
Azt hiszem, sejtette, de már nem volt visszaútja.

Amikor a következő év január 30-ikán Hitler a kezébe ragadta a hatalmat, rosszul éreztük magunkat, már csak Hanussen miatt is. Lorys, aki a bosszújától félt, vette a kofferjét és elutazott Párisba. Henry Collet nem utazott el, de sokáig nem mutatkozott. Hitlerék jövődöndő heroldja, aki-ke a mozgalom oly sokat köszönhetett, nagy fű lett, hallottam, hogy komoly államügyekbe avatják be. Később azután megtudtam, hogy bele volt keverve a Reichstag felgyújtásába, amelynek tervét vele beszéltek meg Göringék.

ELHAGYATOTT SZÁZÉVESEK...

— Nyomorgó öregek között a cftái óvárosban —

★ Irta: Dr. Sásdi Tibor ★

sem lehet megtudni. Három éve fekszik ágyban, pedig nincs semmi betegsége. Csak a kor.

Szegény és elhagyatott, holott nincs egyedül. Fia él Amerikában, támogatja is. Icíg Mojsenak, az ismert cftái cádiknak küld valami pénzt, ebből fizetik Ruchelét. Ruchel is ugyanabban az udvarban lakik, ő látja

el a néni. Most is bejön a szobába, pohár tejet önt, hozzá kekszet ad. Dehát Ruchele is szegény asszony és nagyon elfoglalt. Így hát a néni javarészt egyedül fekszik, vagy üldögél az ágyban napfoszat. Egyedül, rettenetesen egyedül...

A néni, összekulcsolt kezét a takarón nyugtatva ül az ágyban. Testhelyzetén látszik, hogy a szegényes vaságy nemcsak éjszakai pihenőre szolgál. Ott fekszik, vagy üldögél akkor is, amikor mások sétálnak vagy ebédet főznek, moziba mennek vagy rokonlátogatába... Arcára van írva a kora is. Mindjárt látja az ember, hogy közelebb lehet a százhoz, mint a kilencvenhez. Ez az arc roppant beszédes, sokatmondó. A kor, a sok-sok évizedt kicsire és ráncosra aszalta. Csüggedt lemondást, mindenbe-beletörődést vésett rá. Szemét szomorúság fátlyozza. Egész tartása anynyi esettséget, magárahagyottságot, szánandó egyedülletet áraszt, hogy kőből legyen az a szív, amelyik nem sajdul belé...

Ujra és újra vizsatérek a képhez, a sok közül az egyik legszébbhez. Mintha az egész cftái óváros életere kelne, macskaköves sikátorraival, boltíves kis házaival, a meredeken felfelé szökő keskeny lépcsősorokkal a kiállított képek sokasága odavarázsolja a művésznegyedbe, Tauber Blanka kiállítására az egész környezetet is. Azt a környezetet, amelyben ez a talán százéves néni is él...

AHOVA NEM VEZETIK A KIRÁNDULÓKAT...

Látva az érdeklődést, Tauber Blanka mindjárt meg is hív egy kis kirándulásra. Elvezet majd, igéri, nemcsak ehhez a nénihez. Másokhoz is. És délután, amikor útnak indulunk, arrafelé megyünk, ahová a kirándulások szervezői különben nem szokták elvinni a Kanaán-hegyi üdülők nyaralóit. Sem a csoportosan érkező turistákat. Amint lemegyünk a hosszú lépcsősoron az óvárosba, másfajta, sajátos világba érkezünk. Odafent ebben a délutáni órában zajlik az élet. A zsufoft futócent még az autóbúsz is lassú óvatossággal közeledik. Aktatáskával a hónuk alatt tisztviselők mennek haza a munkából, kosaras asszonyok indulnak a boltokba, nyaralók járnak a várost csoportosan. Egy szupermodern turista-autóbúszból amerikaiak szállnak ki, fényképező- és film felvévőgépekkel a vállukon.

De odalent, az óvárosban esend van. Szélesebb utcákból keskeny sikátorba fordulunk, kinyújtott kezemmel majdnem életem a szemközti házfalakat. Keskeny kapukon fordulunk be, kicsit meghajolva, hogy fejünket be ne verjük, századok alatt humorura kopatott lépcsősorokon mászunk fel. Jónéhány családboz bekopogtatunk, mielőtt utunk céljához érünk. Tauber Blanka úgy ismeri az óvárost, mint a tenyerét. Aztán egy széles udvarba lépünk, benyitjuk a szobába vezető ajtó — és ott a kép előttem. Az élet valóságában.

A néni, kicsit nehézkesen, felül az ajtónyílásra — és ül az ágyban, pontosan ugyanabban a testhelyzetben, mint a képen. Pontosan ugyanaz az arc sötét vonásokkal, fáradt hangját is mintha már hallottam volna...

A FIU AMERIKÁBAN...

Az egész szobát nem látam ugyan a képen de az is ugyanazt a szegénységet tükrözi. A feketére öregegett vaságyon kívül egyetlen polc, edényekkel konyhaszközökkel és egyetlen szék. Szótlanul állok, amíg Tauber Blanka beszélget a néniel. Pontos adatokat bizony már nem lehet megtudni az emlékezetem. Oroszországból, vagy Romániából származik. Valóságos korát

üdülőben most már vacsorára teritenek. Lapostányért a húsnak és a köretnek, kistányért a salátának, másikat a kompótnak. És itt él egy vak asszony, egyedül. A száraz kenyérre is alig telik neki. Hogyan lehetséges, hogy nem törődnek vele? Ki lehet jobban rászorulva arra, hogy aggmehelyen biztosítsanak neki emberi életet? Nem is jegyeztem fel a nevét, jut aztán eszembe. De bárki, ha segíteni akarna, megtalálhatja. Éjjel vagy nappal becsengethet a művésznegyedben Tauber Blankához, boldogan odavezet mindenkit, ha segítséget hoz. Sőt, szívesen megmutatná az utat valamilyen „hivatalos szerv” megbízottjának is. Mert előbb-utóbb mégis csak fel kell nekik is fedezniük, hogy van valami az óvárosban, ami nem maradhat így!

NINCSENEK GYEREKEK, NINCSENEK FIATALOK

Ujra végigmegyünk az óváros sikátorain, most

már hazafelé. Egyszerre csak megállok, újra Tauber Blankához fordulok. Hirtelen ráeszmélek, mi olyan furcsa, mi hiányzik. Nem látok az utcán gyerekeket. Tauber Blanka megmagyarázza az okát: husz-huszonöt évvel ezelőtt sok fiatal kivándorolt Amerikába, Ausztráliába. A mai fiatalok már nem vándorolnak ki, de javarészüik elmegy Cftáról, más izraeli városban keresi jövőjét. Vagy feljebb költözik, az újvárosba.

Fölmegyünk a lépcsőkön. Pezseg az élet, elegáns autók siklanak az utcán, villognak a moziplakátok. Az óvárosban pedig sok öreg egyedül van. Tauber Blanka szerint nincsenek is olyan sokan a nyomorgók, a sürgős segítségre szorulóak. Összesen ötvenen sincsenek. Elférnének egy kis aggok-otthonban. A többinek megvan a megélhetésük, régi, de ragyogóan tisztán tartott otthonukban. Talán ötvenen várnak csak a segítségre.

Ötven emberen, ötven zsidó idős emberen ne lehetne segíteni?

A tengerszint-emelkedés oka

Az elmúlt évek, sőt évtizedek mérései szerint a tengerek évenként átlagosan 1.1 mm-rel emelkedik. Sok tudós e jelenséget a sarki légtömegek olvadásának tulajdonítja.

Egy osztrák kutató szembeállítva ezzel a feltevéssel. Számításai szerint ugyanis, ha a föld mintegy 15 millió négyzetkilométer nagyságú eljegesedett területeinek a jégvesztése az Alpokéhoz hasonló nagyságú volna, a tengerek szintjének évenként 2 cm-rel kellene emelkednie. (Az Alpok gleccsereinek évi jégvesztése 50 cm.) A tengerszint emelkedése azonban ennek az értéknek csak kb. egyharmad részére. Az osztrák tudós véleménye szerint ez azt bizonyítja, hogy a szint emelkedést nem a sarki jégtömegek olvadása okozza.

A nemzetközi geofizikai év vizsgálatai egyébként kimutatták, hogy az An-

tarktisze jege évenként kb. ezer köbkilométernyi víztömeget növekszik. Ha ekkora vízmennyiség kivonódna a körforgásból, a tengerszint évenként 2.9 milliméterrel süllyedne. A megfigyelések szerint azonban a tengerszint évenként 1.1 mm-rel emelkedik. Az osztrák kutatónak az a feltevése, hogy a 4 mm-es tengerszint különbséget a föld felmelegedése okozza. A tengerek vizének hőmérséklete — számításai szerint — évenként 0,007 C fokkal növekszik. E felmelegedés következtében a tengervíz térfogata kiterjed, tehát a tengerek szintje is emelkedik. Ennek az elméletnek a helyességét az a körülmény valószínűsíti, hogy az 1890—98-ban és az 1926—33-ban történt mérések közötti időben az Atlanti óceán északi részén a tengervíz hőmérséklete 0.3 C fokkal emelkedett.

Fények és árnyak az amerikai zsidóság életében

Rosenthal professzor, demográfus kimutatása szerint az Egyesült Államok zsidóságának 22 százaléka az ú. n. felsőbb osztályhoz, 32 százaléka a középosztályhoz, 46 százaléka pedig az alacsonyabb (szegényebb) néposztályhoz tartozik.

Minél nagyobb városban lakik a zsidó család, a gyermekek száma annál kisebb, — olvasható a jelentésben. A zsidó nők kulturális színvonalra nagyobb, mint más népcsoportok az asszonyaié. A zsidó családok átlagjövedelmének aránylagosan magasabb szintjét a professzor annak tulajdonítja, hogy a zsidók túlnyomó része városi lakó ezeknek a jövedelmének minden országban nagyobb, mint a falun élő lakosságé. Egyéb adatok azt bizonyítják, hogy a jövedelem nagysága és a gyermekszaporulat között fordított arány áll fenn, kivéve a nagyon jómódú családokat, ahol a gyermekválasz általában magasnak mondható. Jómódú zsidó családok között, akiknek egy része nagyvárosban, illetve vidéken él, az utóbbiaknak van több gyermekük. A statisztikai vizsgálat azt is megállapította, hogy a saját házzal rendelkező zsidó családokban több a gyermek, mint olyanoknál, amelyek csupán bérlakásokban élnek.

ZSIDÓK ÉS NÉGEREK KÖZÖS FRONTON

Az emberi jogok szövetségi (federális) kódexének a kibocsátását kérte Kennedy elnöktől az egyik nagy amerikai egyesület, amely zsidó és néger szervezetek közös csúciszervezete. A beadványban első sorban annak szigorú ellenőrzését kéri, hogy ne alkalmazhasson üzemi, cég, vállalat megkülönböztetést a dolgozóik felvételének elbírálásánál faji vagy vallási szempontból, ha a munkaadó állami (federális) támogatást élvez vagy ilyen megrendelést kap. A beadványt Roy Wilkins, a néger egyesületek és Arnold Aharonson, 50 nagy zsidó szervezet és 30 hitközség nevében írták alá.

FONTOS TÖRVÉNYMÓDOSÍTÁS

A képviselőház megszavazta a külföldi államok gazdasági támogatásáról szóló törvény módosítását. Ez azt jelenti, hogy az el-

nök megtagadhatja valamely országtól a pénzügyi, vagy természetbeni segítséget, ha az illető állam kormányának megkülönböztetést alkalmaz az Egyesült Államok bármely polgárával szemben, ennek vallási hovatartozása miatt. (Mint ismeretes, bizottsági határozat volt már a multban — még Eisenhower elnöksége idején — ez ügyben, amely most parlamenti megerősítést nyert, azaz formális törvénymódosítás történt.)

Még emlékeztet a saundai ú. n. Aramco-eset, amikor Szaudi-Arábia kormányának amerikai zsidó alkalmazottak eltvóloítását követelte, először csak a területen működő olajtársaság kirendeltséget, később már abba is beleszólt, hogy az amerikai vállalat (milyen vallást követő személyt, azaz zsidót, vagy nemzsidót) alkalmaz az Egyesült Államok területén. Az eset akkor keletkezett, amikor vihart, amikor kiderült, hogy az amerikai külügyminisztérium egyik államtitkára asszisztált az ügyben az üzleti okokból meghátráló társaságnak... Az ügy bíróság elé került és a felsőbb bíróság is elmarasztalta az amerikai vállalatot.

A most hozott törvénymódosítás minden államra (gyakorlatilag az arab államokra) vonatkozik. A törvényjavaslatnak még a szenátusban is keresztül kell mennie, hozzáértők szerint azonban ez nem kétséges.

NÁCIK AZ IGAZSÁG ÉS A JOG MÉRLEGÉN

A volt náci foglyok szervezete felhívással fordult Robert Kennedy főügyészhez (Kennedy elnök fővőre), amelyben a Rockwell-féle náci egyesület beállítását kéri. A beadvány arra is felhívja az állami főügyész figyelmét, hogy vizsgálja ki, milyen forrásokból meríti az amerikai náci párt a kiadásaihoz szükséges pénzeszegeket? A főügyész elutasította a beállítását, azzal az indoklással, hogy nem lát elegendő bizonyítékot, amely indokolná a párt tevékenységének az eltiltását. Vizsgálatot rendelt azonban el s jelenleg az igazságügyi szervek illetékes osztályai foglalkoznak a kérdés jogi részével. A helyzet ugyanis az, hogy csak abban az eset-

ben van lehetőség a párt betiltására, ha megállapítható nyer, hogy az ügynevezett felforgató egyesületek sorába tartozik.

Az ügyészségnek egyébként az a véleménye, hogy a betiltással propagandát csinálnának az amerikai náci pártok s Robert Kennedy helyettese az egyik parlamenti képviselőnek adott nyilatkozatában annak a véleményének adott kifejezést, hogy helyesebb, ha az egyes náciakat egyénileg büntetik meg adott esetben.

KENNEDY: "NÖVELJEK MUNKATÁRSÁIK SZÁMÁT..."

John Kennedy elnök megelégedését fejezte ki a zsidó katonák szociális bizottságának az Egyesült Államok hadseregében szolgálatot teljesítő katonák gondozásáért. Levelében az elnök, többek között ezeket írja: „Az a tevékenység, amelyet Önök ünnepeik alkalmával és máskor is ki fejtenek s amelynek egyik célja az, hogy a fegyverszolgálatát teljesítő ifjúság az otthon és a társadalom melegeit és közelségét, a legnagyobb megelégedésemre szolgál.”

A továbbiakban Kennedy felhívja a bizottság figyelmét, hogy önkéntes munkatársaik számának növelésére törekedjenek, mert az események arra kényszerítik az Egyesült Államokat, hogy az eddignél több fiatal tartson a zászlók alatt s ez a zsidó szociális bizottság s a hozzá hasonló társadalmi szervezetek tevékenységének a kiterjesztését teszi szükségessé.

Nem mindennapi reklámlátott napvilágot New Yorkban. A „Bank Lafayette” brooklynai fiókjai a new-yorki újságokban a zsidó nagyünetek alkalmából héber és latin (angol) betűkkel szedett imarészleteket közöltek, amelyek alatt „Ámen! Ugy legyen!” aláírás szerepelt, mint a bank jókívánsága zsidó ügyfele részére.

Az amerikai zsidó ifjúság konferenciáján éles bírálatok hangzottak el a zsidók ellen, akik nem nyújtanak megfelelő zsidó nevelést gyermekeiknek. Több felszólaló a szülői ház hiányos zsidó légkörének

tudja be, hogy az Egyesült Államokban a vegyesházasságok száma emelkedik.

REMEJÜK, A JÓSLAT TUL SÖTET

Louis Samit, bostoni zsidó szervezetek elnöke, aki a közelmúltban érkezett vissza a Szovjetunióból, az ünnepek előtt nyilatkozott újtjáról.

Azt a megállapítást tette, hogy viszonylag hosszú látogatása alatt szerzett tapasztalatait egy mondatban foglalhatja össze: „A szovjet zsidóság, mint valóság is, pusztulásra van ítélve.” A STA távirati iroda tudósítója hozzáfűzi, — hogy több zsidó személyiség, akik nem régen jártak a szovjet zsidóság körében, megerősítették a bostoni közéleti férfi börtönlátó övéleményét.

FELTÉTELEK

Harry és Kati Milrot, idős los-angelesi házaspár 100.000 dollár adományozott egy felépítésre kerülő, hat emeletes aggokháza egyik szárnyának építési költségeihez. Az intézményt a haifai „Misán” hozza létre, a költségvetés szerint félmillió dollárra van szükség. Befogadóképessége: 250 gondozott fog élni az intézetben, amelynek emeléséhez a los-angelesi házaspár most száz ezer dollárral járul hozzá. A dolgozóhoz még az is hozzátartozik, hogy az amerikai adóközők két feltétel teljesítését kérték: 1. Az épületnek az ő adományukból épült szárnyát róluk nevezzék el. 2. Maguk is lakói kívánának lenni az öregek otthonának.

Az amerikai zsidó ifjúság konferenciáján éles bírálatok hangzottak el a zsidók ellen, akik nem nyújtanak megfelelő zsidó nevelést gyermekeiknek.

Több felszólaló a szülői ház hiányos zsidó légkörének

Sik a fa

Az OAS de l'Armée (Titkos Ház) össze... mult hónap... kait, akik... kái élet sz... nak. Több... nyes, felsz... szervezet... ellentétei... a francia... Mi a köz... sereg hívei... ben? Csak... megőrizni... nak. Minde... eszközzel... Ezenkívül... falunk va... sithetné ö... A legutó... tak névsor... fatja, hogy... gen gyűlek... vezetők kö... a legneves... nokokat, konzervatív... rangu állam... sőt a filozó... mi tanárát... külváros... mindenre k... sok, a pénz... só kalando... Hogy me... természetét... döntő külön... nünk a F... és Algériáb... vezetek kö... Az euró... szágban a... kisebbségbe... lakosság ha... elítél és m... összeesküvé... sokat. A... plasztikmer... fokozták a... ellenük. E...

Azt jelen... minos mitől... rópai Fra... Semmi eset... a történelm... megszervez... petés fegy... tudó kiseb... egy országo... Igaza v... Suretze főn... az egybeh... előtt, szept... kijelenti, h... az összes... állítja a k... pok és köz... letartóztat... zott titkos... két. Nem, r... zéki sajtó... vezetőik és... aktivisták v... badon vann... szik: a for... zetek klasz... ga, hogy a... ket gyorsan... rendő...

Sikerült-e felszámolni a fasiszta államcsiny veszélyét Franciaországban?

A Körtársaságot továbbra is fenyegeti a veszély azok részéről, akik már április 22-én megkísérelték megdönteni — mondta az elmúlt héten Terrenoire tájékoztatóügyi miniszter. Frey belügyminiszter hozzátette: „Allandóan készenlétben kell állnunk, hogy ellenálljunk egy erőszakos kísérlet esetén”.

Ez volt az első eset, hogy a kormány képviselői nyilván kimondták azt, ami hónapok óta a legfőbb témája minden beszélgetésnek a franciák között: a puccs kuszaból áll.

Bár napról napra újabb letartóztatásokról érkeznek hírek — csak egyetlen éjszakán és egyedül Alger városában 245 összeesküvőt tettek rács mögé és a de Gaulle utáni merénylet után, a rendőrség a hadsereg vezetői közül is őrizetbe vett néhány olyat, akik legközelebb álltak a puccsistákhoz, — a franciák nem nyugodtak meg. A beszélgetés változatlanul nem akörül forog, hogy lesz-e államcsiny, mert ebben senki sem kételkedik. A vita tárgya csak az időpont: egyesek úgy vélik, még ebben a hónapban sor kerül rá, mások arra hívatkoznak, hogy Salan tábornok, a fasiszta összeesküvők halálraítélését és szökésben levő fővezéré kijelentette, még hat hónapra van szüksége, hogy befejezze előkészületeit és kiküszöbölje egy az áprilishoz hasonló kudarc lehetőségét.

Az egész nyugati világ számára döntő fontosságú, hogy Franciaországban fennmaradjon a demokratikus rendszer. Különösen fontos Izrael számára, amelynek ez az ország legfontosabb és legbizalmasabb szövetségese.

Kik az összeesküvők? Milyen erők állnak rendelkezésükre? Milyen mértékben sikerült a francia rendőrségnek felszámolni szervezetüket és mi maradt a tisztogatás hatókörén kívül? Ezekről a kérdésekről tudósít Párizsból LANG LASZLO.

A filozófiatánártól a küiteleki esibészig

Az OAS (L'Organisation de l'Armée Secrète — A Titkos Hadsereg Szerevezése) összegyűjtötte az elmúlt hónapokban mindazokat, akik a francia politikai élet szélső jobbja vannak. Több tucatnyi törvényes, felszabályos és titkos szervezet, egymásközötti ellentétli békítők addig a francia fasiszta.

Mi a közös a Titkos Hadsereg híveinek elképzelésében? Csak egyetlen egy: megőrizni Algériát franciának. Minden áron, minden eszközzel, mindenki ellen. Ezenkívül azonban, alig találunk valamit, ami egyesíthetné őket.

A legutóbb letartóztatottak névsora világosan mutatja, hogy milyen heterogén gyűlést az OAS. A vezetők között ott találjuk a legnevesebb francia tábornokokat, nagykövetségi konzervatív urakat, magas rangú állami tisztviselőket, sőt a filozófia egy egyetem tanárát is. Másfelől: a külváros kis csavargói, a mindenre kész bergyilkosok, a pénzért robbantó, olcsó kalandorok.

Hogy megértsük az OAS természetét és felépítését, döntő különbséget kell tennünk a Franciaországban és Algériában működő szervezetek között.

Az európai Franciaországban a fasiszták döntő kisebbségben vannak. A lakosság hatalmas többsége ellentétli és megveti ezeket az összeesküvőket és gyilkosokat. A napirenden levő plasztikmerényletek csak fókuszáltak a felháborodást okozták. Ebből következik, A három csapás

Az azt jelentené-e ez, hogy minos mitől tartani az európai Franciaországban? Semmi esetre sem. Tudjuk a történelemből, hogy a jól megszervezett és a megfélemlítés fegyverét használni tudó kisebbség, leigázhat egy országot.

Igaz van-e a francia Sureté főnökének, amikor az egybehívott újságírók előtt, szeptember közepén kijelenti, hogy „lefejezték” az összeesküvőket? Igen, állítják a kormányparti lapok és közlik a látványos letartóztatások és az elkövetett titkos iratok jegyzékét. Nem, mondja az ellenzéki sajtó, mert a legfőbb vezetők és a legszembetűnőbb aktivisták változatlanul szabadon vannak és hozzáférnek a forradalmi szervezetek klasszikus tulajdonságaihoz, hogy a levágott fejeket gyorsan tudja pótolni a rendőrfőnök három

hogy az „anyaországban” népi megmozdulás nem hozhat uralomra fasiszta kormányt, hanem csupán egy ügyesen megszervezett, megfélemlített operáló és kivülről — azaz Algériából jött csapatokat igénybevevő rajtaütés.

Egészen más a helyzet Északafrikában. Az algériai francia lakosság kilencven százaléka, még akkor is, ha egyébként liberális érzelmű és ellentétli a fasiszta, életét is kész kockáztatni, hogy Algéria francia maradjon. Erthető ez a makacs ragaszkodás: generációk óta élnek ott, hivatásuk, vagyonuk, hagyományaik kötik oda őket.

Nem véletlen tehát, hogy 1958 május 13 (a de Gaulle hatalomra segítő puccs dátuma) óta, minden forradalmi megmozdulás az algériai fórumon kezdődött. Nem véletlen az sem, hogy valamennyi az európai Franciaországban bukott meg. Itt, az ellenállás a fasiszta kísérletekkel szemben nem csökken, hanem erősödik. 1958-ban még elfogadták, hogy egy katonai kikk megdöntse a negyedik köztársaságot, mert bíztak benne, hogy de Gaulle személye biztosítja a szabadságjogok fennmaradását. Azóta, egyre elszántabban és szervezettebben szállnak szembe a lázadási kísérletekkel. Utólag, az év áprilisában, már olyan messze ment az addig csak spontán ellenállás, hogy általános sztrájkot hirdettek és önkéntes polgári védőrséget fegyvereztek fel.

csapásról számolt be, amelyet a biztonsági szervek a fasisztákra mértek. Az első délkeleti körzet szervezetének teljes felszámolása. Ebben a tar-

tományban voltak a legerősebbek a szélsőjobboldali erők. Itt aratta annakidején Poujade választási győzelmeit (emlékeztessünk: Poujade a francia kisiparosok és kiskereskedők körében ért el egyidőben jelentős sikereket. Jelszavai:

A bárónó papírral táplálkozik

A harmadik csapás volt a legfontosabb. Szeptember másodikán a rendőrség megjelent egy előkelő párizsi hölgy, bizonyos Boutmy bárónő lakásán, hogy letartóztassa a nála lakó Georges Bousquet újságíró, a Rivarol című fasiszta lap munkatársát. A biztonsági szervek feltevése szerint, Bousquet, aki sokat utazgatott Franciaország és Spanyolország között össze kötöttségek szerepelt az összeesküvők spanyolországi és franciaországi csoportjai között. Tudni kell, hogy Algérián kívül, Franciaországban találnak menedéket a jövődöntő puccs nagyjai.

Amikor a bárónó meglátta a rendőröket és még mielőtt megmondhatták volna, hogy mit akarnak, a kezében levő papírdarabot a szájába vette és rágni kezdte. Az egyik detektív, tekintet nélkül a hölgy társadalmi rangjára, szétfeszítette állkapcsát és megakadályozta, hogy le-

Inspekciózik a halálraítélteket

A rendőrség tehát joggal hivatkozik ezen látványos eredményekre. Azt azonban a kormány és a hozzá közel álló sajtó is elismeri, hogy amit Algériában értek el eddig, az egyenlő a nullával.

Igaz, néhány száz aktivistát őrizetbevettek. Ettől azonban sem a plasztikmerényletek száma nem csökkent (van olyan éjszaka, amikor Algériában harminc plasztikbomba robbant), sem a felső vezetéség köréit nem sikerült megzavarni.

Salan tábornok, aki az áprilisi puccs egyik vezetője volt és az elkövetkező élen fog állni, hol itt, hol ott tűnik fel Algériában. Egyszer az egyik városból jelentik megjelenését, máskor egy tanyán látják. Mire a biztonsági szervek oda érnek, már csak hiűt helyét találják. A lakosság nagy része szolidaris vele, így hát, nincs nehéz dolga, hogy orránál fogva vezesse a rendőrséget.

Nagyobb baj azonban, hogy a hadseregben is cinikusok vannak. És ezzel elérkezünk a legfontosabb pontig. Franciaország jövője a hadsereg magartására áll vagy bukik... És ha a demokrácia hívei aggodnak, ennek elsősorban nem az a néhány fasiszta desperádó az oka, aki bombákkal igyekszik megkeseríteni polgártársai életét, hanem az a lehetőség, hogy államcsiny esetén a hadsereg döntő része a felkelők oldalára áll.

Salan tábornok és hadse-

megszüntetni az adókat és kiüldözni a zsidókat). A most letartóztatott összeesküvők nagyrésztben Poujade régi embereiből rekrutálódtak. Vezetőjük egy hentesmester.

A második, Maurice Gingebré letartóztatása. A kalandregénybe illő rendőrségi akció az égben zajlott le: ott vették őrizetbe az egyik legnagyobb algériai bányavállalat igazgatóját, Gingebrét, akiről kiderült, hogy az OAS kincstárnoka volt. Ezzel megfosztották a szervezetet pénzügyi forrásainak jelentős részétől.

nyelje a papírt. Jól tette, mert az azon levő feljegyzések tették lehetővé a rendőrségnek, hogy megvalósítsa a legnagyobb fogást.

A papírselezen egy titkos gyűlés résztvevőinek a névsora volt. A többi már gyerekeké: házkutatások, letartóztatások. A rendőrség nem csupán több ládányi titkos iratot talált, amely lehetővé tette több száz személy őrizetbevétele, de egy „organigramm” is, azaz egy táblázatot, amely pontosan feldolgozza a titkos hadsereg szervezeti felépítését. Többé semmi kétség sem volt, hogy Salan tábornok a legfőbb vezér és az európai szervezet élén két olyan nevet találtak a rendőrök, amelyek meg őket is meglepte: Vanuxem és Crèvecoeur tábornokok a hadsereg legérgebb, legtekintélyesebb tisztjei közé tartoztak. Még azon az éjszakán letartóztatták őket.

gédei újra és újra megjelennének egyes, a központoktól távolos algériai garnizonokban és szabályos inspekcióit tartanak a csapatok felett. A tisztiek, mint törvényes felettelt üdvözlik a halálraítélteket és szökésben levő tisztiket. A hadsereg központi vezetésége tehetetlen. Vagy talán nem is akar semmit tenni, mert maga is Salanhoz húz? Ezt a kérdést a jövő fogja eldönteni.

A helyzet tehát — elsősorban éppen a kérdőjel miatt, amelyet a hadsereg jelent, — elég sötét. Valószínűleg azonban azoknak van igazuk, akik azt mondják, hogy a hadseregben nem csupán tisztiek, de közlegények is vannak. Ezeknek testvérei és szülei a Köztársaság védelmében az önkéntes polgári alakulatokban fognak küzdeni.

A francia polgár és munkás — mondják a bizakodók — nem fog lóni hozzártartozóira, csupán azért, mert egyenruhát öltött magára.

Október 15-én megszűnik a kiutazási engedély

Jeruzsálem, (Az Új Kelet tudósítójától). — A belügyminisztérium jövő héten tezzé közzé a kiutazási engedélyek megszűntetéséről szóló szabályrendeletet, amely szerint október 15-től kezdődően az izraeli utlevelek tulajdonosai minden további engedély beszerzése nélkül utazhatnak külföldre. Azok az izraeli állandó lakosok, akik idegen állampolgárságuk és idegen utlevelük van, a jövőben 14 nappal utazásuk előtt kell majd bejelentésük utazási szándékukat.

A rendelet közzétételének egyedüli akadálya pillanatnyilag az, hogy a pénzügyminisztériumnak a kiutazási engedélyekért behajtott illetékeket megfelelő más jövedelmi forrással kell pótolnia. Minden valószínűség szerint ez a kérdés úgy nyer megoldást, hogy emelni fogják a légitörvényekben behajtott, vagy a rakparton szedett illetékeket,

Ünnepek idején

Írta: Buk Mirjám

Ha az ember újság számára ír cikket, úgy kellene gondolatait irányítani, hogy az „újévvel” kapcsolatosak legalább hetekkel előbb szülessenek meg, hogy legyen bőven idő őket papírra vetni, fésűlgetni, lemásolni és még idejekorán a szerezkesz-tősebbe elküldeni. De a gondolat furcsa jószág, nem akkor születik, amikor akarjuk, nem lehet megrendelni, ráparancsolni. Aki gondolatait időzíteni és irányítani tudja, az az igazi újságíró, — a többi csak egyszerű tollforgató.

En az utóbbiakhoz tartozom. Egyszerre csak itt van az ünnep és ilyenkor megtelem, mint borral a kehely, emlékekkel, érzésekkel, gondolatokkal. Temp-lomba is megyek, jellegzetesen módon, épp új év első estjén, amikor az asszonyok többnyire otthon maradnak. Nem vagyok vallásos, de szeretem a vallást, érdekel megtekintése, fejlődése, változása. Érdekel az őszön, amely az egész világon hajítja az embereket valami felé, ami a materiális lét fölött van, az egyszerű és egyszerű léten túl. Szeretem és irigylem az őszintén hívó embereket, akik intellektuális kételyektől mentesen tudnak imádkozni Istenhez. Korunk legnagyobb szerencsétlenségének nem az atombombát tartom, hanem a hitetlenséget, — amelynek én is áldozata vagyok. Születünk, élünk, meghalunk, — de nincs ok és nincs cél, értelmetlen lét és semmiből a semmi felé.

Es mégis, mégis, milyen sokan voltunk a templomban. Voltak az öregek részint szokásból, részint mert az életünk szellemi tartalma, mert a templom az egyetlen hely, ahol megtalálják az igazi Eerc Jiszraelt, inkább mint az államban, pártvillongásaival és a gójok világának utáztatásával. De sokan voltak fiatalok, hívők és hitetlenek egyaránt. A hívők imádkoznak, a hitetlenek emlékeznek, gyermekkoraikra, a szülői házra. Fülükbe csengenek a régi melódiák, emlékeznek az imák zsongására. Irracionális érzések vonzák az embereket, amelyeket nem tudnak (és nem is akarnak) maguknak megmagyarázni. Vágyanak egy szellemi élmény után, amelyet itt és csak itt kapnak meg.

En is emlékszem. Mielőtt apám elment a templomba, sorba álltunk, anyám és a négy gyerek és apám megáldott bennünket. Áldó keze gyengéden megérintette hajamat és én meghatódva hallgattam az érthetetlen héber szavakat és csak azt értettem, hogy Szará és Rivkra ősanym neve is előfordult az áldásban. Most is magam felett érzem az áldó kezeket és azt is tudom, hogy az ősanymak vigyáznak a késői sarjra.

A vita a vallások és vallástalanok között már nem aktuális. Hogy Isten teremtette-e az Embert vagy pedig az Ember Istent, — nem fogjuk eldönteni, mert ez attól függ, hogy a hit, vagy a hitetlenség szemüvegén szemléljük-e a világot és a léte. De minden képpen, így és amúgy, teremtés volt és az ember sohasem alkotott nagyobb, mint amikor Istent teremtett maga fölé. (Ha

szabad újévkor az Urat feddni: az Embert kissé jobban és jobbnak is alkotta volna. Igaz, van benne isteni szikra, teremtő erő, igazságérzés, jószág, — de mennyi a seletj közöttük, mennyi a másod-, harmadrangú áru!)

Külön problémát képeznek a gyerekek a templomban. Ha még illedelmesen állnak szülei mellett, semmi baj. De ha fogócskát játszanak a lemmé padsorokban, ha csapdossák a székeket, ha a templom közelében oly lármát csapnak, hogy a kántor legszebb melódiái elvesznek a ricsajban, — akkor talán mégis csak kellene valamit tenni. A templom vezetőinek, pedagógusoknak, főleg pedig a tanítóknak együttesen kellene itt közreműködniek egy elfogadható megoldás érdekében. Lehetővé kell minden gyerekeknek tenni, hogy bemehessen a templomba — még akkor is, ha szülei nem tartoznak a templomlátogatók közé — viszont meg kell őket tanítani, hogy templomban hogyan kell viselkedni. Fontos volna, hogy minden gyerek járjon templomba, mert a zsidó közösséget nemcsak az iskolában és a katonaságnál ismer meg. Evezredeken keresztül a Szentély és később a nagy és kis bét hámidrásk voltak az elsőt zsidóság összekötő kapcsai. Ma is a diasporában élő tíz millió zsidó nagyrészt Izrael még mindig templomaiban érheti el legkönnyebben. Sajnos az államot építő és a templomba járó zsidóság között sokszor nagy szakadék van. Hol vannak a hidak a szakadék felett? Fiaink nem tudják, hogy kell templomban viselkedni, hogyan kell imádkozni.

Milyen sokszínű, milyen gazdag egy ilyen újévi ünnep. Keveréke a borzalomnak és a reménynek. Törvényszék előtt állunk most határozódik el életünk, halálunk. (Vajon mi történik most Berlinben? Kitért-e már a harmadik világháború, elkezdődött-e már a vég?) De az ünnep kezdet is, új naptárt szentelünk, új lapot kezdünk életünkben, kívánunk boldog új évet boldogboldogtalannak. Hozzáfűzzük a két egyedüli lényeges kívánságot: egészséget és békét, amit héberül egy szóval fejezhetünk ki: salom. Megcsináljuk a saját külön egyéni mérlegünket és sajnos, a könnyűvel tudása nélkül is érezzük: Mene, tekel ufárszin — megmérteél és könnyűnek találtattál.

Újév, sajtáságosan zsidó ünnep, szomorú és vig. Semmi hasonlatosság nincs benne más vallás újévével. Hiába, mások az ünnepeink, mások vagyunk örömeinkben, bánatunkban.

Ha tudatában vagyunk népi voltunknak, félve kell megőriznünk azt, ami elválaszt, megkülönböztet a többitől. Ez adja különös színezetünket, értékünket és ez biztosítja fennmaradásunkat — nemcsak a fegyver. Nasszernél hatalmasabb ellensége mi vagyunk önmagunknak.

A zsidó ünnep természetes megnyilatkozása a zsidó nép lelki és szellemi világának. Ez a mult. Mi vagyunk a jelen és tölünk függ, hogy mit viszünk át szellemi örökségünkől a jövőbe.

Barátaimat és ismerőseimet ezúton hívom meg háztartási-, ajándéktárgy-festék- és írószer üzletem megnyitására, október 3-ikán, kedden.

TEL-AVIV, JIRMJAHU 18. (Ben Jehuda 254 sarok)

ALBERT DEZSO

Küldjön vámszentes IKKA csomagot Magyarországra

A 9. számú szeptemberi listát lezártuk.

Az októberi listára rendeléseket felvesznek a MEGRENDELŐHELYEK:

JERUZSALEM: Vajda Mose (délután 4-8 óráig a TUV TAAM cukrászdában, King George 9.

TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. I. emelet, d. e. 10-12 és délután 5-7 óra között.

HAIFA: Léber ékszerüzlet, Nordau 21., d. u. 4-7 óráig.

Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27., címre kérünk.

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

A VOLT MACHAL-KATONAKAT FOGADTA AZ ALLAMELNÖKI PÁR

Jicchák Ben Cvi államelnök és hitvese tegnap kiállításra fogadták a Machal, a függetlenségi háború külföldi önkénteseinek képviselőit. A Machal egységeinek fontos szerepük volt a felszabadító háború idején és tagjaik közül számosan az országban telepedtek le. A Machal volt tagjai szerdán tartották az évi kongresszusukat a Beá Seman melletti nagyteremben.

Az önkéntesek képviselői közül álló küldöttséget Smuel Ejlal ezredes, a Machal parancsnoka, valamint Elchánán Jisaj, a hadügyminisztérium ifjúsági osztályának vezetője mutatták be az elnöki párnak. Ben Cvi elnök ezenkívül fogadta Kálmán Kittet, az önkéntesek napja szervezőbizottságának elnökét, valamint a newyorki dr. Jicchák Rivkindet és feleségét.

Női állótözetben fogták el a libériai összeesküvés vezetőjét

Allítólag a guineai szovjetnagykövetség volt a segítségére

Monrovia, (Reuter). — Hivatalos körökből közölték hogy letartóztatták a Libéria kormányának megbuktatására szőtt kommunista összeesküvés vezetőjét. A letartóztatott egy diplomáciai táblát viselő autóban utazott és nőnek volt öltözve. Hivatalosan nem akarták elárulni, hogy milyen állam diplomáciai autójában fogták el a tettest. Az autót Guinea, vagy Sierra Leone határához vezető úton tartóztatták fel.

Libéria politikai rendőrsége szerdán este közölte, hogy megfúszottak egy összeesküvést, amely a kormány megbuktatására és kommunista rendszer bevezetésére irányult. Az összeesküvőknek a guineai Konakriban működő szovjet nagykövetség volt a segítségükre. A letartóztatott neve Backer T. Brisville, aki ellen a libériai igazságtudományi minisztériumnak döntő bizonyítékai vannak — mondják hivatalosan.

Biztosítva van a rendszeres husellátás

Ellenőrzés alá kerülnek a vágóhidak

A kereskedelem- és iparügyi minisztérium szóvivője kijelentette, hogy a jövőben tervezett és rendszeres lesz az ország husellátása. Julius havában 1463

szarvasmarhát hoztak be, augusztusban ez a szám már 2050-re emelkedett, szeptemberben pedig 1900 darab érkezett. További küldemények érkeznek októberben, novemberben és decemberben.

Powers meg akarja látogatni a fiát

Washington, (UPI). — Oliver Powers, az amerikai megfigyelőpilotájának a Szovjetunióban tíz évre elítélt Francis Powersnek az apja, közölte, hogy rövi deszen engedélyt fog kérni, hogy meglátogathassa fiát. Powers, aki egy Virginia állambeli kisvárosban mint cipész keresi meg a kenyerét, elmondta, hogy még nem áll rendelkezésére az utazáshoz szükséges pénz, de reméli, hogy rövidesen összeszedi az összeget. Azt is mondta, hogy a fiát valószínűleg rövidesen a börtönből munkatáborba helyezik át és ott fogja meglátogatni.

A szóvivő elmondotta azt is, hogy csakugyan volt zavarok a husimportban és ennek következtében áringadozások léptek fel a piacon. A zavarok a mezőgazdasági szervekkel való kooperálásban mutatkoztak és miután ez megszűnt, így a kereskedelem- és iparügyi minisztérium le tudott kötni külföldön bizonyos mennyiségű fagyasztott húst, amely folyamatosan októbertől érkezik az országba.

Chájim Mose Sapira belügyminiszter kinevezett egy miniszterbizottságot, amely ellenőrizni fogja az élő állatok vágásának árát az ország különböző pontjain.

Izrael képviselői erélyesen ellenzik Mungi Szmim főtthkárú választását

Az UNO-közgyűlés tuniszi elnöke nem lehet tárgyalagos a Közelkelet kérdésében

New-York (STA). — Golda Meír külügyminiszter és Michael Comay izraeli UNO-fődelegátus szerdán délután találkozott Adlai Stevenonnal, az Egyesült Államok állandó UNO-megbízottjával, akivel az új főtthkár megválasztásáról folytatott megbeszélés. Ezt megelőzően Golda Meír lord Home angol külügyminiszterrel tárgyalt. Szerdán délelőtti Comay és Gideon Rafael, az izraeli UNO-küldöttség helyettes vezetője Szmim Szarper török külügyminiszterrel találkozott ugyan ebben az ügyben.

A találkozó után nem adtak ki semmiféle közleményt, de izraeli körökből származó értesülések szerint Izrael képviselői a tuniszi Mungi Szmim főtthkár kinevezése ellen foglaltak állást, aki mint az arabok képviselője már Izrael-ellenes álláspontra helyezkedett a Közelkelet kérdésében és ezért nem lehet tárgyalagos UNO-főtthkár.

miniszterrel, állandó kontaktusban vannak a különböző más küldöttségek vezetőivel. Mungi Szmim a közgyűlés megnyitáskor három küldöttség távollétében egyhangúlag választották meg a közgyűlés elnökévé. Miután ez az ülés jom kipur estéjén volt, az izraeli küldöttség nem volt jelen és így nem is került abba a helyzetbe, hogy a kényes ügyben állást kelljen foglalnia. Mindenesetre nyomban felvetődött az a kérdés, hogy olyan országnak a képviselője, amely egy Izraellel éles ellentétben álló körzeti tömbnek — az Arab Ligának tagja — felelősen el fogja fogadni, hogy az övezet kérdéseiben objektíven töltse be szerepét. Időközben azonban máris olyan esemény történt, mely élesen rámutat Mungi Szmim magatartására Izraellel szembeni ellenségességre. Mint ismeretes, az amerikai Egyesült Államok elnöke által adott fogadáson, ahol a vendégeket a terem bejáratánál Kennedy elnök, mint házigazda és Mungi Szmim, mint a közgyűlés elnöke üdvözölte, Golda Meír asszony érkezésekor Szmim hirtelen hátra fordult, hogy elkerülje Izraeli küldöttségével a kézfogást. Ez a viselkedés az UNO szá-

mos küldöttsége körében rendkívüli megröbbenést keltett. Az amerikai lapok ma ismételtlen foglalkoztak az incidenssel. Maga az amerikai külügyminisztérium, amely ügylátszik támogatni fogja Szmim megválasztását, csökkenteni igyekszik a sérelem súlyosságát és azt állítja, hogy csupán véletlen figyelmetlenségről van szó. Más körökben azonban élesen elítélik Szmimot és rámutatnak arra, hogy ha az izraeli delegáció a tuniszi kiküldött főtthkárú való megválasztása ellen szavazna, ezt természetesen reagálnak kellene tekinteni.

A Zsidó Távirati Iroda legutóbbi jelentése szerint egyik igen fontos ország küldöttségének vezetője Szmim magatartásáról szólva kijelentette, hogy azt „öröklétnék” kell tekinteni. Ez a diplomata megjegyezte, hogy Szmim szándékosan akarta megsérteni Izraeli küldöttségét és ennek következtében a világszervezet főtthkárú való megválasztása lehetetlenné vált. A távirati iroda jelentése nem említi meg, hogy ki volt, aki ezt a kijelentést tette, de hangsúlyozza, hogy egyike az UNO ötletében fontos szerepet betöltő diplomatáknak.

Irodalmi háborúság a Szovjetunióban a zsidók nemzetisége körül

Ellenséges támadás Jevgenij Jevtesenko költő ellen, aki verset írt a zsidó naciáldozatok emlékének elhallgatása miatt

London, (STA). — Az orosz sajtóban váratlan és izgalmas nemzetiségi harc indult meg a zsidó nép és a szovjet antiszemitizmus körül. A harcot — mint röviden jelentették — Jevgenij Jevtesenko fiatal ukrán költő „Babi Jar” című verse indította el, amely a Szovjetunióban érezhető antiszemitizmust támadja. A vers azt panaszolta, hogy „Babi Jar” mellett nem emeltek emlékművet a náci-cik által ott elpusztított sok tízezer zsidónak. „A nemzetközi kommunizmus nem győzhet, amíg egyetlen antiszemita él a földön” — írta Jevtesenko a versében, amely a Literaturnaja Gazetában jelent meg. A költő felolvasta versét egy moszkvai előadótérben is, ahol a közönség, amelynek sorában sok fiatalember is ült, nagy lelkesedéssel fogadta.

D. Sztarikov, aki ismert irodalmi kritikus, emiatt megfúszta a költőt és azt állította, hogy a Szovjetunióban lévő antiszemitizmusról tett állításai provokatívek. Sztarikov cáfolja, hogy egyáltalában létezne antiszemitizmus a Szovjetunióban és felveti a kérdést, hogy Jevtesenko miért nem említette meg Tolsztojt, Csehov, Gorkij és Lenin harcait az antiszemitizmus ellen.

S mi a konzekvenciája az ilyen felfogásnak, ami a zsidó néphez való tartozást illeti? — kérdezi továbbá Sztarikov. — Azokat a honfitársainkat kell követni, akik halgtatták a „vér misztikus szavára”, azt hitték, hogy valaki lehet csak zsidó és Izraelbe siettek. Ha ezek elhatározták, hogy a szovjet hazát a képzelt zsidó hazával felcserélik, ez az ő lelkiismeretük kérdése. Miért nem hatja meg a költőt a kivándorlók többségének tragikus helyzete Izraelben? A cikkíró azt veti Jevtesenko szemére, hogy nem említi meg az oroszokat, mint a második világháború hőseit, amit sértésnek kell érezni. Megfigyelők körében érdekesnek tartják, hogy a Literatura i Zium, amely az orosz szovjet köztársaság írószövetségének lapja, megírja a Literaturnaja Gazetát, amely a Kreml hivatalos irodalmi szöcsővének számít. Ez éppen olyan, mintha egy hadosztály parancsnok azt állítaná, hogy a vezérkari főnök nem érti a mesterségét.

HAIFA VÁROSA REPULÓKORUTRA VITT 58 IDŐS EMBERT

A svájci Swissair díjmentesen állította az akció rendelkezésére egyik Caravelle-gépet és annak személyzetét

Ötvennyolc boldog öregemberrel emelkedett tegnap reggel a levegőbe a Swissair Caravelle típusú óriásgépe. A 60 éven felüli férfiak és nők többsége életében először ült repülőgépen és 20 perces utazást tett az ország légitérében a Haifa városa által évente rendezett „Vehádtá Pnáj Zákén” szokásos akcióban, amelynek célja az, hogy a város idős polgárait országismertető kirándulásra vigyék.

A svájci légiforgalmi vállalat díjmentesen állította az emberbaráti akció rendelkezésére a repülőgépet, amelynek személyzete ugyancsak önkéntesen véggezte munkáját. Az egyik elérékenyült utas, a 65 éves Jozsef Chászid, aki 37 éve van az országban és életében először ült repülőgépen, nem akarta elhinni, hogy a mély ségben látott fehér kockák igazában lakóházak. Amikor a repülőgép Haifa fölé ért, az izgatott utasok így

keztek felismerni lakóhelyüket, ez azonban a gép nagy sebessége miatt nem sikerült. Menet közben a Caravelle személyzete három nyelven informálta az utasokat tartózkodási helyük felől. A haifai városháza szóvivője közölte, hogy az öregek kirándulási akciójával kapcsolatosan az idős kilenc autókaráván indult az ország minden részébe. A repülőgépen történő utazás önkéntes jelentkezés szerint történt, de a 70 éven felüli személyek vonatkozásában felülre jelentkezni a légiutazásra. Az idős embereket, akik csillagot szemekkel értek földet, Ludon megvendégelték a repülőtér éttermében.

Haifai tudósítónk jelenti, hogy 3 ezer idős személy 9 csoportban indult el ma Haifáról részint vasuton, részint autón, hogy kirándulást tegyen az Alsó- és Felső-Gálilban, valamint Jeruzsálemben.

Husszein trónörökösét vár

Amman, (Reuter). — Az ammani rádió tegnap közölte, hogy Husszein király és angol felesége, aki a mohamedán hitre való áttérése után a Mona el-Husszein nevet kapta, gyermekeket vár, aki tavasszal fog megszületni. A király felesége nem viseli a királynői címet, de politikai körökben azt mondják, hogy a közvélemény kívánságára később elismerhetik mint királynőt. A házasság előtt Husszein feleségét Gardinernek hívták.

A jordániai lakosság nagy lelkesedéssel fogadta a hírt. A rádió vidám zenét közvetített és a rádió igazgatósága szerencsekívánatait fejezte ki.

Fiatall zenei tehetségek

A WIZO és a Máárv Lánóár ifjúsági hetilap rendezésében ifjúsági tehetségkutató versenyt tartottak Tel-Avivban a Héchal Hátarbut szűfolt termében. A tehetségkutató-verseny tegnapi döntőjében 16 fiatal fiú és lány vett részt, akiket 360 jelentkező közül választottak ki. A 17 éves natanjai Jiszraél Sonnscheim klarinétjátékaért, a 17 éves Zev Laufert eszellojátékaért, a 13 éves Cháná Dresnert nagyszerű énekprodukciójáért és a kilenc éves haifai Chává Csernit zongorajátékaért 200—200 font stipendiummal jutalmazták. Pinchász Steinberg 16 éves ráánánai hegedűs 100 font jutalomdíjat kapott. A jutalomdíjakat a WIZO Hácóira, a Máárv Lánóár, valamint a Méri és a Szászton családok ajánlották fel.

A 15 éves Mordecháj Söchorit, a 16 éves Miriám Liebermann, a 17 éves Ezer Benjámin és a 12 éves Gabi Herskovitsot, akik különböző hangszereken játszottak, elismerő oklevéllel jutalmazták.

HABIMAH

Tel-Aviv, szept. 29., péntek d. e. 11-kor
A CSODATEVŐ
Tel-Aviv, szept. 30. szombat GIGI

LICA ABRAMOVIC AVRON

benutaltja nagysikerű irodalmi pályázatát
SA, SA, DER REBE GAJT...
Kíráj-Motzkín, szept. 29., péntek, „Orot”, 8.30
Jaffa, szept. 30., szombat, „Jaffor”, 2 előadás, 6.45 és 9.15 órák

MEIR CZELNIKER

a legnagyobb londoni jiddis művész:
DER CHELEMER CHOHEM
Tivon, szept. 29., péntek „Juvál”, 8.45
Ramat-Gan, szept. 30., szombat, „Rama”, 7 és 9.15 órák

CHEN mozi Tel-Aviv

Az „európai” és a „világvárosi éjszakák” után most az Amerikai éjszakák című grandiózus film Második hét

Nyereménypályázatunk nyertesei

Salamon M.: „Keresztény voltam Európában” című könyvét a 881 számú rejtvény megfejtéséül közli Felschmann Szmim, Báb Brák, Reh. Somo Cvi Hátsón 74. Abádi: „Bál után” című rejtvenyt a 882 számú rejtvény megfejtéséül közli Bábák Mose, Ejlal Afikim, Doár Ná Emeke Hácóira. Salamon Mihály: „Keresztény voltam Európában” című könyvet a 883 számú rejtvény megfejtéséül közli Szilágfi Juliska, Haifa, Kíráj Chájim Máárvit, Rechev Áju-Gimmel 75. nyertese. A könyvetek postán elküldjük. Megfejtéseket figyelembe! A nyereménykinyerést egyszer havonta, a hónap első napjában postázuk a nyertők címére.

"BALLET RUSSE"

OROSZ NEPI TÁNC-ÉS DALEGYÜTTES

felléptei

Tel-Aviv	— szombat, szeptember 30., „Ohe!-Sem”	8.30
Naharia	— vasárnap, október 1., Amfiteátrum	9.00
Tel-Aviv	— hétfő, október 2., „Ohe!-Sem”	8.30
Haifa	— szerda, október 4., „Armoh”	9.15
Givatájim	— csütörtök, október 5., „Noga”	9.00
Jeruzsálem	— szombat, október 7., Binjánek Háumá,	9.00
Petach-Tikva	— hétfő, október 9., „Héjchál”	8.30
Natanja	— csütörtök, október 12., „Sáron”	8.30

JEGYEK A JEGYIRODÁKBAN ÉS ELOADÁS ELŐTT A PENZTARNAL

Haifai mozik műsora:

- EN-DOR: MESÉLJ NEKEM A SZERELEMROL
- ORAH: DAVID ES GOLIAT
- AMFITEATRUM: HÁROM SZERELEM
- ARMON: UTOLSÓ ALKONY
- GAL-OR: Nappal: péntek, vasárnap A BAGDADI TOLVAJ Kedd, szerda, csütörtök: AZ UTONALLÓ Este: TOMY STEEL KALÁNDJAI
- ORION: ATLANTIS
- ACMON: GLORIA
- MIRON: JOBBRÓL, BALRÓL, KÖZÉPEN
- MAY: A CSAPÁSOK ARATASA

A Szovjetunió felújította régi javaslatait a nemzetközi feszültség enyhítésére

Az orosz emlékirat Kennedy elnök leszerelési tervének visszautasítását jelenti — Anglia és Amerika az atomtilalmi tárgyalások felújítására kérnek határozatot az UNO-közpülettől

New-York (IFP). — A Szovjetunió tegnap emlékiratot intézett az UNO-hoz, amelyben ismertetette a moszkvai kormány javaslatát a nemzetközi feszültség enyhítésére. A javaslat semmi olyat nem mond, amit a szovjetkormány vezetői eddig valamilyen formában ne hangoztattak volna. Egyetlen újnak látszó javaslat az úgy csökkentes egyhármadával a Németországban állomásozó idegen csapatok létszámát, mint első lépést az európai megszálló hadseregek teljes eltávolítására.

A szovjet javaslat nyolc pontból áll: 1. Az összes államok katonai költségvetésének rögzítése. 2. Az atom-nagyhatalmak saját jószántukból mondjanak le az atomfegyver használatáról. 3. Szűnjön meg a háborús propaganda. 4. Az Atlanti Szövetség és a Varsói Szövetség tagállamai között jöjjön létre meg nem támadási szerződés.

5. Az összes idegen hadseregek eltávolítása mindenütt, de különösképpen Európából, aminek első lépéseként csökkentésük a Németországban állomásozó csapatok létszámát egyharmaddal, vagy más meggyezéses százalékkal. A jelenlegi német válságnak nem kell megakadályoznia a tárgyalást ebben a kérdésben. 6. Az atomhatalmak vállaljanak kötelezettséget, hogy nem szállítanak atomfegyvert más államoknak. A többi országok vállaljanak kötelezettséget arra, hogy nem térnek át az atomfegyverre a maguk erőfeszítéséből és nem vesznek más államoktól sem. A szovjet jegyzék különösen veszélyesnek minősíti, hogy atomfegyvert adjanak Nyugat-Németországnak. 7. Létesítsenek atommentes semleges övezeteket, és pedig egész Európában, Európában a Rapacki-terv alapján és a Távokfeletlen, beleértve az Atlanti-óceán egész területét a kommunista Kína javaslatára alapján. 8. Tegyenek lépéseket várhatóan támadások elhárítására megfelelő ellenőrző szervezet segítségével.

A szovjet emlékirat azt is javasolja, hogy Európában a blokkok közötti határvonalon bizonyos távolságra vonják vissza a hadseregeket.

Az atomkísérletek kérdésében a Szovjetunió külön emlékiratot intézett az UNO-hoz, amelyben a már ismert álláspontját magyarázza és azt állítja, hogy a jelenlegi körülmények között ez a probléma az általános leszerelés keretében oldandó meg. Gyakorlatilag a jegyzék Kennedy elnök leszerelési javaslatának visszautasítását jelenti.

New York, (UPI). — A Dean Rusk és Andrej Gromiko külügyminiszterek között szerdán lefolyt megbeszélésről sem a szovjet, sem pedig az amerikai tárgyalófélfel nem adott ki nyilatkozatot. A megfigyelők azonban azt közlik, hogy mindketten jó hangulatban voltak, amikor 4 óras meg-

beszélésük után a rájuk váró újságírókkal elbeszélgettek. A két diplomata titoktartása különböző magyarázatokra adott okot és egyes megfigyelők előrehaladásról tudnak, amelynek kilátásait Dean Rusk amerikai külügyminiszter nem akarta korai nyilatkozattal veszélyeztetni.

New-York (UPI, IFP, Reuter). Az Egyesült Államok és Anglia tegnap tartózkodási javaslatot terjesztettek elő a közgyűléshez, amely az atomrobbantási kísérletek ellenőrzésére a Genfben megszabott tárgyalá-

sok azonnali felújítását követeli. Diplomáciai körökben megjegyzik, hogy Anglia és Amerika a francia kormányval is tárgyalat a határozati javaslat közös megfogalmazásáról, Franciaország azonban nem szerepel annak benyújtói között. A javaslat felszólítja a közgyűlést, „állapítsa meg sajnálatlalt”, hogy a Szovjetunió újra megkezdte az atomkísérleteket és nem engedelmesskedett annak a felszólításnak, hogy legelőször az atmoszférában való robbantásokat szüntesse be. A javaslat szerint

1700 millió font volt az állam bevétele az elmúlt évben

Október elsején Zeév Scherf, az állam jövedelmek főfelügyelője megváltik hivatalától és állítólag ő lesz az új állami főellenőr

Jeruzsálem (Az Új Kelet tudósítójától). Az elmúlt évben az állami bevételek 15 százalékos emelkedést mutattak és összesen egymilliárd 700 millió fontot tettek ki. Az állami bevételekről tegnap közzétett jelentés azt is közli, hogy az emelkedés jórészt belső források eredményezték, amelyek ma már az összes állami bevételek 85 százalékát teszik ki, vagyis öt százalékkal többet, mint az előző évben.

A jelentésből kitétnik, hogy az adójövedelmek elosztása tekintetében nem fog változás történni. A társulati adókból származó bevételek valamit emelkedtek, az önálló keresetű személyek jövedelmi adójából származó bevétel csökkent.

a fixfizetések jövedelmi adójából származó állami bevétel pedig szilárd maradt.

Az állami bevételekről szóló jelentést Zeév Scherf, az állami bevételek felügyelőjének főnöke hozta nyilvánosságra sajtóértekezleten. Ez volt egyébként az utolsó alkalom, hogy Zeév Scherf, aki számos nagyjelentőségű hivatalot töltött már be, ebben a minőségben jelent meg az újságírók előtt. Scherf néhány héttel ezelőtt benyújtotta a pénzügyminiszternek lemondását és október elsején meg is váltik hivatalától.

Lévi Eskió pénzügyminiszter Scherf eddigi helyettesét, Ariél Ariélt ne-

a közgyűlésnek utasította, hogy tárgyalásainak eredményéről legkésőbb 1962 március 1-ig tegyen jelentést az UNO leszerelési bizottságának.

A javaslat az UNO politikai bizottsága elé kerül, amely tíz nap múlva kezdi meg tanácskozásait.

Tegnap egyébként az UNO-közpülettől tartott, amelyen Dag Hammarskjöld főtitkár tartott elő a szónokok. Ezután a közgyűlés elnapozta magát, hogy a küldöttek vezetői Svédországba repülhessenek a temetésre.

Idegen katonai repülőgépek hatoltak be Izrael területére

Tel-Aviv, (Az Új Kelet katonai tudósítójától). — A hadsereg szóvivője jelentést adott ki, mely szerint szerdán este az ország több pontján idegen repülőgépek hatoltak be Izrael légterébe légifelhelyek készítése és kémkedés céljából. A hadsereg szóvivője közölte, hogy a repülőgépeket az izraeli légihaderő repülőgépei elkergették.

Az izraeli és az ellenséges repülőgépek között tűzharc fejlődött ki. Repülőgépek mind visszatértek bázisukra, és nincs tudomásunk arról, hogy a betolakodó gépek érte-e találat, vagy sem.

A szíriai katonai puccs élénk beszédtema volt tegnap a nyugati Gáili arab falvaiban és Akkón, ahol egy a zsidó, mint az arab lakosság számos órát töltött a rádió mellett. Az érdeklődés elsősorban Abdul Nasszer beszéde, valamint a kairói és damaszkuszi rádiók híradása iránt nyilvánult meg.

A Tibériás-környéki és a felső-gáili arab falvakban teljes csend honolt a szíriai puccs híreinek elterjedése után.

A forradalom híre villámgyorsan terjedt el az ara-

bok és a druzok körében, akik reggel óta rendszeresen hallgatják az arab országok adásait. A falvak lakói főleg a kávéházakban ültek össze, ahol élénken megvitatják a forradalom fejleményeivel kapcsolatos híreket. A csendes hangnemből folytatott vitákban megoszlott a kávéházi látogatók véleménye.

Gyémántlopással vádolt szovjet szakemberek

Washington, (UPI). — Egy magasrangú amerikai személyiség azt a pikáns hírt közölte, hogy Guineában letartóztattak 18 szovjet technikus azzal a váddal, hogy gyémántot loptak az ottani bányákból. A szovjet technikusoknak az volt a megbízásuk, hogy a néger munkásokat kiképezék gyémántbányák feltárásiában és megbízásukat gyémántlopásra használták fel.

Az amerikai személyiség, aki nem akarja magát megnevezni, megjegyezte, hogy ez csak az egyik láncszem a Szovjetunió afrikai kudarcainak sorozatában.

BEN-GURIONRÓL UTCÁT NEVEZNEK EL RIO DE JANEIROBAN

Üdvözlőtáviratok tömege a miniszterelnök 75-ik születésnapja alkalmából

Tegnap az üdvözlőtáviratok tömege érkezett a világ minden részéből a miniszterelnökség címére, amelynek a 75 éves születésnapját ünneplő Ben Gurion miniszterelnököt köszöntötték. Többek között távirat érkezett Dávid Jankelofftól, a finn cionista szövetség elnökétől, valamint John F. Rooneytól, az amerikai kongresszus tagjától. Ugyancsak táviratot küldött Eric Ollenhauer, a nyugatnémet szociáldemokrata párt vezetője, aki azt hangsúlyozza, hogy Ben Gurion nemcsak a zsidó nép, hanem a világ szocialista pártjainak érdekében is tevékenykedett.

Almából bejegyeztette a Keren Kájjetet aranyknyvébe. Ezen kívül Uruguay, Guatemala és Paraguay köztársasági elnökei, valamint a francia, kanadai, kongói, nyugatnémet, dán, brazil és holland kormányfők köszöntötték a jubileumi miniszterelnököt. Ugyancsak gratuláltak a skandináv, a nyugatnémet és az amerikai munkáspártok vezetői, az amerikai kongresszus és szenátus tagjai s a szocialista-internacionálé főtitkára.

ÁLSÉCH RABBI FOG RÉSZTVENNI A NEMZETKÖZI BIBLIA-VERSENYEN

Az új országos Tnách-bajnok fölényesen győzött dr. Jevin tavalyi bajnok ellen — Az államelnöki párt kihallgatáson fogadta a győztest

Jichje Alsech rabbi, aki mesélte, hogy a jemeni Cinnában született és tíz évvel ezelőtt a varázsszöveg akció keretében jött az országba. A bibliaismereti verseny nagy sikere nyomán a Jeruzsálemben folyó Misraiban tanulmányi kongresszus keretében felvetődött annak lehetősége, hogy Misraiban mereti versenyt kellene rendezni. A konferencián hivatalosan is felvetett javaslat élénk visszhangra talált vallásos körökben.

Szerda este Tel-Avivban elnyerte az országos bajnoki címet a bibliaismereti versenyen, tegnap délután mérkőzött Jeruzsálemben a tavalyi bajnokkal, dr. Jehosua Jevinnel. Alsech rabbi ez alkalommal is fölényesen győzött és 68 pontot szerzett válaszaival, amelyeket éppoly pontosan és gyorsan adott a most különösen nehéz kérdésekre, mint a verseny korábbi szakaszaiban. Dr. Jevin, aki szintén nagy tudásról tett tanuságot, csak 43 pontot kapott, így tehát az október 3-án, kedden Jeruzsálemben megtartásra kerülő nemzetközi bibliaismereti versenyen Izrael nevében Jichje Alsech rabbi fog 17 ország küldöttével megmérkőzni.

Jichje Ben Cvi államelnök és hitvese tegnap fogadták Jichje Alsech rabbit, aki szerda este megnyerte a bibliaismereti verseny ezidei bajnokságát. Az elnök gratulált a jemenita származású rabbinak a Tnáchban tanúsított kiváló jártasságáért és megajándékozta egyik tanulmányának levonatával, amelyet személyesen dedikált. Az elnök ezután kikérdezte Alsech rabbit, milyen mértékben tanulmányozza a Szentírást. A bibliaismereti verseny győztese később el-

Katonai felkészés Szíriában

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

ra szorítkozik és a szíriai hadsereg egységei nem csatlakoztak hozzá. „Parancsot adtam a szíriai csapatoknak, hogy vonuljanak Damaszkuszba és vessenek véget a megmozdulásnak”, — mondotta Nasszer, aki hosszasan ismertette a 44 hónappal ezelőtt létrejött egyesülés körülményeit.

Beszéde során Nasszer meglegő módon arra is hivatkozott, hogy az egyesülés előtt Szíriában számos katonai puccs volt, ami bizonytalanná tette ennek az

országának az életét. Beszéde során gyakran emlegette Izráelt és hivatkozott a választások során megjelent egyes vezércikkekre, amelyekben szélsőséges izraeli körök afőlött sajnálkoztak hogy az izraeli hadsereg sosem használta ki a szíriai forradalmak által előidézett alkalmakat területi hódításra. Rámutatott arra is, hogy a Szíriában az EAK gazdasági politikája keretében végrehajtott reformok és szocializációs végső fokok a két ország lakosságának boldogulását fogják szolgálni.

Nasszer mint a hadsereg legfelsőbb parancsnoka elmozdította a szíriai forradalomban résztvevő tisztet, akiknek a neve a következő: Abad Dzsael Dachman tábornok, Mufik el Szatta tábornok, Avad Krim, Nachloui, Haider Kaszbari, Naszib Chandi és Hasem Avad Rabu ezredesei.

A damaszkuszi rádió azonnal válaszolt az elmozdító parancsra és a bemondó szerint ezt az elmozdítást nem veszi senki sem komolyan, mert a szíriai megmozdulás élén nem csak a tiszték, hanem az egész szíriai hadsereg és Szíria egész lakossága áll.

Teljes bizonytalanság uralkodik Amr marsall sorsa felől. A damaszkuszi rádió többször megismételte, hogy a marsall Kairóba utazott ezt azonban az egyiptomi fővárosból nem erősítették meg. Damaszkuszban tegnap elrendítették az éjszakai kijárási tilalmat és az ostromállapotot.

AMR MARSALL FOGSÁGBAN VAN?

A helyzet folytonos romlása arra kényszerítette Nasszert, hogy délután 5 órakor másodszor is beszédeket intézzen a rádióon keresztül Szíria népéhez. Nasszer elmondotta, hogy néhány lázadó tiszt kezébe kerítette a katonai parancsnokságot és fogságban tartották Abdul Chakim Amr marsallt valamint Dzsamel Feiszal tábornokot, a szíriai hadsereg parancsnokát. A lázadók tárgyalásokat akartak folytatni Amrrel és rá akarták kényszeríteni, hogy hozzájáruljon követeléseikhez, majd pedig azt is közölték, hogy Amr ezt teljesítette. Ez nem felel meg a valóságnak, egész nap távirókapcsolatban voltam Amr-

Tiltakozás a rádió magyar adásainak megszüntetése ellen

Natanja (Az Új Kelet tudósítójától). — A HOH natanjai helyicsoportjának vezetősége ma délelőtti táviratot intézett Ben Gurion miniszterelnökhöz, Teddy Kollek államtitkárhoz, valamint a Kol Jiszráel igazgatóságához. A HOH natanjai főnöke a város, valamint a körzet tekintélyes számú magyarajkú lakossága nevében tiltakozott a

magyar nyelvű adás megszüntetése ellen, amelyben a magyarság demokratikus jogainak megsértését látta.

A HOH natanjai helyicsoportja szerdán este fél 8 óra tájékoztató nagygyűlést rendez egyesületi székházában. Felszólalnak: dr. Berg József, dr. Jakab László és dr. Gonda László.

● A esütörtökre virradó éjjel Algírban egy katonai autóval és fegyverekkel együtt elűnt nyolc európai katoná és attól tartanak, hogy elszöktek a hadseregből.

שלום
ז'א-אינ-יב
147
P. P. TEL-AVIV
JAFFO 147

KÉTYERMÉKES FALUSI CSALÁD
keres:
elsőrendű házvezetőnőt
FŐZÉSSEL ÉS BENTALVÁSSAL.
Ozeret van.
AJÁNLOKZÁS: TEL-AVIV, P. O. B. 1105.